

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN, ÖĞRETMEN
ADAYLARININ, İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL
BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI KÜRESEL BAĞLANTILAR
ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN)**

Melek KÖRÜKCÜ

DOKTORA TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ARALIK, 2015

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :Melek

Soyadı :KÖRÜKCÜ

Bölüm :İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI, SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ
BİLİM DALI

Teslim Tarihi :İmza

TEZİN

Türkçe Adı: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Adaylarının, İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Çeşitli Değişkenler Açısından)

İngilizce Adı: Investigation of the attitudes of Social Studies Teacher, Teachers Candidates, Primary and Lower Secondary Learning Domain Of Social Studies Educational Program (In Terms Of Several Variables)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Melek KÖRÜKCÜ

Jüri onay sayfası

Melek KÖRÜKCÜ tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Öğretmen Adaylarının İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Çeşitli Değişkenler Açısından)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ
(Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ
(Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalı Gazi Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Mehmet Derviş KILINÇKAYA
(Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Bahri ATA
(Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ
(Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Seyfi YILDIRIM
(Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 08/12/2015

Bu tezin İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Bilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Tahir ATICI.....

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ'E

TEŞEKKÜR

21. yüzyıl eğitimi yaşanabilir bir geleceğin oluşması için gerekli olan stratejik öğeleri yeni nesillere sunmakta, kadercilik ve ilgisizlikle savaşıarak bireysel ve toplu sorumlulukların yerine getirilmesini amaçlamaktadır. Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin zaman ve mekandaki sınırları kaldırması ile farklı bölgelerde yaşayan insanların siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkileri daha da yoğunlaşmıştır. Böyle bir dönemde öğrencilerin bu ilişkiler konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nda öğrenciler coğrafya, antropoloji, ekonomi, sosyoloji, hukuk, psikoloji ve tarihe ait kavramlarla karşılaşmaktadırlar. Bu kavramlar öğrencilerin, kendi ülkeleri ile dünya üzerindeki diğer toplumları sosyal, ekonomik, kültürel v.b. yönden tanımlarını sağlamaktadır. Böylece bütün dünyayı ilgilendiren ekonomi, siyaset, ekoloji, güvenlik ve sağlık gibi alanlarda yaşanan sorunların sebepleri ve çözümleri ile ilgili fikir geliştirirler. Uluslararası kuruluşların amaçlarını ve işlevlerini kavrarlar.

Tez aşamasında karşılaştığım en kritik anlarda çözüm odaklı sonuçlar üreten, gayretli, birikimli, kendisini işine adanmış bir bilim insanı olan öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyduğum değerli hocam, tez danışmanın Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez izleme komitesinde yer alan değerli hocalarım Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ ve Doç. Dr. Bahri ATA'ya; görüş öneri ve desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Hamza KELEŞ, Doç. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK'a sonsuz minnetlerimi sunarım. Maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen arkadaşlarım; Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ, Yrd. Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, İngilizce Okutmanı Sevda KUBİLAY, Ali İlker ATABAY, kardeşim Nur ULUSOY, ailem ve sevgili eşim Özgür'e çok teşekkür ederim.

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN, ÖĞRETMEN
ADAYLARININ, İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL
BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI KÜRESEL BAĞLANTILAR
ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN)**

(Doktora Tezi)

**Melek KÖRÜKCÜ
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Aralık, 2015

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ve ilkokul 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7, ve 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre tespit etmektir. Nicel ve nitel boyutu olan bu çalışmada karma yöntem araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın nicel örneklemini maksimum çeşitliliği sağlayan 285 Sosyal Bilgiler Öğretmeni ve 894 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı, nitel örneklem grubunu ise Niğde ili merkezi sınırları içinde yer alan ilkokul ve ortaokullarda öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmaktadır. Nicel verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler üzerinde; frekans ve yüzdelere, aritmetik ortalama, t testi ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak analiz yapılmıştır. Nitel veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Yapılan çözümleme sonucunda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na etkilerin genel anlamda kısıtlı ve yetersiz olduğunu tespit edilmiştir. Öğrencilerin küreselleşme, vatandaşlık olgusu, çoklu bakış açısı gibi kavramlara yabancılık çektikleri belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adaylarının; insan hakları, sosyal adalet, eşitlik, dünyanın ortak yaşam olduğu algısı, yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılması konularının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda daha fazla yer alması yönünde bir tutum çerisinde oldukları belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul öğrencilerinden elde edilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın etkilerinin genel anlamda kısıtlı ve yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Bilim Kodu:

Anahtar Kelimeler: Küresel Eğitim, Küreselleşme, Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı

Sayfa Adedi : 180

Danışman : Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ

**INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF SOCIAL STUDIES
TEACHERS, TEACHER CANDIDATES, PRIMARY AND LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS GLOBAL
CONNECTIONS LEARNING DOMAIN OF SOCIAL STUDIES
EDUCATIONAL PROGRAM**

(IN TERMS OF SEVERAL VARIABLES)

(Ph.D. Thesis)

Melek KÖRÜKCÜ

GAZI UNIVERSITY

December, 2015

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine investigate the attitudes of social studies teachers, teacher candidates, the 4th grade students and the lower secondary school students towards global connections learning domain of the social studies educational program. In the study, both qualitative and quantitative methods are used. The sample for the quantitative analysis consists of 285 social studies teachers and 894 teacher candidates to get the maximum diversity. As for the qualitative analysis, 50 students living in the province of Niğde and attending primary or lower secondary school are interviewed. To analyze the quantitative data, SPSS statistical package program is used and frequency, percentage, arithmetic mean, t test and one way analysis of variance are applied. For the qualitative data, content analysis is applied. At the end of these analyses, it has been reached that students feel out of such concepts: globalization, citizenship, multiple perspectives so in general the effects of Global Connection Learning Domain of Social Studies Educational Program on students are limited and insufficient. And findings show that Social Studies Teacher and teacher candidates have an attitude that Social Studies Educational Program should include more about social justice, equality, perception of the world as a common living environment for all humanity and efficient use of sources of the earth.

Science Code

Key Words : Global Education, Globalization, Global Connections Learning Space

Page Number : 180

Supervisor : Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
Jüri onay sayfası.....	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
TABLO 7. 4. SINIF KÜRESEL BAĞLANTILAR ÖĞRENME ALANI KAVRAMLARI.....41	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1

1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Problem Cümlesi.....	5
1.3.1. Alt Problemler	5
1.4. Araştırmanın Önemi.....	6
1.5. Sayıtlar.....	7
1.6. Sınırlılıklar.....	7
1.7. Tanımlar	8
BÖLÜM 2	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Küreselleşme Kavramı	9
2.1.1. Küreselleşmenin Gelişimi.....	11
2.1.2. Küreselleşmenin Boyutları.....	12
2.1.2.1. Sosyo-Kültürel Boyut	12
2.1.2.2. Hukuki Boyut	13
2.1.2.3. Askeri – Siyasi Küreselleşme	13
2.1.2.4. Çevresel Boyut.....	13
2.1.2.5. Ekonomik Boyut.....	14
2.1.2.6. Teknolojik Boyut.....	14
2.1.2.7. İdeolojik Boyut.....	14
2.1.3. Küreselleşme Yaklaşımları	15
2.1.4. Küreselleşmenin Olumlu Etkileri.....	15
2.1.5. Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri.....	16
2.2. Küresel Eğitim.....	16
2.2.1. Küresel Eğitimin Amaçları	20
2.3. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Etkisi - Enformasyon Toplumu	22
2.4. Küresel Ahlak ve Küresel Bakış Açısı.....	22

2.5. Bilgi Toplumu.....	23
2.6. Çokkültürlülük.....	23
2.7. Sosyal Bilgiler ve Küreselleşme	24
2.7.1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarına Küresel Etkiler.....	27
2.7.2. Küresel Süreçte Sosyal Bilgilerin Kapsamı ve Önemi.....	34
2.8. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı.....	35
2.8.1. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nda Yer Alan Beceri, Değer ve Kazanımlar	37
2.8.2. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Kavramlar	40
2.9. İlgili Araştırmalar.....	43
2.9.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	43
2.9.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	45
BÖLÜM III.....	49
YÖNTEM.....	49
3.1. Araştırma Modeli.....	49
3.2. Evren ve Örneklem.....	51
3.2.1. Nicel Örneklem ve Çalışma Grubu	51
3.2.2. Nitel Örneklem ve Çalışma Grubu.....	53
3.3. Veri Toplama Araçları Verilerin Toplanması ve Analizi	57
3.3.1. Nitel Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	57
3.3.2. Görüşme İlkeleri	57
3.3.3. Nitel Verilerin Çözümlemesi.....	57
3.3.4. Nitel Verilerin Kodlanması	58
3.3.5. Uygulama Çalışması ve Nitel Verilerinin Analizi	58
3.3.6. Nicel Veri Toplama Yöntemi ve Süreci.....	58
3.3.6.1. Ölçme Araçları.....	58
3.3.6.2. Küresel Eğitimle İlgili Konulara İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi	59

3.3.6.3. Küresel Eğitimin Doğurgularına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği	59
3.3.7. Verilerin Analizi.....	59
BÖLÜM 4	61
BULGULAR VE YORUM.....	61
4.1. Nicel Araştırmaya Ait Bulgular.....	61
4.4.1. Öğretmenlere Ait Bulgular	61
4.4.1.1. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	61
4.4.1.2. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri.....	63
4.4.1.3. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	65
4.4.1.4. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşleri	67
Öğretmenlerin cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 21’de verilmiştir.....	67
4.4.1.5. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	69
Öğretmenlerin yaş düzeylerine göre küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin sayısal veriler Tablo 22’de verilmiştir.	69
4.4.1.6. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	72
Öğretmenlerin yaş düzeylerine göre küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin sayısal veriler Tablo 23’te verilmiştir.....	72
4.4.1.7. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	74

4.4.1.8. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları	76
4.4.1.9. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	77
4.4.1.10. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	79
4.4.1.11. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	80
4.4.1.12. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Dereceleri	82
4.4.1.13. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	85
4.4.1.14. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları	87
4.4.1.15. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	88
4.4.1.16. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları	90
4.4.1.17. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	91
4.4.1.18. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	91
4.4.1.19. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşleri	94

4.4.1.20. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	97
4.4.1.21. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları.....	99
4.4.1.22. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	100
4.4.1.23. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	102
4.4.2. Öğretmen Adaylarına Ait Bulgular	103
4.4.2.1. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	103
4.4.2.2. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesine İlişkin Görüşleri.....	105
4.4.2.3. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	106
4.4.2.4. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri.....	108
4.4.2.5. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri Açısından Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	111
4.4.2.6. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri.....	112
4.5. Nitel Verilere Ait Bulgular	114
4.5.1. İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerine Ait Bulgular	114
4.5.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Küresel Dünyayı ve Küresel Kuruluşları Tanımları Üzerine Etkisi	114

4.5.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Küresel Olayları ve Sorunları Algılama ve Takip Etmeleri Üzerine Etkisi.....	119
4.5.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Sosyal Haklar ve Eşitlik Kavramlarının Algısı Üzerine Etkisi.....	124
4.5.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Farklı Kültürleri Öğrenme Üzerine Etkisi	129
4.5.1.5. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın Öğrencilerin Çoklu Bakış Açılarının Varlığı Üzerine Etkisi.....	133
4.5.1.6 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Üzerine Etkisi.....	138
4.5.1.7. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Türk Cumhuriyetleri ve Küresel Komşularımızın Bilinirliği Üzerine Etkisi	144
BÖLÜM 5	147
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	147
5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Sonuç ve Yorumlar	148
5.2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Ait Sonuç ve Yorumlar	150
5.3. İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerine Ait Sonuç ve Yorumlar	152
5.4.Öneriler	156
5.4.1.Eğitimciler İçin Öneriler	156
5.4.2. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	157
KAYNAKÇA	159
EKLER.....	169
EK:1	169

ÖĞRETMENLERİN /ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA169

KİŞİSEL BİLGİ FORMU169

EK: 2174

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI KÜRESEL BAĞLANTILAR ÖĞRENME ALANI'NA YÖNELİK ÖĞRENCİ TUTUMU FORMU.....174

EK: 3. İZİNLER.....179

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Beceriler	33
Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda Yer Alan Değerler.....	33
Tablo 3. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar.....	38
Tablo 4. 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar.....	39
Tablo 5. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar.....	39
Tablo 6. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar.....	40
Tablo 7. 4. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları.....	41
Tablo 8. 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları.....	41
Tablo 9. 6. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları.....	41
Tablo 10. 7. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları.....	42
Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet ve Sınıf bilgilerine Ait Frekans ve Yüzdelikler Tablosu.....	52
Tablo 12. Öğretmenlerin Cinsiyet, Yaş, Branş, Mezuniyet ve Mesleki Kıdem bilgilerine ait Frekans ve Yüzdelikler Tablosu	52
Tablo 13. 4.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	54
Tablo 14. 5.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	54
Tablo 15. 6.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	55
Tablo 16. 7.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	55

Tablo 17. 8.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	56
Tablo 18. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne kadar Yer Alması gerektiği ile İlgili Görüşleri	62
Tablo 19. Öğretmelerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşler	64
Tablo 20. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	66
Tablo 21. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	67
Tablo 22. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler	69
Tablo 23. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler.....	72
Tablo 24. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	75
Tablo 25. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları	77
Tablo 26. Yaş düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 27. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	79

Tablo 28. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler	80
Tablo 29. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili konuların Programda küresel Konulara ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler.....	82
Tablo 30. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin küresel Eğitimle ilgili konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	85
Tablo 31. Mezuniyet türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Ne Kadar yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları	87
Tablo 32. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	88
Tablo 33. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Ne Kadar yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Test Sonuçları	90
Tablo 34. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	91
Tablo 35. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler	92
Tablo 36. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler.....	95
Tablo 37. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle ilgili Konuların Programda Ne Kadar yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	97

Tablo 38. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları	99
Tablo 39. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	101
Tablo 40. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	102
Tablo 41. Öğretme Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri	103
Tablo 42. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Vermesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşler ...	105
Tablo 43. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	107
Tablo 44. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları.....	109
Tablo 45. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	111
Tablo 46. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları	113
Tablo 47. 4. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması.....	124
Tablo 48. 5. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıkların Algılanması	125

Tablo 49.	6. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya çocuklarının Ortak özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması.....	126
Tablo 50.	7. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması.....	127
Tablo 51.	8. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması.....	128
Tablo 52.	4. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	129
Tablo 53.	5. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	130
Tablo 56.	8. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	133
Tablo 57.	4. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	134
Tablo 58.	5. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	135
Tablo 59.	6. Sınıf Öğrencilerinin çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	136
Tablo 60.	7. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	137
Tablo 61.	8. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	138
Tablo 62.	4. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	139
Tablo 63.	5. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	140
Tablo 64.	6. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar.....	141

Tablo 65. 7. Sınıf Öğrencilerini Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	142
Tablo 66. 8. Sınıf Öğrencilerinin Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar	143

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Akt	Aktaran
BİT	Bilgi İletişim (Enformasyon) Teknolojileri.
Bkz.	Bakınız
BM	Birleşmiş Milletler.
C	Cilt
Çev.	Çeviren
DPT	Devlet Plânlama Teşkilâtı.
Ed.	Editör
F	F Değeri (Anova Testinde Varyans Değeri)
f	Frekans
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
NCSS	National Council for Social Studies
p	Anlamlılık Düzeyi
s.	Sayfa
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences

Ss	Standart Sapma
t	T Değeri (t-testi Değeri)
X ₋	Aritmetik Ortalama
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde çalışma konusu olarak ele alınan problemin ne olduğu, problem cümlesi ve alt problemler, araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıkları, araştırmaya başlarken yapılan varsayımlar ve tezde adı geçen bazı tanımların hangi anlamlarda kullanıldığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, tarihsel süreç içerisinde tüm toplumlar arasında ayrı bir mücadele ve yapılanma alanı olmuştur. Eğitim sistemleri, ülkelerin sosyo-ekonomik açıdan gelişerek çağdaş bir yapı kazanmalarında önemli bir unsurdur. Evreni daha yakından tanıma isteği sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçlar yeni ihtiyaçları doğurmuştur. Zamanla daha çok bilme ihtiyacı duyan insanoğlunun dünyaya hükmetme arzusu küreselleşme olarak hayata geçerek; sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürler etkilere sebep olmuştur (Amin, 1998). Toplumsal hayatın her alanında hissedilen küreselleşme sürekli olarak değişen ve gelişen mekanizması ile insanoğlunun hayatının her alanında etkili olmuştur.

1980'li yıllar küreselleşmenin tüm dünyada hızla geliştiği ve yayılma alanının arttığı bir dönemdir. Bu dönemden itibaren küresel eğitim, post modernizm, çokkültürlülük, bilgi çağı, enformasyon toplumu, küresel dünya, küresel kültür gibi kavramlar üzerinde yoğun çalışmalar yapılmıştır. Bu yoğunluk içerisinde hedeflerin doğru belirlenmesi ve bu yolda ilerlenmesinde sosyal bilimcilere düşen en önemli görev, küreselleşmenin etkilerinin toplumun eğitime, kültürüne, ekonomisine, siyasi yaşantısına olan etkilerinin belirlenmesi ve sonuçlarının irdelenmesidir.

Küreselleşme; bireylere fırsat eşitliği sunarak kamusal kaynakların adil bir şekilde kullanılmasını öngörmektedir. Küreselleşme günümüzde “daha yoğun ve daha hızlı” bir şekilde, sınırları ve bölgesi olmayan bir yapıda varlığını devam ettirmektedir. Bu hızlı gelişme sonucu bir bölgedeki sosyo-ekonomik veya ekolojik bir olay diğer bir bölgeyi askeri veya toplumsal boyutta etkilemektedir (Nye ve Welch, 2009, s.346). Bilginin herkes tarafından ulaşıldığı, dünyanın değişik yerlerinde aynı anda haberleşmenin mümkün olduğu bir dünyada, çeşitli alan ve kuruluşlarda meydana gelen küresel değişim ve etkileşimler Türkiye’de de hissedilmektedir. Bu etki eğitim alanında küresel yapıya uygun bir düzen getirme gereği doğurmaktadır.

Gelişen ve değişen küresel dünyada eğitim açısından Türkiye’nin en büyük amacı gelecek nesillerin iyi yetiştirilmesidir. Eğitim kurumlarının işlevselliği arttırılmakta, programlarda değişiklikler yapılmaktadır. Yapılan değişikliklerde bölgesel ve ekonomik farklılıklar dikkate alınmakta, bireylerin yaşı ve cinsiyetleri göz önünde bulundurulmaktadır. Dünyaya mantık ve hoşgörü çerçevesinden bakabilen, bağımsız ve girişimci bir ruhla hareket etme yetisine sahip, sorgulayan, eleştiren, empati kurabilen, duyarlı ve problem çözebilen bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Toplumun istediği sosyal hedefleri gerçekleştirme yolunda istenilen adımların atılması, başarıların kazanılması, ülkelerin sahip olduğu sosyo-ekonomik ve kültürel değerlerin hızlı değişim yapısı içerisinde korunması toplumdaki bireylerin bu yapıyı anlayacak ve çıkarımda bulunacak şekilde eğitilmesi ile mümkün olacaktır.

Eğitim öğretim süreci içerisinde ilkokul ve ortaokul aşamasında Sosyal Bilgiler dersi ile toplumsal yaşama ait bilgi, beceri, değer ve tutumlar bireylere kazandırılmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda öğrencilerin yaşları, fiziksel özellikleri, ruhsal durumları göz önüne alınarak mantıklı düşünebilen, sorumluluk sahibi olan, akılcı bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Yazıcı ve Koca, 2008). Tüm dünyada yaşanan bireysel, toplumsal ve ekonomik değişim ve gelişim ülkemizi de etkilemiştir. İnsan hakları ve demokrasi, farklı kültürler, yaşam biçimleri, sosyal haklar, eşitlik, toplumsal cinsiyet algısı gibi konuları, bilgi teknolojilerinde yaşanan değişim ve gelişmeleri eğitim sistemimize ve öğretim programlarımıza yansıtma gerekliliği oluşmuştur. İlköğretim programlarının tümünde olduğu gibi Sosyal Bilgiler Öğretim Programı da yaşanan gelişmelerden etkilenmiş ve yeni programın oluşmasına yol açmıştır. Bu nedenle Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda 2005 yılında değişiklik yapılmış, yapılandırmacı eğitim anlayışı ile bilgiyi üreten ve bilgiyi kullanan bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Programda yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin ülkelerini ve dünyayı yakından tanımalarını

amaçlamaktadır. Öğrenciler ülkelerinin doğal kaynaklarını, ekonomik yeterliliklerini tanıyarak diğer ülkelerle olan ilişkileri hakkında fikir sahibi olmaktadırlar. Tüm dünyada ekonomi, siyaset, çevre, savaş, barış ve sağlık gibi alanlarda yaşanan sorunların sebepleri ve çözümleri ile ilgili fikir geliştirmekte, uluslararası kuruluşların kuruluş amaçlarını, işlevlerini kavramaktadırlar (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005a).

Eğitim sistemlerinin görevi o toplumun eğitimdeki beklentisini karşılamaktır. Eğitim sisteminin en stratejik ögesi öğretmenlerdir (Bursalıoğlu, 1994). 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak öğretmen yetiştiren yüksekokulları, enstitüleri ve akademileri 20 Temmuz 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplamıştır. Dört yıllık Yükseköğretim Okulları, Eğitim Fakültelerine, iki yıllık Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokullarına dönüştürülmüştür (Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], 2007). Öğretmen yetiştiren kurumların programlarında zamanın şartlarının gerektirdiği değişiklikler yapılarak derslerin içerikleri değiştirilmekte, yeni dersler eklenmekte, bazı dersler ise programdan çıkartılmaktadır.

21. yüzyılın ihtiyaç duyduğu çağdaş öğretmen; okul ortamında sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin hazırlanmasında etkin olmalıdır. Okul ile diğer kurumlar arasında koordinasyonun sağlanmasında ve eğitim sistemindeki aksaklıkların belirlenerek çözümlenmesinde gerekli yetkinliği göstermelidir. En önemlisi de mesleğini ve çocukları sevmelidir. 21. yüzyıl paradigmaları doğrultusunda çağdaş öğretmen (MEB, 2001):

- Konu ve alanı ile ilgili kavram, ilke ve genellemeleri bilen, bunları diğer konu alanları ve günlük hayatla ilişkilendiren, alanındaki gelişmeleri yakından izleyebilen;
- Öğrenciyi tanıyan, öğrenci gelişimi ile öğrenmesi arasında bağ kurabilen, fiziksel ve zihinsel yönden farklılığı olan öğrenciler için gerekli tedbiri alabilen;
- Ders etkinliğini nasıl plânlayacağını bilen ve olası değişik durumlara karşı planlarını esnek tutan, diğer öğretmenlerle bilgi alış verişinde bulunabilen;
- Eğitim öğretim araçlarından yeterince yararlanan, öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayan, kendine özgü taktikler geliştirebilen;
- Öğrencilere bilimsel yöntemlerle problem çözme öğretmenin;
- Öğrenci merkezli, etkili ve akıcı konuşmaya sahip;
- Ölçme ve değerlendirme tekniklerini bilen ve uygulayan;
- Değerlendirme sonuçlarını öğrenci, veli ve diğer öğretmenlerle paylaşan;

- Sorumluluklarını, özlük haklarını, mesleği ile ilgili kanun, yönetmelik ve tüzükleri bilen;
- Okulun yapısını ve işleyişini bilerek okulun toplum içindeki yerini ve önemini kavrayan;
- Giyim ve kuşamında dikkatli, sabırlı, ön yargısız, paylaşımcı, kararlı, hoşgörülü, yardımsever, uyumlu, esprili, sevecen ve güler yüzlü, sevecen, tarafsız, objektif, mesleğine bağlı ve kendine güvenen;
- Sürekli okuma alışkanlığına sahip, kültürel değerleri koruyup geliştirebilen, güncel sorunları ulusal ve uluslararası boyutta algılayabilen bir yapıda olmalıdır.

21. yüzyıl öğrenci profili bilgi, beceri, tutum, değer ve etik temelinde 4 ana temada ele alınmaktadır.

1. Düşünme yolları: Yaratıcı ve yenilikçi düşünmeye açık olma, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, öğrenme stratejilerini kullanma, öğrenmeyi öğrenme ve üst bilişsel beceriler ile kendini değerlendirme.
2. Çalışma Yolları: İletişim becerileri, Türkçeyi doğru kullanma, bir yabancı dili temel düzeyde kullanma, takım çalışması.
3. Çalışma Araçları: Bilgi ve bilgi iletişim teknolojileri okur yazarlığı.
4. Dünya'ya Entegrasyon: Yerel ve evrensel vatandaşlık bilinci, yaşam ve kariyer ile ilgili bilinç ve beceriler, kültürel farkındalıkları ve yeterlikleri kapsayacak şekilde kişisel ve sosyal sorumluluk bilincine sahip olmadır (MEB, 2011, s.292).

Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi'nin (EARGED) 2011 yılında, “Çağdaş Öğrenci Profili” adlı çalışmasında çağdaş öğrenci;

- Etkili iletişim kurma becerisine sahip, takım çalışması yapabilen, teknolojiyi etkili ve verimli kullanabilen;
- Problem çözme ve bilimsel araştırma yapma becerisine sahip, araştıran, sorgulayan, bilgiye ulaşan ve bilgiyi yönetebilen;
- Kendini sürekli olarak yenileyen, insanlığın ortak değerlerine, insani ve ahlaki değerlere sahip çıkan, demokratik, hoşgörülü, özgüvenli, fanatizmden uzak, kendisi ile barışık, öz disiplinli;
- Yaşam boyu öğrenme felsefesi ile hareket eden, en az bir sanat dalında kendini yetiştiren, yurttaşlık bilincine sahip, Türkçeyi etkin kullanabilen;

- Arkadaş seçiminde seçici, vizyon sahibi, dünya sorunlarına duyarlı, bilimsel okur yazar olmalıdır (MEB, 2011).

Strateji bilinçli bir şekilde hareket etmeyi sağlayan temel etmenlerdendir. Friedman (2003) geçmişte, strateji uzmanlarının ağaçlar kadar ormanı da dikkate alarak ekolojik bakış açısıyla hareket ettiklerini belirtmektedir. Belirli bir stratejinin olması için bütüne ait bir kavrayışın olması gereklidir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içerisinde Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı öğrencilerin sürekli olarak kendilerini yenilemelerini, gelişmeleri yakından takip etmelerini sağlamaktadır. Küreselleşmenin hızının ve etkinliğinin arttığı günümüz dünyasında; eğitim kurumlarının, eğitimcilerin ve öğrencilerin rollerinin ve görevlerinin gözden geçirilmesi kaçınılmazdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre tespit etmektir.

1.3. Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik olarak Sosyal Bilgiler öğretmenleri, Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, ilkokul ve ortaokul öğrencilerin tutumları nelerdir?

1.3.1. Alt Problemler

Problem cümlesi bilimsel olarak şu alt problemler çerçevesinde değerlendirilmiştir:

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, cinsiyet, yaş düzeyleri, mezuniyet türü, kıdem yılı açısından;
 - a. Küresel eğitimle ilgili konuların öğretim programında ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri nelerdir?
 - b. Programda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, cinsiyet ve sınıf düzeyleri açısından;
 - a. Küresel eğitimle ilgili konuların öğretim programında ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri nelerdir?

- b. Öğretim programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın ilköğretim ve ortaokul öğrencilerinin;
 - a. Küresel dünyayı ve küresel kuruluşları tanımaları üzerine etkisi nedir?
 - b. Küresel olayları ve sorunları algılamaları ve takip etmeleri üzerine etkisi nedir?
 - c. Sosyal haklar ve eşitlik kavramlarının algısı üzerine etkisi nedir?
 - d. Farklı kültürleri öğrenmeleri üzerine etkisi nedir?
 - e. Çoklu bakış açısını kazanmaları üzerine etkisi nedir?
 - f. Dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusunu kazanmaları üzerine etkisi nedir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Uluslararası alanda rekabet edebilmek ve başarıyı yakalayabilmek için toplum içerisindeki tüm fertlerin ortak bir yaşam kalitesine sahip olması gerekmektedir. Türkiye gelişmekte olan bir ülkedir. Ülkemizin dünya üzerindeki küreselleşme hareketlerini yakından takip ederek eğitim stratejilerini uzun vadede ele alması gerekmektedir. Küreselleşme süreci içerisinde ülkelerin; bağımsız, sorun çözen, güçlü, dünyadaki gelişmeleri yakından takip eden, girişimci, risk alabilecek şekilde yetişmiş bireylere sahip olması gerektirmektedir (Akçay, 2003, s.33). Uzaktan eğitim, e-eğitim, e-okul gibi yeni eğitim modelleri yanında bilgisayar, internet, e-kütüphane, e-dergi, akıllı tahta, akıllı sınıf, multimedya araçları gibi yeni eğitim teknolojilerinin yaygınlaşması, öğrenme ve öğretme stratejilerine yeni bir boyut kazandırmıştır. Okullarda küreselleşmenin gerektirdiği insan tipini yetiştirecek kişiler ise öğretmenlerdir. Eğitim sistemimizi yapılandırırken öğrencilerin hayatını eğitim ile şekillendiren ve yön veren kişiler olan öğretmenlerin küresel eğitime bakış açılarının belirlenmesi, durum değerlendirmesinin yapılması açısından önem arz etmektedir.

Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı bireyin çağdaş dünya algısına olumlu eklentiler yaparak, dünyayı tanıması ve çoklu bakış açısı kazanması amacını taşımaktadır. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı, insanlığı ilgilendiren olayları yakından takip eden, olaylar karşısında olumlu tavır takınabilen bireylerin yetişmesinde önemli bir etkidir. Ülkemizde, küresel eğitime dönük araştırmaların az sayıda olması bu araştırmanın önemini artırmaktadır. Bu araştırmanın, “Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğretmen adayları ile 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan Sosyal Bilgiler dersini alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik görüşlerinin belirlenmesi” ile yeni

düzenlenecek öğretim programlarında, öğretmen yetiştirme programlarında yol gösterici olacağı ve daha sonra yapılacak araştırmalara veri olacağı düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları şu şekilde ifade edilmiştir;

1. Araştırmaya katılacak olan katılımcıların ilgili envanterlere içtenlikle cevap verecekleri varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan ölçme araçları ölçtükleri özellikler bakımından geçerli ve güvenilirlerdir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2014-2015 eğitim öğretim yılında örneklem kapsamında yer alan illerde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden elde edilen veriler ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, 2014-2015 eğitim öğretim yılında örneklem kapsamında yer alan üniversitelerin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma, 2014-2015 eğitim öğretim yılında örneklem kapsamında yer alan ilin ilkokul ve ortaokullarında öğrenim gören 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
4. Araştırmaya katılan katılımcı öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik görüşleri "Küresel Eğitimin Doğurgularına İlişkin Öğretmen Görüşleri Envanteri"nden aldıkları sonuçlar ile sınırlandırılmıştır.
5. Araştırmaya katılan 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik görüşleri araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara verdikleri yanıtlar ile sınırlandırılmıştır.
6. Araştırmanın bağımsız değişkenleri "Kişisel Bilgi Forumu"nun ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, antropoloji, ekonomi, felsefe, psikoloji, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005a, s.56).

Sosyal Bilgiler Öğretmeni: Çalıştığı eğitim kurumlarında öğrencilere Sosyal Bilgiler (tarih, coğrafya, vatandaşlık, ekonomi v.b.) ile ilgili eğitim veren kişidir.

Eğitim Programı: Eğitim kurumlarının; çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı amaçlarının ve milli eğitimin gerçekleşmesine yönelik faaliyetlerdir (Varış, 1996, s.17).

Öğretim Programı: Belli bir öğretim basamağındaki çeşitli sınıf ve derslerde okutulacak konuları, amaçları, her dersin sınıflara göre haftada kaç saat okutulacağını, öğretim metot ve tekniklerini gösteren kılavuzdur (Büyükkaragöz, 1997, s.2).

Küresel Eğitim: Kültürel çoğulluk, uluslararası bağımlılık ve uluslararası ekonomik rekabet ile şekillenen bir dünyada yer alabilmek için gerekli olan bilgi, yetenek ve davranışların eğitim aracılığıyla geliştirilmesidir (Merryfield, 1998, s.9).

Küreselleşme: Ülkeler arasındaki ekonomik, sosyal ve siyasi ilişkilerin yaygınlaşması, gelişmesi, sermaye hareketliliğinin artması, ideolojik ayrımlara dayalı kutuplaşmaların çözülmesi, farklı toplumsal kültürlerin, inanç ve beklentilerin daha iyi tanınması, ülkeler arasındaki ilişkilerin yoğunlaşmasıdır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2000, s.1)

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Küreselleşme Kavramı

Küreselleşme, 21. yüzyıl dünyasında tahminleri aşan derecede bilgi akışının hızlandığı, bilgi işlem teknolojisinde yeniliklerin, siyasette daha liberal bir demokrasiye yönelik yaklaşımların yaşandığı, ekonomide yeni yapılanmaların olduğu, toplumsal örgütlenme modellerinde yeni arayışların tüm dünyayı etkilediği derin ve kapsamlı bir şekilde yaşanan değişimin en önemli aşamasıdır (DPT, 2000, s.3). Osmanlıca’da cihanşümül, İngilizcede global kelimesine karşı gelen küresel sözcüğü 400 yılı aşkın süredir vardır (Bozkurt, 2000, s.18). Kavram ilk kez 1944 yılında “*Gezegen Demokrasisi: Bilimsel Hümanizm ve Uygulamalı Anlamı*” isimli kitapta yer almıştır (Scholte’den aktaran Günsoy, 2006, s.5) Sözlükte ise “*Webster’s Third New International Dictionary of English Language Unabridged*”de 1961 yılında kullanılmıştır (Sarıtış, 2005, s.389). Ekonomi, siyaset, kültür, sosyal alanlar, coğrafi temalar, teknoloji ve daha birçok alanda yaygın olarak kullanılan küreselleşme kavramının tanımı; bakış açısına, izlenilen felsefeye, içerisinde yaşanan zamana, hukuka, sosyo-ekonomik faaliyetlere, siyasi ideolojilere ve bilimsel disiplinlere göre farklılık göstermektedir (Robertson, 1999, s.10).

Küreselleşme; Modelski, Devezas ve Thompson’a göre (2008, s.75) birden fazla dünya toplumunun tek bir küresel sistem içinde bir araya getirilmesi sürecidir. Giddens’e (2010, s.63) göre toplumsal ilişkilerin karşılıklı olarak çeşitli yollarla artmasıdır. Held, McGrew, Goldblatt ve Perraton (2006, s.16)’na göre karşılıklı ilişkilerin uzamsal örgütlenmesinde dönüşüm oluşturan, kıtalar, bölgeler arası eylem akışları ve ağları üreten bir süreçtir. Tezcan’a göre (2002) küreselleşme, teknoloji ve beraberinde sanayinin gelişmesi ile birlikte kitle iletişim araçlarının yaygınlaşarak kültürel, ekonomik ve siyasal alanda toplumların birbirlerini etkilemesi ve birbirlerinden etkilenmesidir. Waters’e (2001, s.5) göre coğrafyanın ekonomik,

siyasi, sosyal ve kültürel düzenlemelerdeki sınırlamalarının geri çekildiği, insanların bu geri çekilişin farkında oldukları ve buna göre davrandıkları toplumsal süreçtir. Bu toplumsal süreçte sosyal yapıda benzerlikler oluşmakta; ulaşım, haberleşme ve bilgi işlem teknolojisindeki gelişmeler ile mekansal uzaklıklardan kaynaklanan farklılıklar ortadan kalkmaktadır (Eşkinat ve Kutlu, 2014, s. 232). Küreselleşmeyi insanoğlunun küresel bir toplum etrafında bütünleşmesi olarak gören Akgüç (2002) ve Çeçen'e (2002) göre küreselleşme, ilişkilerinin yoğunlaşması sonucu kültürel değerlerin ulusal sınırları aştığı post endüstriyel bilgi toplumunun oluşmasıdır. Oktay'a göre (2004, s.17) dünyada her hangi bir yerde meydana gelen sosyal, siyasi veya ekonomik olayların yakın veya uzaklık fark etmeksizin başka yerlerde hissedilmesidir. Steger'e (2006) göre karşılıklı bağımlılıkları ve mübadeleleri oluşturan, çoğaltan, yaygınlaştıran ve yoğunlaştıran toplumsal süreçlerin çok boyutlu kümesidir. Robertson'a göre küreselleşmenin dört temel noktası; insan, insanlık, ulusal toplum ve dünya toplumlarıdır. Odak noktası ise yakın dönemlerdir (Robertson, 1999, s.89).

Giddens küreselleşmeyi modernliğin sonucu olarak görmekte, modernliğin yapısal olarak küreselleştirici bir özelliği olduğunu belirtmektedir. Hayatımızın her alanında, “burada” olup; hayatımızın özel ve bireysel yönlerini etkilemektedir. Küreselleşme; dünya üzerinde, içinde artık “başkalarının” olmadığı yeni karşılıklı bağımlılık biçimlerini ortaya çıkarmaktadır (Giddens, 2004, s.174).

“Küresel köy” kavramını ilk kez kullanan sosyolog Mc Luhan'a göre dünyada meydana gelen ekonomik, siyasi, teknolojik ve bilimsel gelişmeler sayesinde modern dünyanın toplumları ve devletleri arasında karşılıklı bağımlılık oluşmuştur (Geray, 1997, s.37). Karşılıklı bağımlılık; devletler, toplumlar ve taraflar arasındaki etkileşim yollarının ve ilişkilerin hiyerarşik yapıdan bağımsız olarak uluslararası sistemde oluşturduğu bütünlüktür (Keohane ve Nye, 2001). Bu bağımlılık dayatma olarak görülse de küreselleşmenin dünya pazarı ekonomisi olarak algılanması beklenmektedir (Cangızbay, 2003).

Üçüncü bin yılda oluşacak değişimleri anlamamıza yardımcı olacak olan küreselleşme fenomenolojik olarak bir daralma olarak görünse de bu daralma maddi, gözle görünmeyen, dönüşümlü bir daralmadır. Dünya üzerinde yaşayan insanlar bilinçli olarak sosyal hareketler ile küresel değişimlere uymaktadırlar. Küreselleşme, bu yapısı ile evrenselliğin boyutlarını değiştirmekte ve partikülerizmin toplumlarda yıkılışını ifade etmektedir (Waters, 2001). Uluslararası süreçlerin yoğunlaşması sonucu savunma, ekonomi, iletişim gibi konular

devletlerarası bir temel üzerine yeniden inşa edilmektedir. Devletlerin egemenlikleri uluslararası organizasyonlarla (IMF, AB), taraflarının çok olduğu anlaşmalarla (OPEC, NATO) azalmaktadır (Held, 1991). Toplumlar arasında kurulan ilişkiler rastlantısal olarak gerçekleşmemekte, ilişkiler birbirine eklenerek devam etmekte, toplumlar dinamik bir şekilde varlıklarını sürdürmektedirler (Held v.d., 2006, s.186).

Bugün, teknolojik sahada iletişimle birlikte bilgisayarlar da oluşan virüsler dakikalar içerisinde tüm dünyayı etkilemekte insanların ekonomik olarak aynı kaybı yaşamalarına sebep olmaktadır. Çevre, ekonomi, kültür, siyaset, sanat, sivil toplum alanlarında meydana gelen değişim ve gelişmeler yan yana olmakla beraber meydana geliş bakımından birbirine indirgenememektedir. Eğitim ile küreselleşme arasında çift yönlü bir ilişki vardır. Bilginin üretilmesi ve kullanılması, teknoloji ve iletişimdeki hızlı gelişmeleri toplumun yakından takip etmesi ve etkin olarak katılması toplumların eğitim sistemlerinin başarılı olup olmaması ile yakından alakalıdır. Küreselleşen dünyada ulusal ve uluslararası rekabette başarılı olmak için eğitime ve okullara büyük görevler düşmektedir.

2.1.1. Küreselleşmenin Gelişimi

Küreselleşmenin ne zaman ortaya çıktığı ile ilgili kesin bilgiler mevcut değildir. Bilim insanlarının çoğu küreselleşme kavramını Platon ve Aristo'ya kadar götürmekte bir kısmı da Marks, Comte ve Saint Simon'dan itibaren küreselleşmenin başladığını savunmaktadır (King, 1998). Chanda'ya (2009) göre; maceraperestler yeni yerler keşfetme, din adamları inandıkları dini yayma, tüccarlar ekonomik kaygılarını giderme ve kazanç elde etme, savaşçılar ise daha fazla alana hükmetme isteği ile hareket ederek yeni ülkelerle iletişim ve etkileşim halinde olmuş, insanlık tarihi boyunca küreselleşmeyi şekillendirerek yön vermişlerdir.

14. ve 15. yüzyılda coğrafi keşiflerle birlikte, ticaret yolları değişmiş, dünyada farklı bölgelerde karşılıklı ilişkiler giderek artmış ve küreselleşme süreci başlamıştır. Sömürgecilik ve misyonerlik faaliyetlerinin arttığı bu dönemde misyonerler hristiyanlığı yeni kıta ve bölgelere yaymaya çalışırken, tüccarlar da bu bölgelerdeki zenginlikleri ülkelerine taşımışlardır. İngiltere, Fransa, Hollanda, Belçika, Portekiz, İspanya, Almanya ve İtalya sömürgeci tutumları ile denizcilik, sanayi, iletişim ve ulaşım alanlarında ilerleme kaydetmişlerdir. Küreselleşme etki alanına yeni boyutlar katarak hızlı bir ivme ile büyümeye devam etmiştir (Gözen, 2004).

Robertson (1999) küreselleşmenin oluşum evrelerini 5 süreç içerisinde ele almaktadır.

1. Oluşum Evresi: Avrupa’da 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar devam eden bu evrede; ulusal topluluklar ve devletler ortaya çıkmış, birey anlayışı gelişmiş, insanlığa ait düşünceler ve bilimsel gelişmeler hız kazanmış, modern coğrafya oluşmaya başlamıştır.
2. Başlangıç Evresi: 18. yüzyılın ortasından 1870’lere kadar devam eden bu evrede ulus devlet anlayışı yerleşmiş, ulusların iletişimi artmış, insan hakları kavramı toplumlarca kabul edilerek uygulanmaya başlanmıştır.
3. Yükseliş Evresi: 19. yüzyılın son çeyreğinden 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar devam eden bu evrede etkili olan kavram “modernlik sorunu”dur. Bu dönemde yaşanan Birinci Dünya Savaşı çok boyutlu sonuçlar doğurmuş, küresel yarışmalar (Olimpiyat, Nobel Ödülü gibi) yapılmış, dünya zamanı yürürlüğe konulmuştur.
4. Hegomanya İçin Mücadele Evresi: Bu evrede 1920’lerin ortalarından 1960’ların sonuna kadar hegemonyayı ele geçirmek için çeşitli girişimler yapılmış, uluslararası kuruluşlar kurulmuştur. Milletler Cemiyeti Birleşmiş Milletlere dönüşmüş, Ulusal Bağımsızlık İlkesi kabul edilmiş, atom bombası kullanılarak İkinci Dünya Savaşı’na son verilmiş ardından Soğuk Savaş dönemi zirve yapmıştır.
5. Belirsizlik Evresi: Bu evre 1960’larda başlamıştır. Uzay çalışmalarının başladığı, Ay’a ilk insanın çıktığı, Soğuk Savaş’ın sona erdiği dönemdir. İnsan hakları, kişi hak ve özgürlükleri, nükleer ve termo nükleer silahların yaygınlaşması ve kullanım şartları, çevre sorunları ele alınmaya başlanmıştır.

2.1.2. Küreselleşmenin Boyutları

Küreselleşmenin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğu konusu üzerinde değişik görüşler mevcuttur. Küreselleşmenin tanımlandırılması ve boyutlandırılması dönemlerin tarihi özelliklerinin ortak noktalarının tespiti ile gerçekleştirilmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrası meydana gelen ekonomik, sosyal, teknolojik ve politik gelişmeler ve bu gelişmelerin kültürel çıktıları küreselleşmenin boyutlarını ve temel taşlarını oluşturmaktadır (Smith, 1990).

2.1.2.1. Sosyo-Kültürel Boyut

Küreselleşmenin sosyo-kültürel boyutunda; demokrasi, insan hakları, eşitlik, çevre sorunları, uyuşturucu, aids, terörizm v.b. gibi geniş bir alanda, tüm ülkelerin ortak bir hedef içerisinde hareket etmesi düşüncesi hakimdir (Aktan, 2002). Toplumsal küreselleşmenin en belirgin olgusu göçtür. Göç ile kültürler, insanlar ve fikirler dünya üzerinde yayılmaktadır. 19. ve 20.

yüzyılda milyonlarca insan kıtalar arasında yer değiştirerek farklı bölgelere yerleşmitir (Ülsever, 2001). Toplumsal hayat, değer yargıları, alışkanlıklar ve uygulamalarda bu yönde değişiklikler meydana gelmiştir.

2.1.2.2. Hukuki Boyut

Mevcut hukuk kurallarının yeni dünya düzenine uygulanması ile oluşan küresel hukuk sistemi, uluslararası anlaşmalar ve sözleşmeler küreselleşmenin hukuki boyutunu oluşturmaktadır. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte; uluslararası alanda istikrarın sağlanmak istenmesi, insan hakları ve demokrasi konularını ön plana çıkarmıştır. Hukuki boyut, ekonomi ve teknoloji ile birlikte küreselleşme sürecinin en önemli faktörlerindendir. Küresel hukuk sistemi ile bireysel veya grupsal olarak insanların söz hakkında artış olmuş, örgütlü gruplar kabul görmüş, insan haklarına ilgi ve özen gösterilmiş, barışı korumaya yönelik çabalar artmıştır.

2.1.2.3. Askeri – Siyasi Küreselleşme

Küreselleşme coğrafyadan bağımsız, merkezden dışa doğru açık olan bir süreçtir. Askeri alanda küreselleşme karşılıklı bağımlılık ağları içerisinde gücün kullanılarak stratejik ittifakların kurulmasına yol açmıştır. Askeri karşılıklı bağımlılık ile devletler, dakikalar içerisinde, okyanus aşırı ölkelere ulaşabilecek füzeleri kullanır hale gelmiştir (Pilger, 2004). Küreselleşme “biz” ile herkesi ortak tutarken bölgesel anlamda da “biz ve onlar” ayrımını yapmaktadır. Avrupa Birliği'nde olduğu gibi güçlenme ve korunma amacı ile ulus devletler bir çatı altında toplanmışlardır (Atatüre, 2005).

2.1.2.4. Çevresel Boyut

Küreselleşmenin çevresel boyutu geçmişten günümüze dek insanoğlunun gündelik hayatında etkili olmuştur. Çiçek hastalığı ilk olarak M.Ö 1350'li yıllarda Mısır'da yaşanmış, milattan sonra 49 yılında Çin, 200'lü yıllarda Avrupa, 1520'de Amerika ve 1789'da Avusturalya'ya sıçramıştır. 1980'lerde ortaya çıkan HIV-AİDS gibi hastalıklar 20 yılda 20 milyon kişinin ölümüne neden olmuştur. Özellikle son 20 yılda çevresel sorunlar büyük bir hızla artmaktadır. Dünya topraklarının %29'u çölleşme tehlikesi altında, akarsuların %10'unda canlı yaşamamakta, tarım ürünlerinin üretiminde önemli düşüşler meydana gelmektedir (Çetin, 2006).

Çevre sorunlarının sınır tanımama özelliği vardır. Bu sorunların çözümü için devletler uluslararası kuruluşlarla sıkı bir diyalog ve işbirliği içerisine girme durumunda kalmaktadırlar. Bu işbirliğinde “küresel düşünmek, yerel davranmak” (thinking globally acting locally) anlayışı ile hareket edilmektedir. Sorunların ortaya çıkış nedenleri farklı olsa da gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde çevre sorunları var olan bir gerçektir (Kaplan, 2000, s.189). Çevre sorunları tüm dünyayı, tüm insanları yakından ilgilendirmekte, yaptırımların, gerekli kontrol ve düzenlemelerin ortak esaslarla yapılması gerekmektedir.

2.1.2.5. Ekonomik Boyut

İnsanlığın yerleşik hayata geçmesiyle birlikte başlayan tarımsal üretim büyük yerleşim alanlarının oluşmasında ve şehirlerin kurulmasında etkili olmuştur. Şehirleşme ile birlikte üretimde artış sağlanmış, ürünler şehirlerarası, bölgelerarası ve nihayetinde de kıtalararası alanlarda organize bir şekilde pazarlara sunulmuştur (King, 1998). Ulusal bir ekonominin küresel pazarda yer alması için; kamu işletmelerini özelleştirmesi, ticaret ve sanayi alanında liberal bir politika izlemesi, vergilerde önemli oranda indirim yapması, enflasyonu önlemek için maddi önlemler alması, kamu harcamaları ve sosyal harcamaları kısması gerekmektedir (Chossdowsky, 1999).

2.1.2.6. Teknolojik Boyut

Küreselleşmenin sürecinin olmazsa olmazı olan teknoloji; küreselleşmenin meydana gelmesinde, küreselleşme ise teknolojinin her alanda yayılmasını sağlayarak çarpan etkisini kuvvetlendirmektedir. Küresel teknoloji ile dünyadaki güç kuramı değişmiştir. Bilgi teknolojisi alanında yenilikler meydana getirme ve bu yenilikleri kullanmada etkin olmayan ülkelerin başarısız olmaları kaçınılmaz bir hal almıştır (Gompert ve Might, 1998, s.10).

2.1.2.7. İdeolojik Boyut

İdeolojiler; bilginin içeriği, nasıl üretildiği, doğru bilgiye nasıl ulaşılacağı konusunda bireylere yol göstermektedir (Örs, 2009). Küreselleşmeyi ideoloji olarak kabul edenlere göre küreselleşme, herkese yarar sağlamakta, belirli kişiler tarafından yönlendirilmemekte ve insanlara serbest liberal pazar sağlamaktadır. Dünya üzerinde insan hakları, demokrasi ve gelir dağılımında meydana gelen eşitsizlikler araştırılarak çözüme kavuşturulmalıdır.

Küreselleşmeyi ideoloji olarak görmeyenler, küreselleşmenin başta ABD olmak üzere büyük devletler tarafından dünyaya sunulan bir olgu olduğunu savunmaktadırlar (Steger, 2006).

2.1.3. Küreselleşme Yaklaşımları

Bauman (1999) küreselleşmeyi “parolaya dönüşmüş moda bir deyim” olarak ifade etmektedir. Bu moda deyim yandaşlarının ve karşıtlarının olması normal bir durumdur. Küreselleşmenin, dünya üzerinde hemen hemen her alanda, dikey ve yatay boyutta etkilerinin olması farklı yaklaşımların doğmasına neden olmuştur. Küreselleşme yaklaşımları üç başlıkta toplanmıştır.

1. **Aşırı Küreselleşmeciler (Hyperglobalist)** :Radikaller olarak da adlandırılan bu gruba göre, ulus devletler küreselleşme süreci içerisinde önemini kaybederek yok olacaktır. Aşırı küreselleşmeciler, eğitim açısından sadece seçkinlerin eğitilmesine karşı çıkmışlar, öğrenme ve eğitim hakkının temel hak olduğunu vurgulamışlar, kalkınmanın sağlanabilmesi için halkın tamamının eğitilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Farrel, 1999, s.27).
2. **Kuşkucular**: Küreselleşmeyi ideolojik bir tutum olarak gören bu gruba göre; küresel uygarlık değil, dünyada meydana gelen yeni anlayışlar bölünmelere sebep olmaktadır. Kuşkucular, küresel dünya ekonomisinin eşitsizliklere neden olacağını, küreselleşmenin demokrasiyi getirmeyeceğini, kökten dinci veya mikro milliyetçi anlayışların ortaya çıkarak ülkelerin bağımsızlığının zedelenebileceğini belirtmişlerdir (Çeken, 2008).
3. **Dönüşümcüler**: Dönüşümcüler küreselleşmeyi yeni bir süreç olarak kabul etmekle beraber; toplumu sosyal, siyasal ve ekonomik olarak etkileyerek değiştiren ana etken olarak görmektedirler (Held v.d.’den aktaran, Bozkurt, 2000).

Küreselleşme çok uzun bir zamandır var olan bir süreçtir. Bu varlığı teknolojik uygulamalar ile bugünkü kadar hızlı ve yoğun bir şekilde hissedilmemiştir. Dünyayı bütünsel olarak etkileyen küreselleşme, kuşkucuların belirttiği gibi yeni anlayış ve bölünmelere sebep olmakta, değişik boyutları ile dünya üzerindeki bölgeleri farklı şekillerde etkilemektedir.

2.1.4. Küreselleşmenin Olumlu Etkileri

- Küreselleşme ile teknolojik imkanlara ulaşmak kolaylaşmaktadır. Ülkelerarası işbirliği sayesinde eğitim, sağlık, sosyal ve ticari açıdan önemli adımlar atılmaktadır.

- Az gelişmiş ülkelerin gelişmiş ülkelerle iletişime geçerek kaynakların optimal kullanımı istihdam olanaklarını arttırmaktadır.
- Yaşam boyu eğitimin temel alındığı küresel-kitlesel eğitim ile nitelikli insan gücü karşılanmaktadır.
- İnsan hakları, demokrasi, saygı, adalet ve eşitlik kavramları üzerinde tüm insanları ilgilendiren yeni ve ortak değerler oluşturulmuştur.
- Eğitim, toplumu oluşturan bireylerin her biri için gerekli kabul edilmiştir.
- Kitlesel iletişim araçlarının etkin kullanıldığı eğitim programları uygulanmaya başlanmıştır.
- Toplumlarda bilgi sermayeden daha önemli bir olguya dönüşmüş, sermaye sahibi insan bilgi sahibi insana muhtaç duruma gelmiştir.

2.1.5. Küreselleşmenin Olumsuz Etkileri

- Küreselleşme süreci içerisinde yerelliğin olumsuz olduğu vurgusu yapılarak ulusal değerler ve ulusal kimlik kavramlarının içeriği değiştirilmiştir.
- Küreselleşme ile birlikte güçsüz ekonomiler güçlü ekonomilere bağımlı hale gelmiş, emperyalist sömürü legal bir görünüm kazanmıştır (Balay, 2004).
- Sanayileşmenin artması, gerekli önlemlerin alınmaması çevreye büyük zararlar vermiş, ekolojik denge bozularak küresel ısınmaya yol açmıştır.
- Çalışma hayatı yüksek nitelikli işgücü gerektirdiği için bilgi teknolojilerini kullanamayan, vasıfsız bireylerin iş bulma olanakları giderek azalmıştır.
- Eğitim ve sağlık alanında gerekli yatırımlar yapılamamaktadır (Selamoğlu, 2000).
- Bilimin ve teknolojinin sağladığı olanaklardan toplumdaki tüm insanların eşit şekilde yararlanamaması durumunda olumsuzlukların yaşanması kaçınılmazdır. Teknoloji ve internet sayesinde en ücra yerlerde yaşayan insanlara eğitim ve bilgi ulaştırılmaktadır. Önemli olan teknolojiyi az ve çok kullanan ülkeler arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılarak, teknolojinin sağladığı faydalardan tüm bireylerin en iyi şekilde yararlanmasını sağlamaktır.

2.2. Küresel Eğitim

Küreselleşmenin temel dinamiğini dünyadaki tüm insanlar ve bu insanların yaşantıları üzerine oluşturulan küresel insanlık örüntüleri oluşturmaktadır. Bu örüntü ile farklı kültürler

konumlarını belirleyerek olumlu bir süreç içerisinde birbirlerinin eksikliklerini tamamlamaktadır. Çok boyutlu sürece sahip olan küreselleşme hizmet üreten eğitim örgütlerini de etkilemektedir. Küreselleşmenin beraberinde getirdiği değişim ve eğitim arasındaki etkileşim çift yönlüdür. Eğitim, değişimlerden etkilenecek kendisini sürekli olarak yenilemekte ve toplumun yenilenmesine öncülük etmektedir.

Küreselleşmenin sonucu olarak doğan ve gelişen yeni tutum ve değerlerin bireyler tarafından en doğru biçimde algılanması toplumların amacıdır. Küresel gelişmelere uyum sağlayabilen, küresel ve yerel anlamda sorumluluk alan ve bu yönde tutum geliştiren bireylerin yetişmesi hedeflenmektedir (Tezcan, 2002). Eğitim bu süreçte gerekli olan yeni değer, inanç, tutum ve bilgi kazandırma gibi işlevleri yerine getirebilme özelliğine sahiptir (Robertson, 1999). Küreselleşen dünyada başarılı bir konuma sahip olmanın, bireyler arasında sağlıklı ve etkili iletişim kurmanın ve dünya pazarlarında üstün olmanın yolu eğitimden geçmektedir (Çalık ve Sezgin, 2005).

Küresel eğitime ihtiyaç duyulmasının nedenleri ve neler yapılması konusunda 1968 yılında ABD’de “Küresel Eğitimin Amaçlarının ve Önceliklerinin Belirlenmesi” isimli rapor yayınlanmıştır. Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) bu rapor doğrultusunda “21. Yüzyılda Uluslararası Eğitim” konulu özel bir sayı çıkartmıştır. Bu sayıda küresel eğitim, sorunlar, değişimler, gelişmeler, ulus merkezli çalışmalar ve çok kültürlülüğe yönelik yaklaşımlar ele alınmıştır. 1982 yılında Becker “Küresel Eğitimin Amaçları” isimli makalesinde (Miliziano, 2009) sosyal adalet, karşılıklı bağlılık, insan hakları, farklılıklara saygı, farkındalık, çatışma çözümü, değerler, empati, çoklu bakış açısı, sürdürülebilirlik ve küresel vatandaşlık kavramları ile küresel eğitimin ana çerçevesini oluşturmuştur. Küresel eğitim Kanada’da 1980’li yıllarda başlamış, 1990’lardan itibaren erken sınıflarda uygulanmıştır (Mundy ve Manion, 2008, s.943).

Küresel eğitim yaklaşımı dünya üzerindeki farklı insanlar, farklı kültürler ve dünya sorunlarını kapsayan konuların öğretim programlarında yer alması gerektiğini savunmaktadır (Açıkalın, 2010b). Amerika Birleşik Devletleri’nde küresel eğitim; farklı kültürleri, toplumları ve devletleri tanıma ve bu farklılıklarla karşılaştırma yapma becerisini geliştirme olarak tanımlanmaktadır (Pike, 2000). Merryfield’e (1998) göre küresel eğitim kültürel çoğulluk ve uluslararası bağımlılık ile şekillenen dünyada var olabilmek için gerekli olan yetenek, bilgi ve davranışların eğitim yolu ile geliştirilmesidir.

Yaşar (2008, s.235)'a göre küresel eğitim, bireysel farklılık ve karşılıklı bağımlılığın arttığı dünyaya etkin katılım için gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışları öğrencilere aktarmaktadır. Küresel eğitim, farklı kültürlerden olan ve bir arada yaşayan insanların ortak bir hedefe yönelmesini sağlamaktadır. Bireylerin davranış ve algılarındaki değişiklikler kültürel bütünleşme ile ortadan kalkmaktadır. Kültürler arası farklılıklar ayırt edilerek, bireylerin çok boyutlu düşünme yetenekleri gelişmektedir (Deniz, 1999).

Alger ve Harf (1985) küresel eğitimin tüm toplumları ilgilendiren ve birbirine bağlayan sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi, askeri ve doğal olgulara karşı insanların karar verme becerilerini geliştirdiğini belirtmektedir. Farklı dil, din, sosyal ve ekonomik yapıya sahip öğrenciler aynı okul çatısı altında bulunmakta; hastalık, nüfus artışı, çevre kirliliği, göç gibi tüm dünyayı ilgilendiren sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bir ülkede veya toplumda yaşanan gelişmeler dünyayı etkilerken, dünyada meydana gelen gelişmeler de bir toplumu yakından ilgilendirmektedir. Bu değişim, gelişim ve etkilenmeler küresel eğitimin ana çerçevesini oluşturmaktadır. Küresel eğitim yaklaşımı da bu küresel sorunları ve dünya kültürlerini öğrencilere tanıtarak eğitim programları içerisindeki yerini ve önemini belirlemek düşüncesinden doğmuştur. Küresel eğitim; ulusal sınırları aşan problemleri, konuları, kültürel, ekolojik, ekonomik, politik ve teknolojik sistemlerin öğrenilmesidir ve dört ana temadan oluşmaktadır. Bu temalar;

- Çoklu bakış (perspektif) kazanma,
- Diğer kültürleri anlama ve kültürlere saygı duyma,
- Küresel sorunlar hakkında bilgi sahibi olma,
- Dünyanın birbirine bağlantılı bir sistem olduğunu anlamadır (Kirkwood, 2001).

Bu dört tema öğrencilerin kültürel farklılıklar, eşitsizlikler, ülkeler arası bağlantılar, işbirliği ve anlaşmazlıklar gibi konularda bilgi, beceri ve tutum geliştirmesini amaçlamaktadır. Birey karşılaştığı problemin günlük hayatı etkilediğinin farkına vararak konuyu değişik yönleri ile analiz edebilmeli, olayların sebep ve sonucunu tahlil ederek çözüm için en uygun stratejiyi uygulamalıdır. Herhangi bir konu hakkındaki görüşünü açıkça belirtmeli, gerektiğinde eylemde bulunabilmelidir. Toplum içerisindeki farklı gruplar ve kültürler tarafından kabul edilmelidir (Peters, 1991).

Merryfield (1997) küresel eğitimin bileşenlerini şu şekilde belirlemiştir:

- İnsan İnançları ve Değerleri

- Kültürel Tarih
- Küresel Sistem
- Küresel Konular ve Problemler
- Kültürler Arası Etkileşim
- Analitik Becerilerin Gelişimi
- İnsan Seçimlerinin Farkında Olma
- Katılım Stratejileri

Küresel eğitim, çok kültürlü ve çok dilli yapı etrafında bütünleşen dünyada eğitim sistemleri için hazırlanan disiplinler arası programdır. Farklı kültürler, değerler, yaşam tarzları benzer ve farklı yönleri ile ele alınmaktadır. Programda; sorumluluk sahibi vatandaş yetiştirilmesi, farklılık ve ortaklıkların takdir edilmesi, yerel ve evrensel değerlere sahip çıkılması, küresel farkındalığın geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşılması için Hanvey (2004),

- Bakış açısı farkındalığı,
- Her ülkenin dünyanın bir parçası olduğunun farkındalığı,
- Farklı kültürlerin farkında olma,
- Küresel dinamikleri bilme,
- İnsan seçimlerinin farkında olma

şeklinde beş alt boyut belirlemiştir. Bu boyutlar içerisinde yer alan bakış açısı farkındalığı, diğer insanların birbirinden çok farklı dünya görüşlerinin olabileceğinin kabul edilmesi ve anlayış gösterilmesidir. Öğrencilerin farklı bakış açılarını anlamaları, saygı duymaları ve hoşgörü olmaları küresel bakış açısını kazanmaları ile mümkün olacaktır. Bakış açısı gelişen birey dünyadaki çeşitliliğin farkına varır, küresel sorunlara karşı daha bilinçli bir anlayış içerisine girer.

Teknolojinin desteği ile üretilen bilginin kullanımında aktif olarak rol alabilecek donanımlı insanlar küresel eğitimle yetiştirilebilecektir (Tatlıdil, 1998). Küresel eğitimde öğrenmeyi bilmek, öğrenmeyi öğrenmek, bireysel öğrenme ve birlikte yaşama ilkeleri ile hareket edilerek (Doğan, 2002) insanları kısıtlayıcı duvarlar kaldırılmış ve “Süper güçlendirilmiş bireyler”e sahip olunmuştur (Friedman, 2003).

Küreselleşen dünyada eğitim açısından başarılı olmak için uygulanması gereken etmenler vardır. Eğitim sistemleri ile öğrenciye küresel vatandaşlık anlayışı kazandırılmalıdır. Öğrencilerin kendi tarihlerinin, kültürlerinin ve dillerinin yanı sıra dünyadaki farklı kültürlerin

ve insanların özelliklerini de öğrenmeleri küreselleşen dünyada başarılı olmalarını kolaylaştıracaktır. Eğitimde eleştirel düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerinin geliştirilmesine odaklanılmalıdır. Bilginin ve teknolojinin sürekli gelişerek yayıldığı bir dünyada eğitim yaşam boyu devam eden bir süreç olarak kabul edilmelidir. Eğitim her zaman her yerde ve yaşamın her alanında olmalıdır. Eğitim kurumları ile toplumdaki diğer kurumlar arasında işbirliği sağlanarak bireylerin öğrenme kapasiteleri devamlı olarak geliştirilmelidir. Toplumsal anlamda gelişmeyi sağlamak için yapılan maddi yatırımların yanı sıra toplumsal gelişmeye de yatırım yapılmalıdır. Eğitimin toplumun gerçeklerinden soyutlanması mümkün değildir (Garner'den aktaran Çalık ve Sezgin, 2005).

2.2.1. Küresel Eğitimin Amaçları

Küreselleşme bilgi ve teknolojinin üretiminde ve dolaşımında etkin rol oynayabilecek bir insan kaynağını gerekli kılmaktadır. Günümüz dünyasında öğrenmeyi öğrenmek önem kazanmıştır. Multimedya sistemlerinin aktif olarak kullanılması ve internet aracılığı ile bireyler, dünyanın herhangi bir yerinden kendilerine uygun olan eğitimi alabilmektedirler. Küreselleşmenin paradoksal yapısı içerisinde küresel eğitim, bilgi çeşitliliği ve zenginliğini gündelik hayatın her alanında özümseyerek uygulayan bireyleri yetiştirmektedir (Doğan, 2002).

Temeli kültürel duyarlılığa dayanan küresel eğitim; farklı kültürlerin, dillerin ve dinlerin var olduğu toplumlarda birlik ve bütünlüğü sağlayan disiplinler arası bir programdır (Deniz, 1999). Ulusal sınırlar dışında kalan insanları, kültürleri, devletleri tanıyan küresel vatandaşlar yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim programıdır. Bu programın en önemli amacı araştırma faaliyetlerinde öğrencilerin küresel bakış açısını yakalaması ve evrensel değerlere karşı duyarlı olmasının sağlanmasıdır. Küreselleşme gerçeğini yadsımayan, olabilecek gelişmeleri önceden tahmin ederek bu değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilecek bireylerin yetişmesi hedeflenmektedir (Yurdabakan, 2002). Küresel eğitim, tüm dünyada sosyal adaletin sağlanması, günümüz dünyasının karmaşık gerçeklerinin ve süreçlerinin öğrenciler tarafından anlaşılması amacındadır. Farklı kültürlerin anlayış ile karşılanmasını teşvik etmekte, bu süreçte bireylerin dinamik bir rol oynamasını sağlamaktadır. Böylece karşılaşılabilecek çatışmaların yapıcı bir şekilde çözülmesi yönünde tutum geliştirilmektedir.

Küresel eğitim; dünya gerçeklerine karşı insanların gözlerinin ve zihinlerinin açılmasını, insan haklarının tüm insanlar için uygulanmasını, dünyada daha fazla adalet ve eşitliğin

sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu amaçların gerçekleşmesi ve uygulanmasında uluslararası alanda yayınlanan belgeler önemlidir. Öğretim faaliyetlerinin bütün milletler üzerinde din ve ırk ayrımı yapılmaksızın hoşgörü ve dostluk anlayışı ile teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Küreselleşme sonucunda; açlık, terör, çevre kirliliği gibi tüm insanları etkileyen küresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Küresel eğitim yaklaşımı bu küresel sorunları ve dünya kültürlerini öğrencilere tanıtmayı hedeflemektedir (Kirkwood, 2001).

Hicks (2008, s.5) küresel eğitimin amaçlarını 5 maddede toplamıştır. Küresel eğitim:

1. Bireye sistematik ve bütüncül düşünme yeteneği sağlar.
2. Bireye farklı dünya görüşlerini ve kültürlerini tanıtarak onlara karşı saygılı olunması gerektiği bilincini aşar.
3. Dünyada meydana gelen olaylarla ilgili gelişmelerde görüş sahibi olmayı sağlar.
4. Öğrencilere haklarını öğretir, katılımlı seçmenlik bilincine ulaştırır.
5. Bireylerin fikir ve görüşlerini değişime ve yeniliklere açık hale getirir.

Küresel eğitim sürecinde eğitimi uygulayan ve yöneten kişilere önemli görevler düşmektedir. Eğitimci ve yöneticiler “birey-toplum-çevre” uyumunu gözeterek; insanlık, ılımlılık, sorumluluk, koruma, çeşitlilik ve vatandaşlık ilkeleri ile hareket etmelidir (Doğan, 2002, s.95). Küresel eğitim çağdaş olmanın yanı sıra geleneksel değerlerden kopmamalıdır. Akçay’ın (2003) “küryerel” olarak adlandırdığı kavramla ulaşılmak istenen amaç; yerel kültürden bağlarını koparmadan küresel kültürü kavrayan dünya vatandaşları yetiştirmektir. Öğrenciler arasında ortak dil, ortak inanç ve ortak yaşam alanları oluşturularak farklı toplumsal kimlikler bir zenginlik olarak görülüp paylaşılabilmektedir. Bu durum her ulusta çok çabuk kabul edilen bir durum olmasa da ulusal sınırlar içerisinde değişik bölgelerde, farklı kültürlerle uyum sağlama ve başka ülkelerde yaşama konusunda etkilidir (Oktay, 2001). Kültürlerarası farklılıklar ayırt edilebilmeli, farklı kültürlerle saygı duyulmalı, farklı kültürlerden olan insanlarla bir arada çalışmak ve yaşamak için dil ve uyum becerileri geliştirilmelidir.

Küresel eğitim ile dünyanın gerçeklerine karşı insanların zihinleri açık kalır. Eşitliğin, adaletin, insan haklarının yaygınlaşarak daha fazla uygulanması sağlanmış olur. Küresel eğitimin boyutları olan; insan hakları eğitimi, sürdürülebilir eğitim, çatışma eğitimi, barışı sağlama gibi faktörler küresel vatandaşlık bilincinin yerleşmesi için gereklidir. Her şeyin etkileşim ve hareket halinde olduğu bu döngüde fikirler, felaketler, imajlar, moda, radyasyon, iklim olayları, müzik, para, filmler, mülteciler, göçmenler, turistler, internet, öğrenciler, ders

kitapları, silahlar, savaşlar, sanat anlayışı vb. mesafe ve mekânı aşmaktadır. Yerel olanın küresel olana bağımlı hale gelmesi, her alanda standartlaşmış bir sistemin varlığının hissedilmesi küresel kültürün etkisinden kaçmanın olanaksız olduğunu göstermektedir (Morgül, 2010).

2.3. Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Etkisi - Enformasyon Toplumu

Enformasyon toplumu sanayi toplumunun uzantısıdır. Bu uzantı bilginin kitleler halinde üretilmesi, işlenmesi, saklanması, dağıtımının yapılması ve tüketilmesi şeklindedir (Bayhan, 2001, s.52). Enformasyon teknolojileri kâr amaçlı büyük üretim alanlarına sahiptir. Üretilen ürünlerin pazarlanması kültürel ürün ve değerlerin yayılmasını da beraberinde getirmektedir (Kumar, 2004). Bilişim teknolojilerindeki güç ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan da avantaj sağlamaktadır. Ticari mallar gibi kültürel değerler de internet üzerinden satılabilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yabancı dil eğitimi için ticari amaç taşıyan web siteleri kurulmaktadır (Öztürk, 2002).

Uzaktan eğitim, sanal üniversite, e- öğrenme, hareketli kampüs, yaşam boyu öğrenme gibi yeniliklerle eğitimde uygulanan geleneksel yöntemler bırakılmıştır. Günümüzde öğrenciler ders kayıtlarını internet üzerinden yapabilmekte, okulda bölümü ile ilgili dersleri yine web üzerinden seçebilmektedirler. Enformasyonu “mutluluklar ütopyası” olarak görmek olumsuz etkilerinin olmadığı anlamına gelmemektedir. Yapısı ve değerleri değişen toplumlarda sıkıntılar doğurabileceği gibi, toplumda yabancılaşmaya da neden olabilmektedir (Sezal, 1998, s.25).

2.4. Küresel Ahlak ve Küresel Bakış Açısı

Küresel ahlak kavramı, Almanca “weltethos” (dünya ahlakı) kavramına dayanmaktadır. İngilizce “global ethic” in Türkçeye çevrilmesi ile “küresel ahlak” şeklinde literatürde yer almıştır. Katolik bir papaz olan teolog Hans Küng “*Bir Dünya Ahlâkı Projesi (Projekt Weltethos)*” adlı kitabında küresel ahlaktan bahsetmektedir. Küng’e göre küresel ahlak; bağlayıcı değerlerin, değiştirilemeyen ölçütlerin ve kişi davranışlarının üzerinde ortak bir anlayışa, uzlaşmaya varılmasıdır. Küng, günümüzde postmodern bir paradigma yaşandığını, küresel sorunların temelinde ahlakın olduğunu, sorunların çözümünü ise vicdanda aramak gerektiğini ifade etmiştir (Küng, 1998).

Küresel bakış açısı küresel ahlak anlayışının bir sonucu olarak doğmuştur ve evrensel ahlak anlayışına sahip olmakla yakından ilişkilidir. Tüm insanlığın sorunlarının varlığını kabul ederek benimsemek, küresel olaylara insanlık sorunu olarak yaklaşmak üst düzey bir ahlak anlayışıdır. Evrensel ahlaka sahip olan bireyler küresel bakış açısını yakalayan kişilerdir. Küresel bakış açısı ile birey dünyada yaşanan problemlerin, olayların kendisini ve dünyayı nasıl etkileyeceğinin farkına varır. Karar verme ve tercih yapma aşamasında dikkate alacağı değer ve tutumların neler olduğunu bilir (Keyman, 1999).

Küresel bakış açısı kazananlar toplumun dinamik yapısına uygun olarak her insanın kapasitesine göre seçim yapması gerektiğinin bilincine ulaşmış olurlar. Barışın sağlanması ve devamı, küresel adalet gibi önemli konuların farkındadırlar. Eleştirel düşünerek sağlıklı iletişim kurmakta, topluma aktif olarak katılmaktadırlar.

2.5. Bilgi Toplumu

Bilgi toplumu kavramı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Amittai Etzioni meydana gelen değişim sürecini “modernlik sonrası çağ” olarak adlandırırken, Peter F. Drucker “bilgi toplumu” ifadesini kullanmıştır. Bilgi toplumunun sanayi toplumundan farkı derece bazında değil tür bazındadır. Beden işçiliği, bilgi işçiliğinden tür olarak farklıdır. Bilgi teknolojilerindeki değişme toplumsal değişimin ana nedenidir (Çelik, 1998).

Üçüncü sanayi devrimi olarak nitelenen bilgi çağında dünya küçük bir “elektronik köy” halini almıştır (Bozkurt, 2000). İlk çağlarda güçlü olan kazanmış, sanayi çağında zengin olan, bilgi çağında ise bilgili olan kazanacaktır (Balay, 2004). Üst düzey becerilere sahip bireylerin yetişmesi eğitimde yeni yapılanmaların gerçekleşmesi ile mümkün olacaktır. Bilgi toplumlarında eğitimde süreklilik söz konusudur. Eğitim bilgi toplumunu hazırlayan bir etkidir ve bu etkenin en önemli parametresi okullaşmadır. Bilgi toplumunda geçim sıkıntısı çekmemek, iş sahibi olmak ve meslek kapılarının açılması için toplumda okur-yazarlık oranının fazla olması gerekmektedir.

2.6. Çokkültürlülük

Çokkültürlülük farklı kültürel yapıların, kimliklerin, etnik oluşumların bir arada bulunmasıdır. Bu hali kontrollü olarak devam ettirebilmek, yeni bir toplumsal form ortaya koyabilmek çokkültürlülüğün kendisidir. Devlet ya da imparatorluklar çokkültürlülüğü yaşatan, devamlılığını sağlayan unsurlardır (Balı, 2001). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra

küreselleşmenin de artan etkisi ile ulusallığın alt kültürleri görmezden gelmesi tersine dönmeye başlamıştır (Özyurt, 2005).

Çokkültürlülük kavramının söylem olarak ortaya çıkmasında 1960'lı yıllarda Amerika'da ortaya çıkan insan hakları hareketi etkili olmuştur. Kùltürler arasındaki sınırlar kalkmış, toplum içerisinde çok kimlikli bir yapı meydana gelmiştir. Bu yapının oluşmasında göç unsuru, farklı etnik, dini ve kültürel görüş ve yaşantıların bir arada olması etkilidir (Yalçın, 2002).

Çokkültürcülük ve çokkültürlülük kavramları benzer bir çağrışımında bulunsa da aralarında belirgin bir fark mevcuttur. Çokkültürcülük, toplum içerisindeki farklılıkları zenginlik olarak görerek, siyasal iktidarlar tarafından insanlara eşit muamele edilmesi ve serbestlik verilmesini savunmaktadır. Çokkültürlülük, sosyolojik bir kavram olarak farklı kùltürlerin bir arada ve eşit olduğunu belirten bir olgudur (Kymlicka, 1998, s.49). Küresel eğitim içerisinde yer alan çokkültürlü eğitim öğrencilere ön yargılardan kurtulma, eleştirel düşünme, sosyal ve siyasi analiz yapabilme becerileri kazandırarak, toplumun yeniden yapılanmasında ve demokrasi hedeflerine ulaşılmasında etkili olmaktadır.

2.7. Sosyal Bilgiler ve Küreselleşme

İnsanların birbirleri ile olan etkileşimi çok boyutludur. Karşılaşılan sorunlara tek bir açıdan bakarak çözüm üretmek yerine olayları değişik yönleri görmek ve ele almak gerekmektedir (Güngördü, 2002). Sosyal bilimlerin içerisinde yer alan, farklı tanımlara sahip olan Sosyal Bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır. Bu durum Sosyal Bilgiler'in kısa ve herkes tarafından kabul edilen bir tanımının yapılmasını zorlaştırmıştır (Doğanay, 2003). 1916 yılında Amerika'da, Milli Eğitim Derneği Orta Dereceli Okulları Yeniden Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi" Sosyal Bilgiler" terimini resmi olarak kabul etmiştir. Sosyal Bilgiler'in ilk tanımı bu komite tarafından "Konusu doğrudan doğruya insan toplumunun teşkilatına ve gelişimine ve sosyal birliklerin bir ögesi olması dolayısıyla insana dair olan bilgiler." olarak yapılmıştır (Günden, 1995; Safran, 2008).

Sosyal Bilgiler; insanların, çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için yaptıkları organizasyonları, kültürel ve fiziksel çevreye nasıl uyum sağladıklarını, farklı kùltür ve ulustan insanların kişilerarası ve gruplarla olan iletişimlerini inceleyen, temel sosyal kurumlar ile komşuluk ve topluluk yaşamının özellikleri hakkında bilgi veren, siyasi kurumların faaliyetlerinin neler

olduğunu aktaran, yerel ve farklı temel değerlerin bireyler tarafından tanınmasını sağlayan bir derstir (Naylor ve Diem, 1987).

Küresel eğitimin kurucuları, 1970’li yıllarda, gençlerin dünya sistemini kavrayarak küreselleşmenin etkilerini ve sonuçlarını daha iyi anlamaları için Sosyal Bilgiler dersinin müfredatını Amerika dışına taşımaya başlamışlardır. Sosyal Bilgiler’de etkili olan; insan hakları, çoklu bakış açısının yakalanması, farklı kültürlerle birlikte yaşama, ekonomik, sosyal, siyasi etkilenmeler ve küresel vatandaşlık kavramları kitaplarda yer almıştır. 1970’li yıllardan itibaren dünyada yaşanan ekonomik gelişmeler Türkiye’yi de etkilemiştir. Yeni değerlerin gündeme gelmesiyle birlikte yaşanan değişimlerle 1980 sonrası dönemde endüstri, bilgi teknolojileri, telekomünikasyon, serbest piyasa ekonomisi ve uluslararası ortaklıklar artmıştır. Ekonomik, siyasal ve kültürel bakımdan hızla değişen dünyayı anlama ve açıklamada bilgi çağı, enformasyon toplumu, sanayi sonrası toplum, çokkültürlülük, postmodernizm, küresel dünya, küresel kültür gibi yeni kavramlar üzerinde yoğunlaşmıştır (Bozkurt, 2013).

Küreselleşme 1990’lı yıllardan itibaren ihtiyaç duyulan insan modelinde değişikliğe neden olmuştur. Eğitim sistemlerinin, Soğuk Savaş’ın ardından oluşan uluslararası gelişmeler karşısında yeni değerleri ve bilgileri üreterek paylaşacak bireyleri yetiştirmesi zorunluluk haline gelmiştir. Bireylerin kendileri dışındaki toplumları, kültürleri, farklılıkları tanıyarak dünyadaki gelişmeleri algılaması ve gerekli uygulamaları yapmalarına ihtiyaç duyulmuştur (Erdoğan, 2012).

1990 yılında neoliberal ekonomi anlayışı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hissedilmiştir. Öğrenme ve öğretme süreçlerindeki yeni bakış açıları doğrultusunda bilgi çağının gereklerine uygun bireylerin yetişmesi için programda değişiklik yapılması gerektiği belirtilmiştir. 15 Ağustos 1997 tarihinde sekiz yıllık zorunlu eğitim kabul edilerek ilkokullar ilköğretim olarak adlandırılmıştır. 1968 programı çeşitli değişiklikler yapılarak uygulanmaya devam etse de 2000 yılından sonra içinde bulunan yüzyılın bakış açısını yakalamak bağlamında programda değişiklik yapılması konusu gündeme gelmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim okulları için yeni bir program tasarısı hazırlama çalışmalarına başlamıştır. 2004 – 2005 öğretim yılında deneme çalışması yapılan program tasarısının gerekçesi: “Günümüzde ekonomik ve sosyal kalkınmanın en önemli bileşeni olan eğitim, tüm dünyada hızlı ve sürekli bir değişim içindedir. Eğitim, artık sadece anayasal bir hak ve sosyal bir hukuk devletin görevi olarak görülmemekte, aynı zamanda ekonomik açıdan “eğitilmiş insan gücü” en verimli üretim alanlarından birisi olarak kabul edilmektedir. Ayrıca eğitim

siyasi, toplumsal ve kültürel bütünleşmenin ve değişimlerin yönetilmesindeki en etkin araçlardandır. Dünyada bilginin önemi hızla artarken, “bilgi” kavramı ve “bilim” anlayışı da hızla değişmektedir. Demokrasi ve yönetim kavramları farklılaşmakta, teknoloji hızla ilerlemekte tüm bunlara paralel olarak küreselleşme ve sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sıkıntıları yaşanmaktadır. Belirtilen hızlı değişim ve gelişim ile hâkim olmaya başlayan küreselleşme süreci, sadece ekonomik alanda belirleyici olmakla kalmayıp, sosyal ve kültürel alanlarda da etkili olmaya başlamıştır. Bu gelişmeler aynı zamanda, bilgi toplumu oluşumu sürecini başlatmıştır. Bilgi toplumunun ekonomik büyümeyi hızlandırıcı, sosyal alt yapı hizmetlerinin sunumunu iyileştirici ve kültürel etkileşimi artırıcı etkileri olduğu da açıktır. Bilgi toplumuna geçişin en önemli şartlarından birisi, bilgiye yapılacak olan yatırımdır. Bu sebeple gelişmekte olan ülkelerin gelişmesine en büyük katkı, insan kaynaklarına yapılan yatırım ve alt yapının iyileştirilmesi olacaktır” şeklindedir (MEB, 2005a). Tasarıda bireysel, sosyal ve ekonomik temeller baz alınarak öğrenciler tarafından kazanılması gereken yeterlilikler belirtilmiştir. Davranış ifadesi yerini kazanım ifadesine bırakmış, gerçek hayat parçalara bölünmeden bütün içerisinde öğretilmeye çalışılmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı öğrencilerin demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve kazandıkları bilgi birikimini hayatlarında uygulamalarını amaçlamaktadır (Öztürk ve Otluoğlu, 2002). 2004 yılındaki program tasarısında Sosyal Bilgiler, “Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlere ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi (MEB, 2005a)” şeklinde tanımlanmaktadır. Programda Sosyal Bilgiler’in vizyonu ise şu şekilde belirtilmiştir:

“21. Yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda öğrenme alanı; “birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapı”dır. Öğrenme alanları, bir ya da birden fazla akademik disiplini içerebilmektedir. Bu disiplinler; Psikoloji,

Vatandaşlık Bilgisi, Antropoloji, Tarih, Coğrafya, Ekonomi, Sosyoloji, Hukuk bilimleridir. Disiplinlerarası alanlar ise; Bilim, Teknoloji ve Toplum ile Küresel Bağlantılar olarak yer almaktadır (MEB, 2005a). Öğrenme alanlarının içeriklerini, kazanımlar somutlaştırırken yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak kazanımlar; bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak gerçekleşmektedir.

Sosyal Bilgiler, toplumların geçmişteki, şimdi ve gelecekteki, politik, ekonomik, çevresel ve kültürel yönlerini incelemektedir. NCSS (National Council for Social Studies) kılavuzunda Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'na yönelik dört amaç (Barth ve Demirtaş, 1996);

1. İnsanın geçmiş, bugün ve gelecekteki durumu hakkında bilgi edinme becerisini geliştirme,
2. İnanç ve değerleri yorumlama becerisini geliştirme,
3. Bilgiyi işleme için gerekli becerileri kazandırma,
4. Vatandaş olarak aktif sosyal katılım için bilgiyi uygulamadır.

Sosyal Bilgiler dersinde; öğrenciler güncel olan sosyal problemlerle yüz yüze gelmekte ve bu problemleri yakından incelemektedir. İlkokul ve ortaokul programlarında yer alan Sosyal Bilgiler dersi; bireyin yaşamında karşısına çıkacak olan çeşitli sorulara en uygun cevabı verebilmesi için bireyi hayata hazırlamaktadır. Ona hayatın içinden olaylar göstererek bu olaylardan nasıl ders alması gerektiğini, sosyal insan ve vatandaş olarak görev ve sorumluluklarını öğretmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretim programında değişiklik yapılması küreselleşen dünya içerisinde başarılı olmanın ve bilgi toplumu olmanın getirdiği bir zorunluluktur. Öğrencilerin ulaşması istenen kazanımlar belirlenmiştir. Enformasyon ve bilgi toplumu; bilgiyi yorumlayan, hayatında kullanan ve karşılaştığı yeni bilgiler ile yeni anlamsal ifadeler üretebilen, çıkarımda bulunabilen bireylere gereksinim duymaktadır. Bunların yanı sıra yeni program ile öğrencilerin küresel eğitimin bir gereği olan empati becerisi kazanması, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, değerler eğitimi, araştırma ve problem çözme, değişim ve süreklilik kavramlarını algılama ve sosyal katılım becerilerini de kazanması hedeflenmiştir.

2.7.1. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarına Küresel Etkiler

Öğretim programları içerisinde bulundukları çağın özelliklerini yansıtarak gerekli ürünleri ortaya koyan ve çağın gerektirdiği insan tipinin yetiştirilmesinde aracılık yapan kılavuzlardır (Doğanay, 2004). Öğretim programları; bir dersin öğretimi için gerekli olan dört temel öğeden

oluşur. Bu öğeler; amaç, içerik, öğrenme- öğretme süreçleri, değerlendirmedir (Yazıcı ve Koca, 2008)

Osmanlı Devleti'nde sosyal eğitim; medreselerde ve gündelik yaşantıda dinsel kuralların temel alındığı informal düzeyde gerçekleşmiştir. Tanzimat Dönemi'nde merkeziyetçi bir yapıda, modern eğitim öğretim yerleştirilmeye çalışılmıştır. Okul yapma, okullara devlet yardımında bulunma, Müslüman ve Hristiyanlar için ayrı okul kurulması bu dönemin özelliğidir. Bu dönemde ortak bir Osmanlı kimliği yaratma düşüncesi doğmuştur.

Batılılaşma hareketleri ile birlikte sosyal eğitimin okul aracılığı ile verilmesi düşüncesi hakim olsa da bu bilincin yerleşmesi II. Meşrutiyet dönemindeydir. Bu dönemde eğitim kurumları ideolojik bir araç olarak görülmüştür. Okul programında yer alan sosyal eğitimin içeriğini; Tarih, Coğrafya ve Malumat-ı Medeniye isimli dersler oluşturmuştur. Tarih dersinin temel amacı, öğrenciye geçmiş hakkında bilgi vermek olarak tasarlanmıştır. Bu amaca uygun olarak, Coğrafya dersinde öğrencilerin öncelikli olarak vatan topraklarını tanıması ve Osmanlı Devleti içerisinde yaşayan değişik kültür ve milletten oluşan unsurların öğrenciler tarafından tanınması amaçlanmıştır. Malumat-ı Medeniye dersinde temel amaç iyi bir Osmanlı vatandaşı yetiştirmektir. Tarih ve Coğrafya dersleri ile de bu amaç pekiştirilmeye çalışılmıştır (Üstel, 2004).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulması, ideolojik kavramları da beraberinde getirmiş ve bu durum programda hissedilmiştir. Dördüncü sınıfta fert ve toplum ilişkisi, emek, dayanışma, millete ve vatana karşı görevlerin neler olduğu üzerinde durulmuştur. Tarih dersi içerisinde Cumhuriyet'in ilanı, yeni yönetim şekli ile ilgili kavramlar programda yer almıştır. Coğrafya dersinde Türk Devleti'nin sınırları, komşuları, ticareti, uluslararası alanda Türkiye'nin yerinin belirlenmesi açısından önemli konulardır (İlk Mekteplerin Müfredat Programı 1924'ten aktaran Çelenk, 2000). Bu dönemde dünyada eğitim alanında yapılan çalışmalar yakından takip edilmiştir. John Dewey maarif vekili İsmail Safa Bey tarafından Türkiye'ye davet edilmiş, 1924 yılının Temmuz ayında İstanbul'a gelerek çalışmalarda bulunmuştur. Dewey iki ay süren çalışmalarının sonunda bir rapor hazırlamıştır. Raporunda ilerlemeci felsefe düşüncesinin ve pragmatizmin programlarda hakim olmasını önermiştir. Dewey'in bu önerisi 1926 program tasarısında yerini almıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün de desteklediği bu program tasarısı 20. yüzyıl dünyasında, pedagojik gelişmelerin yakından takip edildiğinin göstergesidir.

1926 İlkokul Programı'nda ilkokulun amacı; yeni ve genç nesli “muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmek” olarak belirtilmiştir (Maarif Vekâleti, 1930, s.3). Ancak öğrencilerin hangi niteliklere sahip olacağı açıkça belirtilmemiştir. Programda Hayat Bilgisi dersi ilk kez yer almıştır. Bu dersin programda yer almasında 1916 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlanan eğitim programı etkili olmuştur. Bu programda Sosyal Bilgiler'in tanımı yapılmış, amacı belirlenmiş; bireylerin toplum için etkili ve iş hayatında üretken olmaları hedeflenmiş, sosyal, ekonomik ve siyasi anlamda demokrasi konuları ele alınmıştır. Modernleşme amacının güdüldüğü 1926 yılı programında ilkokulların hedefi; genç neslin ülke için etkin bir vatandaş olarak yetiştirilmesidir (1926 Müfredat Programı, s.1). Yurt Bilgisi isimli dersin amacı “Türkiye’yi bir iş ve aile yurdu olmak üzere mütalaa etmektir. Mülkiyet ve aile esasına dayalı demokratik bir devlet olan Türkiye’nin ancak bu nokta-i nazardan mütalaası genç talebede millet ve milliyet hakkında esaslı bir bilgi husule getirebilecektir.” (1926 Müfredat Programı, s.82) şeklinde açıklanmıştır. Küreselleşmeye başlayan dünya içerisinde yer edinen demokrasi kavramına Türkiye’de ilk kez değinilmiş ama müfredatta gereken önem gösterilmemiştir. Ulus devletin oluşum aşamasında olduğu için milliyetçilik, millileşme ve milli devlet vurgusu yapılmıştır. Coğrafya dersinde dünya küresi, duvar haritaları, atlaslar, kabartma haritalar ve coğrafya mümasere defterleri kullanılmıştır. Mümasere defterlerinde eksik haritalar ve boş sayfalar bırakılmış, eksik olan haritaların öğrenci tarafından tamamlanması istenmiştir (1926 Müfredat Programı, s.78). Böylece öğrencinin dünyayı yakından tanıması hedeflenmiştir.

1936 yılı Türk Devleti'nin modernleşme-batılılaşma anlamında çalışmalarında önemli kademelerin kat edildiği yıldır. İlkokul programlarında da zamanın gerektirdiği şekillerde değişiklikler yapılması amaçlanmıştır. Değişikliğe sebep olarak son zamanlarda yaşanan sosyal, doğal ve teknik alanlarda değişiklikler ve gelişmeler gösterilmiştir. Program, Avrupa'daki aşırı milliyetçi söylemlerden etkilenmiştir. Aynı zamanda dünya ile paralel olarak seküler yapı oluşturulmaya çalışılmıştır. “Milliyetçi, pozitivist ve laik ahlak sahibi yurttaş yetiştirmek.” amaçlanmıştır (Zürcher, 2005, s.283). Tarih dersi içerisinde ırk kavramına vurgu yapılmış, Türk ırkının medeni olduğu, büyük uygarlıklar kurduğuna değinilmiş ve evrensel değerlerin oluşumu içerisinde Türklerin önemli bir yere sahip olduğu belirtilmiştir. 1936 ilkokul programında Hayat Bilgisi 4. sınıf dersi konuları; plan ve harita bilgisinin ve genişletilmesi, yakın yurt ve vilayetin coğrafyası, Türkiye'nin doğal bölgelerinin incelenmesi, Türkiye'nin diğer memleketler arasındaki yeri, kıtalar, Türkiye'nin Dünya üzerindeki yeri ve Güneş'in hareketleri konularıdır.

1948 yılında İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile iç ve dış politikada önemli değişiklikler olmuştur. Bu dönemde milli eğitimin amaçları; kişisel, toplumsal, insanlık münasebetleri ve ekonomik hayat başlıklarında toplanmıştır. “İlkokul gerçek bir topluluktur.” denilerek öğrencilerin toplumun bir parçası olarak rollerinin ve görevlerinin neler olduğunu öğrenmeleri amaçlanmıştır. Daha önceki programlarda bulunan milli hedeflerin yanı sıra dünyadaki gelişimlere paralel olarak insanlara karşı olumlu duyguların beslenmesi gerektiği, milli birlik ve bütünlüğü bozmayacak manadaki fikir ayrılıklarının hoş görülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Programda ezberci anlayışa karşı çıkılmış, dünyada yaygın olan pragmatist ve çağdaş anlayışın da etkisi ile öğretmenlerin kavram ve bilgileri ezberletmek yerine, öğrencilerin bunları deneyerek, yaşayarak ve hayatlarında kullanarak elde etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Programda ayrıca eleştirel düşünce ve bilimsel metotların kullanılması istenmiştir (1948 İlkokul Programı).

Hayat Bilgisi dersinde konular bir bütünlük içerisinde verilirken tarih dersinde amaç öğrencilerin içinde yaşadıkları çağı daha iyi kavrayarak farklı bakış açısı kazanmaları olarak belirlenmiştir (1948 İlkokul Programı, s.125). Tarih sadece geçmiş anlatan bir ders olmaktan çıkmaya başlamıştır. 1948 Programı'nda, Yurttaşlık Bilgisi'nin hedefleri arasında bazı ideolojik fikirlerin öğretilmeye çalışıldığı görülmektedir. Demokrasi ile ilgili kavramların yerleştirilmesinde önceki dönemlere nazaran bir ilerleme söz konusu değildir. Millet eksenli yurttaşlık ve yurtseverlik konularını kavratmak öğretmenin ve eğitimin temel görevi olarak belirlenmiştir (Üstel, 2004). 1948 ilkokul program tasarısının Yurttaşlık Bilgisi için önerdiği konu listesi; toplumsal hayat, ailede ve okulda hayat, büyük ulusum, köylerde hayat, şehir ve kasabalarda hayat, yurdumuzun idaresi ve Türkiye Devleti'dir. Sosyal eğitimin bir diğer boyutunu oluşturan Coğrafya dersinin temel hedefi “Çocuklara yurdumuzu ve yurttaşlarımızı tanıttırmak ve sevdirmektir.” (İlkokul Programı 1948, s.139).

1950 yılında Türkiye'de çok partili hayata geçilmiş, demokrasi ve demokratik yönetim, adalet, eşitlik gibi söylemler sıkça duyulmaya başlanmıştır. 1962 programında dünyada yaşanan gelişmeler ve uluslararası kuruluşların etkisini görmek mümkündür. UNESCO ve Dünya Öğretmenler Federasyonu Türkiye'de incelemeler yaparak program için önerilerde bulunmuşlardır. 1962 İlkokul Programı'nda “Toplum ve Ülke İncelemeleri” dersine yer verilmiştir. Bu derste sırası ile Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin konuları yer almıştır. Uluslararası düzeyde programı etkileyen bir başka yön ise beslenme ve sağlıklı yaşam konularına yer verilmiş olmasıdır. Dünyada sağlık alanında yapılan araştırmalar

dikkate alınarak öğrencilerin zihni ve bedeni gelişimi açısından beslenmenin önemine değinilmiştir (MEB, 1962).

1968 programı 1962 programının bir uzantısıdır ve programda her insan bir değer olarak görülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir devlet olduğu, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün teşkil ettiği ve dünya milletleri ailesinin şerefli ve yapıcı bir üyesi olduğunun kavranması hedeflenmiştir.

Sosyal Bilgiler dersi ilk kez 1968 İlkokul Programı'nda yer almıştır. İlkokul dördüncü ve beşinci sınıflarda okutulmakta olan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin çok yönlü bir bütün olarak işlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Sosyal Bilgiler dersinin amacı programda dört başlık altında toplanmıştır (MEB, 1968, s.65).

1. Öğrencilerin; toplumda insanların birbirleri ile olan ilişkilerini anlamasını sağlama,
2. Öğrencilerin; çevreyi, yurdunu ve dünyayı tanıma yeteneklerinin geliştirilmesini sağlama,
3. Öğrencilerin yurttaşlık görevleri ve sorumluluklarını öğrenmesi,
4. Ekonomiyi öğrenme ve ekonomik yaşama fikrini geliştirme açısından öğrencilerin etkin bir yurttaş olarak yetiştirilmesidir.

1968 programında değişikliğe gidilmesinin nedenleri; yapılan inkılâplar, okul yapılanmasındaki değişimler, yeni derslerin eklenmesi ve anayasada yapılan değişikliklerdir. Birey-devlet ilişkisi ve yurttaşlık eğitimi ilköğretimden başlayarak özellikle toplumsal sorumluluk, ülkeye bağlılık, eşitlikçilik gibi değerlerle sağlanmaya çalışılmıştır. Beşinci sınıf “Dünya’ya Toplu Bakış” ünitesinde; yeryüzünde kara ve denizlerin dağılışı, kıtalar, bu kıtalar içerisinde Akdeniz’in konumu, Akdeniz’in Cebelitarık Boğazı ve Süveyş Kanalı ile hangi uzak denizlere bağlandığı bilgisi verilmiştir. 1968 programında ekonomi, sosyoloji disiplinlerine yer verilmemesi küreselleşme açısından bir eksikliklerdir.

1968 yılında programda yapılan değişikliklerle dördüncü ve beşinci sınıflarda belirli gün ve haftalar Sosyal Bilgiler dersinde işlenmiştir. Bu belirli gün ve haftalar şunlardır:

1. İlköğretim Haftası
2. Birleşmiş Milletler Günü
3. Cumhuriyet Bayramı
4. Atatürk Haftası
5. Kitap Haftası
6. İnsan Hakları Haftası

7. Ulusal Egemenlik Bayramı
8. Gençlik ve Spor Bayramı
9. Hürriyet ve Anayasa Bayramı
10. Nato günü
11. Mahalli Kurtuluş Günü

Programda da görüldüğü gibi önemli gün ve haftalarda yerel ve ulusal değerlere yer verilmiştir. Öğrencilerin dünyayı tanıması ve küresel bakış açısı kazanması açısından programda bu gün ve haftalara yer verilmesi önemlidir.

1990'lı yıllarda küreselleşme tüm dünyada önemli bir kavram olarak kabul edilmiştir. Bilgi teknolojileri açısından donanımlı bireylere duyulan ihtiyaç giderek artmıştır. Bilgi çağını kavramış, duyarlı bireylerin yetiştirilmesi küresel eğitimin temel hedefleri arasına girmiştir. 1990 yılı Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda amaç, "Ailesine, milletine, vatanına, Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı, çalışkan, araştırmacı, inceleyici, fedakâr ve fazilet sahibi iyi bir vatandaş, mükemmel bir insan olarak yetişir." şeklinde belirlenmiştir.

1990 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı 1998 yılına dek uygulanmıştır. 1998 yılında Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda "Konular; tarih, coğrafya, vatandaşlık, ekonomi, psikoloji, antropoloji, hukuk ve eğitim alanlarıyla ilişkili olmak üzere çok yönlü bir bütün olarak işlenir." (MEB, 1998, s.533) denilerek Sosyal Bilgiler dersinin içeriği küresel gelişmeler dikkate alınarak genişletilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, ilköğretim programlarını yapılandırmacı yaklaşım temelinde yenilemiş, hazırlanan yeni program 2004–2005 öğretim yılında, denenmek üzere örneklem olarak seçilen illerde uygulanmıştır. 2005–2006 öğretim yılından itibaren de tüm ülkede uygulanmaya başlanmıştır. 2004 yılı taslak programında Sosyal Bilgiler; "Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek balgamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir." şeklinde tanımlanmıştır. Sosyal Bilgiler'in disiplinler arası bir ders olduğuna dikkat çekilmiştir. Sosyal Bilgiler öğretiminin temel amacı; demokratik değerleri benimsemiş, yaşadığı topluma uyumlu, bilgiyi hayata geçiren öğrencilerin yetiştirilmesi şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2005a). Yeni program tasarısı ile bilgiyi ezberleyen değil;

bilgiyi yorumlayan, gündelik hayatta kullanabilen ve sahip olduğu bilgiler ile yeni bilgi örüntüleri kurabilen bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

Küresel dünya yaratıcı ve sorgulayan bireylere ihtiyaç duymakta, küresel eğitim de bu ihtiyacı karşılamak için programlarda değişikliklerin yapılmasını öngörmektedir. Beceriler; toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşılayan, bireyler açısından iyi olduğuna inanılan, genel ve soyut nitelik taşıyan ölçütlerdir (MEB, 2005a). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, ilköğretim 4 - 8. sınıf düzeyinde diğer derslerle birlikte 15 beceriyi öğrencilere kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bu beceriler şu şekildedir (MEB, 2005a):

Tablo1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Beceriler

Eleştirel Düşünme Becerisi	Girişimcilik Becerisi
İletişim Becerisi	Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
Problem Çözme Becerisi	Gözlem Becerisi
Yaratıcı Düşünme Becerisi	Mekânı Algılama Becerisi
Araştırma Becerisi	Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi
Karar Verme Becerisi	Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi	Sosyal Katılım Becerisi
Empati Becerisi	

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda Yer Alan Değerler (MEB, 2005a)

Adil olma	Duyarlılık	Saygı
Aile birliğine önem verme	Dürüstlük	Sevgi
Bağımsızlık	Estetik	Sorumluluk
Barış	Hoşgörü	Temizlik
Bilimsellik	Misafirperverlik	Vatanseverlik
Çalışkanlık	Özgürlük	Yardımseverlik
Dayanışma	Sağlıklı olmaya önem verme	

Bilgi çağında var olabilmenin temel koşullarından biri yaratıcı düşünme yetisine sahip, sorgulayan, zihni becerilerini etkin bir şekilde kullanan bireyler yetiştirmektir. Bilgi ve enformasyon toplumlarında yaşanan küresel değişimler Türkiye’de pozitivist felsefe ve davranışçı eğitim yaklaşımına dayalı eğitim sistemini etkilemiş; postmodern felsefe ve yapılandırmacı yaklaşım sistemde egemen olmuştur (Gülpınar, 2005). Yapılandırmacılık bilme kuramıdır ve bilgi öğrenci tarafından yapılandırılır (Özden, 2009). Kuram, bilgiyi

yapılandırma süreci, bu süreci etkileyen etmenler, bilme, bilinen, bilen ile ilgili birçok açıklama içermektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda bireyler yeni öğrendikleri bilgiler ile eski bilgileri karşılaştırarak neden-sonuç bağlantısı kurmakta, çok yönlü bakış açısı ile öğrenmeyi gerçekleştirmektedir (Özden, 2005). Sınıf ortamında bulunan materyaller öğrenci için anlamlı ve gerçekçidir. Öğretmenler, öğrenmeyi kolaylaştıran bir dost, herhangi bir ihtiyaç halinde kendisine başvurulacak bir danışman rolündedirler (Celep, 2011).

2.7.2. Küresel Süreçte Sosyal Bilgilerin Kapsamı ve Önemi

Sosyal Bilgiler dersi insanların yaşantılarını yakından ilgilendiren konu alanları ile iç içedir. Sosyal Bilgiler ile bireyin bir kimlik kazanarak topluma kendisini ait hissetmesi, demokratik değerleri benimsemesi, insanlığı ilgilendiren olaylara karşı duyarlılık sahibi olması ve bu olayların çözümü için fikir üretebilen aktif vatandaşlar olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Sosyal Bilgiler'in temel alanı; küresel değerlerin aktarımı, aktif vatandaşlık, zaman/tarih ve yöntemlerdir. Etkili ve etkin bir vatandaş olmak için gerekli donanıma Sosyal Bilgiler sayesinde sahip olan öğrenci yaşadığı dünya ile arasında bağ kurar. Sosyal bilimlerin merkezindeki insan çevresindeki değişimlerle etkilenmektedir. Bu sosyal etkilenmeler eğitim sistemlerine de yansımaktadır.

Etkili, verimli, sorumlu, bilgiye ulaşan ve bilgiyi kullanan bireyler yetiştirmek günümüz eğitim sisteminin ve Sosyal Bilgiler'in temel amacıdır. Demokrasiye duyarlı, eşitlikçi, daha kaliteli, eğitim bilimlerindeki öğrenme-öğretme alanlarında meydana gelen değişikliklerin uygulanabildiği, bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun, küresel değerler içerisinde birey ve ulus bazında konumunu bilen öğrencilerin yetiştirilmesi için programda değişiklik yapılmaktadır (Doğanay, 2003). Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılında yapılan değişikliği dünyada yaşanan değişim ve gelişmeler uzantısında, Avrupa Birliği'nin değişim normlarını ve eğitim anlayışını, ihtiyaç analizi sonuçlarını da dikkate alarak uygulamıştır. Küresel etkiler ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan söylemler (MEB, 2005a):

- Her öğrencinin birey olarak kendine özgü bir yapısı olduğu kabul edilmiştir. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal olarak sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmiştir.
- Öğrenmeyi öğrenmenin esas alındığı; bilgi, beceri, değer ve kavramlar yer almaktadır.
- Öğrenciler; düşünmeye, soru sormaya, merak etmeye ve araştırma yapmaya yönlendirilmektedir.

- Milli değerlerin ve kimliğin merkezinde evrensel değerlerin tanınarak benimsenmesine önem verilmiştir.
- Toplumsal sorunlara karşı duyarlı, haklarının bilincinde olan ve sorumluluklarını yerine getiren bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir.
- Öğrenme süreci içerisinde öğrencilerin kendi deneyimlerinden yararlanmaları ve çevre ile etkin iletişim kurmalarına olanak sağlanmaktadır.
- Öğrencilerin kendi kültürel değerleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki ve sosyal boyutta gelişmesi hedeflenmektedir.

Eğitim sistemleri pek çok unsurun bir araya gelmesiyle oluşan bir bütündür. Bu bütünlük dinamik bir yapıdadır. İnsanı ve toplumu etkileyen bu sistem değişim ve dönüşüme sürekli olarak açıktır. 21. yüzyılda yaşanan değişimler bireylerden beklenen nitelikleri de değiştirmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı yaşanan değişim ve gelişimleri göz önünde bulundurarak bu beklentileri karşılamak amacını taşımaktadır.

2.8. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı

Öğrenme alanı, birbiri ile bağlantılı olan beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak ele alındığı öğrenmeyi organize eden yapıdır. Öğrenme alanları ünitelerin bilimsel içerikle ilgili sınırlarını belirlemektedir (Yazıcı ve Koca, 2008). Sosyal Bilgiler ünitelerinin içeriğinin belirlenmesinde öğrenme alanları ders kitabı yazarlarına ve program geliştirmecilere yardımcı olmaktadır. Öğrenme alanları belirlenirken Amerikan Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi'nin temalarından yararlanılmaktadır (Ata, 2006).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda 4. Sınıftan 7. sınıfa kadar devam eden öğrenme alanları bir ya da birden fazla akademik disiplini içerebilmektedir. Örneğin; “Birey ve Toplum,” psikoloji ve vatandaşlık bilgisini; “Kültür ve Miras” antropoloji, tarih ve vatandaşlık bilgisini içermekte iken; “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ve “Küresel Bağlantılar” disiplinler arası alanlardır. Sosyal Bilgiler dersi dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu alanlar:

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim

5. Zaman, Süreklilik ve Değişim
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum
7. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
8. Güç, Yönetim ve Toplum
9. Küresel Bağlantılar (MEB, 2005a).

Küreselleşme olgusu, dünya ülkelerini ve toplumlarını kültürel, ekonomik, sosyal ve siyasi alanda etkilemiş ve yenileşmeyi beraberinde getirmiştir. Eğitim alanında yapılan reformlar bu yenileşmelerden biridir. Dünya düzeni her geçen gün farklılaşmaktadır. Bireylere farklılıklara saygı duyma, farklı kültürleri anlama küresel bilinç kazanarak çatışma ve ayrışmaları önleme yönünde beceri ve bilinç kazandırılması gerekliliği eğitim politikalarında değişikliklere neden olmuştur. İstenilen vatandaş profilinin yetiştirilmesi için Türkiye’de de eğitim programlarında yenilikler yapılmıştır (Günel ve Pehlivan, 2015). Bu bağlamda hazırlanan ve uygulamaya koyulan 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nın temel yaklaşımı; “İhtiyaçlar doğrultusunda dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak, öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çeker duruma gelmiştir. Bu nedenle program, tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla 12 etkinlik merkezli, Sosyal Bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.” şeklindedir (MEB, 2005a, s.43).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda; ekonomi, tarih, antropoloji, coğrafya, vatandaşlık ve sosyoloji olmak üzere altı sosyal bilim birbirleri ile bütünleştirilerek dersin içeriğini oluşturmaktadır. Yenilenen 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda dünyadaki gelişmeler doğrultusunda meydana gelen küresel bağlantılara çağdaş bir içerikle yaklaşılmış, sınıf düzeylerine göre programda yer verilmiştir (Şimşek, 2008). Programda yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ve bu alanı destekleyen üniteler, öğrencilerin dünya üzerinde yaşayan diğer insanlar ve kültürleri hakkında bilgi sahibi olmalarını desteklemektedir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nda; kültürleri anlama ve saygı duyma, küresel sorunlar hakkında fikir sahibi olma ve dünyanın birbirine bağlantılı bir sistem olduğunun farkına varma gibi küresel eğitimi destekleyen unsurlar yer almaktadır (Açıkalın, 2010a).

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte toplumlar arasındaki zaman ve mekan sınırı kalkmış, ilişkiler yoğunlaşmıştır. Farklı bölgelerde ve coğrafi alanlarda yaşayan insanların ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel ilişkileri artmıştır. Bu ilişkiler karşısında öğrencilerin belirli bir bilince sahip olmaları gerekmektedir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı bu bilinci öğrencilere vererek, toplumlar arasındaki coğrafi, ekonomik, tarihi, siyasi gibi her türlü ilişkilerle ilgili fikir sahibi olmalarını amaçlamaktadır. İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf düzeyi öğrencileri Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile dünyanın farklı bölgelerinde bulunan ülkeleri tanıyarak bu ülkelerin genel özellikleri ile kendi ülkelerinin genel özelliklerini karşılaştırma olanağına sahip olacaklardır. Ülkelerinin ekonomik kaynakları ile diğer ülkelerle yapılan ticaretle bu kaynakların yerini ekonomiye ait konularla ilişkilendirerek keşfedeceklerdir. Ülkeler arasında yaşanan ekonomik ilişkilerin sebeplerini ve sonuçlarını sorgulayabileceklerdir. Dünya üzerindeki diğer insanların kültürleri hakkında fikirler edinerek başka ülkelerin kültürleri ile kendi kültürleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirleyebilecek, diğer insanların yaşamları ile alakalı olarak empati becerilerini geliştirebileceklerdir (MEB, 2005b).

Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ortaokul 6. ve 7. sınıf düzeyi öğrencilerinin; sanat eserleri, düşünce akımları, uluslararası etkinliklerin toplumlar arası etkileşimdeki önemi, ülkesinin ekonomik ve doğal kaynakları ile diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkileri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Ayrıca; tüm dünyayı ilgilendiren çevre, sağlık, güvenlik gibi alanlarda meydana gelen olayların sebepleri ve sonuçları hakkında fikir geliştirmelerini, uluslararası kuruluşların amaçlarını ve işlevlerini kavramalarını amaçlamaktadır. Diğer tüm öğrenme alanlarıyla ilişkili olan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile öğrenciler, gelişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı sorunlar karşısında çözüm üretebilen bilinçli birey niteliği kazanacaklardır (MEB, 2005c).

2.8.1. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nda Yer Alan Beceri, Değer ve Kazanımlar

Sosyal Bilgiler dersi Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı öğrencilerin farklı zamanlarda, dünyanın farklı mekânlarında yaşayan insanların sosyal hayatları, kültürleri, inançları, dilleri v.b. hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içerisinde 4. sınıfta “Uzaktaki Arkadaşlarım”, 5. Sınıfta “Hepimizin Dünyası”, 6. Sınıfta “Ülkemiz ve Dünya” 7. sınıfta “Ülkeler Arası Köprüler” Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nı destekleyen ünitelerdir.

Öğrenme süreci içerisinde öğrencilerde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan yetenekler becerileri oluşturmaktadır (MEB, 2005a). Beceriler öğrencileri içerisinde bulunan günün şartlarına uygun olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Programda yer alan konu ve etkinliklerin kalıcı ve anlamlı bir şekilde öğrenilmesine yardım eden unsurlardır (Safran, 2008). Değerler ise toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır (MEB, 2005a).

Tablo 3. 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar (MEB, 2015a).

4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi	
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar	
Doğrudan Verilecek Beceri	Kütüphane ve Referans Kaynakları Kullanma
Doğrudan Verilecek Değer	Misafirperverlik
Ünite: Uzaktaki Arkadaşlarım	
1.Konu: Dünyayı Tanıyorum	Kazanımlar: Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder.
2.Konu: Farklı Hayatlar	Kazanımlar: Görsel materyallerden faydalanarak çeşitli toplumların günlük yaşamlarına ilişkin çıkarımlarda bulunur.
3.Konu: Arkadaşımın Dünyası	Kazanımlar: Kendisi ile başka bir toplumdaki yaşlıtlarının günlük yaşamlarını karşılaştırır.
4.Konu: Dünyada Kutlanan Özel Günler	Kazanımlar: Toplumlar arasında ortak kutlanan günlere örnekler verir.

Tablo 4. 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar (MEB, 2015b).

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi	
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar	
Doğrudan Verilecek Beceri	Olgu ve Düşünceleri Ayırt Etme
Doğrudan Verilecek Değer	Tarihsel Mirasa Duyarlılık
Ünite: Uzaktaki Arkadaşlarım	
1.Konu: Dünya Çocuklarının Ortak Yönleri ve İlgi Alanları	Kazanımlar: Dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder.
2.Konu: Ülkeler ve Ekonomik Alışveriş	Kazanımlar: Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder.
3.Konu:Ekonomik İlişkiler, Ulaşım ve İletişim	Kazanımlar: Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.
4.Konu: Ülkelerin Ortak Miras Ögeleri	Kazanımlar: Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.
5.Konu: Turizm, Ortak Miras ve Uluslararası İlişkiler	Kazanımlar: Ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder. Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.

Tablo 5. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar (MEB, 2005c)

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi		
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar		
Doğrudan Beceri	Verilecek	Araştırma
Doğrudan Değer	Verilecek	Yardımseverlik
Ünite: Ülkemiz ve Dünya		
1.Konu:Dünyada Nüfus ve Ekonomik Faaliyetler	Kazanımlar: Görsel materyalleri ve verileri kullanarak dünyada nüfus ve ekonomik faaliyetlerin dağılışının nedenleri hakkında çıkarımlarda bulunur.	
2.Konu: Kaynaklar ve İhtiyaçlar	Kazanımlar: Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından değerlendirir.	
3.Konu:Uluslararası İlişkilerimiz	Kazanımlar: Türk Cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizi Atatürk'ün milli dış politika anlayışı açısından değerlendirir.	
4.Konu:Yardımlaşma ve İşbirliği	Kazanımlar: Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder.	
5.Konu:Toplumlaraarası Etkileşim	Kazanımlar: Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumsal alandaki etkileşimdeki rolünü fark eder.	

Tablo 6. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Beceri Değer ve Kazanımlar (MEB, 2015d)

7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi		
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar		
Doğrudan Beceri	Verilecek	Kalıp Yargıları Farketme
Doğrudan Değer	Verilecek	Barış
Ünite: Ülkeler Arası Köprüler		
1.Konu: Bir “Dünya” Savaşı	Kazanımlar: 20. yüzyılın başında Osmanlı Devleti ve Avrupa ülkelerinin siyasi ve ekonomik yapısıyla 1. Dünya Savaşı'nın sebep ve sonuçlarını ilişkilendirir.	
2.Konu: Küresel Sorunlara Küresel Çözümler	Kazanımlar: Küresel sorunlarla uluslararası kuruluşların kuruluş amaçlarını ilişkilendirir. Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder.	
3.Konu:İnsanlığın Sorumluluğu	Kazanımlar: Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır.	

Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile öğrenciler; yakın çevrelerini ve dünya üzerinde bulunan toplulukları tanımakta, ülkeler arası sosyo-kültürel ilişkilerin ve etkileşimlerin dünyada yaşanan olaylar üzerinde nasıl bir etki yaptığının farkına varmaktadırlar. Yakından uzağa öğrenme ilkesinin benimsendiği bu alan, “Gelişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı sorunlar karşısında çözüm üretebilen bilinçli bir birey olma.” yolunda önemli bir çalışmadır (MEB, 2005a). Bu üniteler içerisinde yer alan kazanımlar ve etkinlikler öğrencilerin; diğer toplumları ve bu toplumların kültürlerini tanıyarak saygı duymalarını, küresel sorunları öğrenmelerini ve dünyanın birbiri ile bağlantılı bir yapıya sahip olduğunu anlamalarını sağlamaktadır. Öğrencilerin küresel bağlantıları, çokkültürlü yapıyı ve küresel eğitimi daha iyi kavramaları için bu ünitelere ait kavram, beceri ve kazanımların daha fazla vurgulanması gerekmektedir (Açıkalın, 2010b).

2.8.2. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanında Yer Alan Kavramlar

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, bireyin kendi yaşantısından yola çıkarak yaşadığı topluma ve dünyaya kabul edilebilir bir anlam yükleyebilmesinin yollarını belirlemeye çalışmaktadır. Kavramlar belirli bir konuda birçok bilgiyi düzenleyerek birleştirmektedir (MEB, 2005a) Öğretim programlarında önemli bir yere sahip olan kavramlar düşünme faaliyetinin en temel unsuru ve aracıdır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda kavram kullanımı öğrencilere tümevarımsal ve tümdengelimsel düşünme yeteneğini kazandırma açısından önemsenmekte, yapısal kavramların öğretimi vurgulanmaktadır (Ata, 2007).

Tablo 7. 4. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları (MEB, 2015a)

Kavramın Adı	Düzeyi
Benzerlik ve Farklılık	Geliştirme
Gelenek	Giriş
Giyim	Geliştirme
Kıta	Giriş
Kültür	Giriş
Tören	Giriş
Ulaşım	Giriş

Tablo 8. 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları (MEB, 2015b)

Kavramın Adı	Düzeyi
Barış	Giriş
Benzerlik ve Farklılık	Geliştirme
Düşünce	Geliştirme
Ekonomi	Geliştirme
Hoşgörü	Giriş
İhracat	Giriş
İletişim	Giriş
Kıta	Giriş
Olgu	Giriş
Ortak Miras	Giriş
Teknoloji	Geliştirme
Ticaret	Giriş
Turizm	Giriş
Ulaşım	Geliştirme

Tablo 9. 6. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları (MEB, 2015c)

Kavramın Adı	Düzeyi
Afet	Pekiştirme
Barış	Geliştirme
Çevre	Pekiştirme
Çevre Kirliliği	Pekiştirme
Dayanışma	Pekiştirme
Ekonomik Faaliyet	Pekiştirme
Etkileşim	Giriş
İhracat	Geliştirme
İklim	Pekiştirme
İskân	Giriş
İthalat	Geliştirme
Kaynak	Geliştirme
Küresel Sorun	Giriş
Medya	Giriş
Nüfus	Geliştirme

Ticaret	Geliştirme
---------	------------

Tablo 10. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Kavramları (MEB, 2015d)

Kavramın Adı	Düzeyi
Çevre	Pekiştirme
Çevre Kirliliği	Pekiştirme
Dayanışma	Pekiştirme
Küresel Sorun	Pekiştirme
Doğal Kaynaklar	Pekiştirme
Doğal Ortam	Pekiştirme
Ekvator	Geliştirme
Emek	Pekiştirme
Genelleme	Geliştirme
İsraf	Pekiştirme
Kurum	Pekiştirme
Kutup	Geliştirme
Küresel Sorun	Geliştirme
Ortak Miras	Pekiştirme
Sanat	Pekiştirme
Sorumluluk	Pekiştirme
Tasarruf	Pekiştirme

İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin karşılaşabilecekleri sosyal nitelikli problemleri çözmeleri Sosyal Bilgiler ile ilgili temel ilke ve kavramları öğrenmeleri ile mümkündür. Sosyal Bilgiler derslerinde yer alan kazanımların gerçekleşmesi kavramların öğretilmesi ile yakından alakalıdır (Yel, 2007). Günümüzde farklı kültüre, dile ırka ve inanca sahip olan bireyler farklı veya aynı nedenlerden dolayı ayı ülke ve toplumda yaşamaktadırlar. Bireyler teknoloji sayesinde kendi bölgelerinden kilometrelerce uzakta meydana gelen savaş, terör, çevre olayları, soykırım, doğal afetler gibi olaylara daha fazla ilgi duymakta (Günel ve Pehlivan, 2015) bu olaylara kayıtsız kalamamaktadır. Yenilenen Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile “kültürlerarası diyalog” ve “kültürlerarası eğitim” kavramlarına önceki programa göre daha fazla yer verilmiştir. Öğrencilerden uluslararası alanda görülen etkinlikler, etkileşimler, farklılıklar, benzerlikler ile ilgili fikir sahibi olmalarının yanı sıra tüm dünyayı ilgilendiren ekoloji, ekonomi, güvenlik, sağlık, siyasi gibi alanlarda yaşanan olayların sebep, sonuç ve çözümleri ile ilgili olarak fikir geliştirmeleri beklenmektedir (Sağlam, Vural ve Akdeniz, 2011).

Küresel çapta meydana gelen olaylar öğrencileri etkilemekte, bu etkilenme karşısında öğrenciler milli değerleri baz alarak küresel değerler ile barış, uluslararası kuruluşlar, insan hakları, çevresel değişimler ve ekolojik konuları değerlendirebilmektedir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı öğrencilere içinde yaşadığı toplumun, çevrenin ve dünyanın kültürel ve sosyal açıdan bir parçası olduğunu kavramasını sağlamaktadır.

Ülkemiz konjonktürel yapısı gereği stratejik uluslararası ilişkilerde önemli bir konumdadır. Hızlı küreselleşmenin etkisi ile sadece sınır komşuları ile değil dünyadaki tüm ülkeler ile diplomatik açıdan ilişki kurmak durumundadır. Öğrencilerimizin yakın çevrelerini, ülkelerini, dünyadaki diğer toplumları, küresel olayları, küresel kurum ve kuruluşları tanıyan, olayları analiz edebilen ve bunlardan sonuç çıkartan bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir (Açıkalın, 2010a). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı bu gerekliliği hayata geçirmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

2.9.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Fırıncı (2006), “*Küreselleşmenin Öğretim Programları Üzerindeki Etkisi: (İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Örneği)*” isimli yüksek lisans tezinde yaşanan küresel değişimlerin etkisi ile toplum hayatında meydana getirdiği değişiklikleri, bu değişikliklerin eğitim felsefelerine yansımalarını, küresel değerlerin öğretim programlarındaki yerini belirlemeye çalışmıştır. İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4. Sınıf Öğretim Programı'nda küreselleşmenin gerektirdiği yeniliklerin neler olduğu, ihtiyaca cevap verip vermediğine bakılmıştır. Küresel dünyada bireylerin; insan hakları, adalet, bilgi, rekabet, özerklik, yeni bir ahlak, katılım, tartışma, iletişim gibi değerleri taşıması; bilgi insanı olarak çağın gerektirdiği koşullara uyum sağlayabilecek şekilde eğitilmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen eğitiminde ve istihdamında yenilikler yapılması ve okulların örgüt yapılarının küreselleşmeye uyumlu bir şekilde düzenlenmesi gerektiği önerilmiştir.

Özkan (2006) “*İlköğretim Öğretmenlerinin Küresel Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi*” isimli yüksek lisans tezinde ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin küresel eğitime yönelik görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Özkan'ın araştırması 2005-2006 öğretim yılında Ankara'da görev yapan 232 öğretmeni kapsamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre;

öğretmenler programda yer alan küresel konuların yetersiz olduğu, konuların artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Küresel eğitim konusunda bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla olumlu görüşte bulundukları sonucuna ulaşılmıştır. Küresel konuların programda ne kadar yer alması gerektiği konusunda, öğretmen görüşlerinde kıdeme göre farklılık görülmemiştir.

Çakar (2008) *“Küreselleşmenin İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Konu ve Kavramlar Üzerindeki Etkisi”* isimli yüksek lisans tezinde Sosyal Bilgiler 4. 5. 6. ve 7. sınıf ders kitaplarında yer alan konu ve kavramlara küreselleşmenin nasıl bir etkiye bulunduğunu tespit etmeye çalışmıştır. Küreselleşme konusunda farkındalık sağlanarak başarılı, çağın gereklerine göre hareket eden, teknolojik gelişmeleri ve dünyada meydana gelen olayları yakından takip eden bireyler yetiştirilmektedir. Günümüz dünyasını anlayan ve gelecek hakkında tahminlerde bulunan bireylerin yetişmesinde Sosyal Bilgiler dersi eğitimin en önemli yapı taşı olarak görülmüştür. Küresel kavramların birbirleri ile ilişkilendirilerek anlatılması önerisi getirilmiştir. Günümüz küresel anlayışı hakkında bilim adamları tarafından ortaya konulan farklı fikirlerin sade bir dille anlatılması, öğrencinin bu fikirleri daha detaylı olarak öğrenmesinin teşvik edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kan (2009) *“Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programına Yönelik Önerileri”* isimli doktora tezinde öğretmen adaylarının, küresel sorunlara yönelik lisans eğitiminde aldıkları eğitimi yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Derslerde, daha fazla küresel sorunlara ağırlık verilmesi ve derslerin daha fazla uygulamaya dayalı olması gerektiği belirtilmiştir. Üniversitelerin, etkinlik ve aktivite yönünde dersleri desteklemesi, derslerin de daha fazla güncel olması gerektiği vurgulanmıştır.

Koluman (2011) *“İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen Görüşleri”* isimli yüksek lisans tezinde, sosyal bilgiler öğretmenlerinin dünyada meydana gelen değişimler ile ilişkili olarak küreselleşme hakkındaki görüşlerini belirlenmeye çalışmıştır. Bu bağlamda Küresel Bağlantılar Öğrenme alanında yer alan kazanımlar, içerik ve görsel unsurlar çeşitli değişkenler açısından irdelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin küreselleşmenin yarattığı değişimin farkında oldukları, küresel tema ve kavramların programda olması gerektiği ve Sosyal Bilgiler dersinde Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına yer verilmesine yönelik olumlu bir tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir. Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı öğrencilerde kültürel farkındalık yaratarak öğrencilerin kendi kültürlerinin yanı sıra dünya

üzerindeki diğer kültürel değerleri tanınması ve hoşgörü ile yaklaşmasını sağlamaktadır. Öğrenciler tüm dünyayı ilgilendiren çevresel sorunlara karşı duyarlı olmakta, evrensel değerler ve insan hakları ile ilgili kavramlar arasında olumlu bir bağ kurmaktadırlar. Küreselleşme ile ilgili kavramların daha iyi anlaşılması için görsel öğelere daha fazla yer verilmesi, disiplinler arasında bütünlük sağlanması, öğretmenlerin küreselleşme konusunda bilgilerinin artırılması için çalışmaların yapılması önerilerinde bulunulmuştur.

Bozkurt (2013) “*Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bağlamında Küresel Eğitime İlişkin Görüşleri*” isimli yüksek lisans tezinde amaç; sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersi bağlamında küresel eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma verileri görüşmeye dayalı olarak altı ilköğretim okulundan toplam on iki sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmelerden, dokümanlar kapsamında ise incelenen 105 ödevden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğretmenlerin küreselleşme ile küresel eğitimi aynı kavram olarak gördükleri belirlenmiştir. Öğrenci ödevlerinde yalnızca bir ödevde kimlik ve birey tanımlamaları kapsamında çoklu bakış açısına değinildiği; bunun dışında öğrenci dokümanlarının çoklu bakış açısı ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersinin kültür aktarımı işlevinin ve öğretmenlerin kültüre ilişkin yaklaşımlarının olumlu olduğu görülmüştür. Küresel eğitim bağlamında farklı kültürleri tanıma ve saygı duyma ile ilgili ele alınan konuların içerik bakımından yüzeysel kaldığı belirlenmiştir. Kültürel öğeleri tanıma kapsamında öğrencilerin yaşadığı şehrin kültürel öğelerini tanıdığı, ülkemizdeki kültürel farklılıklar ve dünyadaki farklı kültürel öğelerin üzerinde çok fazla durmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin dünyada yaşanan sorun ve gelişmeleri daha çok medya yoluyla öğrendikleri; programın küresel olaylar bağlamında öğrenci düzeyi göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerce yeterli kabul edildiği saptanmıştır. Sosyal Bilgiler dersinde küresel bağlantılarla ilişkili olarak ülkeler ve toplumlar arası karşılıklı bağlantılara çok fazla yer verilmediği belirlenmiştir. STK’ların uluslararası boyuttaki etkisi, ülkelerin dünya çapındaki kurum ve kuruluşlara üyeliği biçiminde olduğu görülmüştür.

2.9.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Angry (1992), “*Developing And Implementing A Model For Improving Global Awareness In The Secondary School With Collaborative Learning Groups Through The End Of The Multimedia Approach*” isimli İsveç’te yaptığı araştırmasında orta öğretim öğrencilerinde dünya gündemindeki olaylar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olarak farkındalığı arttırmak, öğrencilere küresel bakış açısını kazanmak amacını taşımıştır. Araştırma için gerekli olan

materyallerin etkin olarak kullanıldığı 32 haftalık ders uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonunda öğrencilerin coğrafi bilgilerinin geliştiği, küresel bağımlılık bilgilerinin arttığı sonucuna varılmıştır.

Merryfield (1994), Amerika’da yaptığı araştırmasında, 1990-1991 akademik yılı içerisinde ilköğretim birinci kademedeki çalışan 2 öğretmen, ilköğretim ikinci kademedeki çalışan 2 öğretmen ve orta öğretimde çalışan 2 öğretmen olmak üzere toplamda 6 öğretmen ile çalışmıştır. “*Küresel Sınıfta: Öğretmen Karar Verme Mekanizması ve Eğitimde Küresel Bakış Açıları*” isimli nitel araştırmasında amaç küresel konuların öğretiminde öğretmenlerin nasıl bir yol izlediklerini tespit ederek öğretmenlerin dünyaya bakış açılarını belirlemektir. Araştırma sonunda öğretmenlerin öğrencilere küresel bakış açısını kazandırmaya çalışırken kendi inandıkları inanç ve değerlerini temel ölçüt aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler farklılıkları anlayışla karşılamak gerektiğini belirtmişler ve öğrencilerde üst düzey becerilerin geliştirilmesini amaçladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere küresel bakış açısının kazanılmasında öğretmenlerin önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir. Küresel eğitimde öğretim stratejileri ve eğitim kaynaklarına yer verilerek temel konuların kullanılması gerektiği, ders içeriklerinin öğrencilerin hayatları ile ilişkilendirilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağı, kültürel farklılıkları yapıcı olarak odaklanmak gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Reed (2002), “*Global Perspective Development Among High School Students*” isimli doktora tezinde küresel bakış açısının geliştirilmesi amacıyla Amerika’da devlet tarafından destek gören beş haftalık bir programı öğrencilere uygulamıştır. 10 öğrenci ile birebir görüşme yapılmış, 100 öğrenciye de açık uçlu sorular sorularak ön test- son test uygulanmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerde küresel bakış açısının geliştiği tespit edilmiştir.

Robbins, Francis ve Eliot (2003) “*Attitudes Toward Education For Global Citizenship Among Trainee Teachers. Research in Education*” isimli çalışmasında; öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık eğitime yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. İlköğretim ve orta öğretimde olmak üzere toplam 187 öğretmen adayına anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda küresel eğitime ilköğretime nazaran ortaöğretimde daha fazla yer verilmesi, küresel vatandaşlık eğitiminin ise tüm eğitim kademelerindeki öğretim programlarında yer alması, küresel eğitimin öğretmen eğitimi programlarının yanı sıra diğer eğitim programlarında da bulunması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ankete katılan öğretmenler küreselleşmenin her alanda olduğu gibi eğitimde de etkili olduğunu ve bu etkiye olumlu baktıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının küresel vatandaşlık eğitiminde eksiklikler

gördükleri, bu eksiklikleri gidermek için olumlu bir tutum içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Agbaria'nın (2011) "*Sosyal Bilgiler Eğitiminde Küreselleşme Tartışmaları*" isimli çalışmasında Amerika Birleşik Devletleri'nde sosyal bilgiler dersine küreselleşmenin etkilerine tartışmacı bir yaklaşımla değinilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin küresel bakış açısı kazanarak farkındalıklara, hoşgörü ile yaklaşımları gerektiğine vurgu yapılmıştır. Küreselleşmenin değişimi ifade ettiği, ideolojik boyuttan uzak olduğu belirtilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemine ve sürecine değinilmiştir. Bu çerçevede yöntem, evren-örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik öğretmen, öğretmen adayı ve öğrenci tutumlarının çeşitli değişkenler açısından araştırıldığı bu çalışmada karma yöntem araştırma modeli kullanılmıştır. Karma yöntemin amacı; araştırmanın nitel ve nicel boyutunun analiz edilerek ilişkilendirilmesi, problemin genel görünümünün ortaya konularak daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır (Punch, 2005). Karma yöntem ölçek, anket v.b. veri toplama araçlarının geliştirilmesinde, verilerin çapraz doğrulanmasında, aynı konunun farklı yön ve açılardan incelenerek karmaşık olguların tespit edilmesinde, yeni araştırma soruları türetilmesinde kullanılmaktadır (Fırat, Yurdakul ve Ersoy 2014, s.69-70). Karma yöntemde nitel ve nicel tekniklerin eş zamanlı ya da birbirini bütünler şekilde farklı zamanlarda kullanılması söz konusudur. Tek bir araştırmada hem nitel hem de nicel verilerin toplanması, analizi ve birlikte kullanımına odaklanılması probleminin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır (Creswell ve Clark, 2007).

Nicel çalışmalar, birçok insan hakkında çok az bilgi vermekte iken nitel çalışmalar, çok az insan hakkında birçok bilgi vermektedir. Karma metodun kullanımı ile birçok insan hakkında birçok bilgi elde edilmektedir. Karma yöntemde araştırmacı çalıştığı konuya ve olguya farklı bakış açısı ve data kaynakları ile bakarak güçlü ve sağlam veriler geliştirebilmektedir. Yöntemsel ve bireysel yargılar en aza indirilerek araştırmanın genellenebilirliği en üst düzeye

çıkarılmaktadır. Nitel araştırmalar keşfetmeyi, iebakışı, anlamayı, teori oluşturmayı vurgulamakta; nicel araştırmalar için geniş bir alan oluşturmakta, nicel çalışmalar ile elde edilen verilerin genellemesinin yapılmasını sağlamaktadır (Bke, 2009).

20. yüzyılın yükselen paradigması pozitivizm ötesi olarak adlandırılmakta “tek doğru” ilkesi reddedilmektedir. Nitel araştırmalarda yorumlayıcı paradigmlar esas alınır ve bireylerin kanaatleri, tecrübeleri, duyguları ve algılarından oluşan veriler kullanılır (Yıldırım ve şimşek, 2006). Nitel araştırma yöntemi, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı bulundukları evre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana çıkaran bir yaklaşımdır (Taylor, 2005, s.91). Toplanan veriler doğrultusunda esnek olunarak tümevarım yoluyla araştırmanın deseni oluşturulmaktadır. Araştırma için veri toplanması ve verilerin değerlendirme aşamasında deneysel bir yaklaşım kullanılmamış, anket yöntemi seçilmemiş, sorulara cevap aranırken seçilen örneklem grubu ile gerçekleştirilen görüşmelerden yararlanılmıştır. Bu alışma, benimsenen yaklaşım bakımından yorumlayıcıdır. Yorumlayıcı yaklaşımın özelliği, insanların olguları algıladığı ve yaşadığı şekliyle açıklamayı tercih etmesidir. Bu yaklaşımın temelinde insan davranışını anlamak ve yorumlamak olduğundan, yorumda tamamen objektif olunamayacağı da kabul edilir. Araştırmacı bu yöntemde “ne, nasıl” sorusuna cevap arar ve olgunun gerçekleştiği ortam ve çevreyi göz önünde bulundurur (Hanson, 1995, s.6).

Nitel araştırma yönteminde ayrıca, araştırma amacı bakımından yorumlayıcı bir araştırma türüdür. ‘Ne oluyor?’ sorusuna cevap aramak ve Sosyal Bilgiler ğretim Programı’nın Küresel Bağlantılar ğrenme Alanı’na yönelik ğrenci tutumlarını değerlendirmek amacıyla yorumlayıcı bir araştırma süreci işletilmiştir. Bu uygulama çalışmasında, görüşmeye dayalı niteliksel çalışma yapılmış, nitel verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda Sosyal Bilgiler ğretmenleri ve ğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler ğretim Programı’nın Küresel Bağlantılar ğrenme Alanı’na yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada “Sosyal Bilgiler ğretmenlerinin ve niversitelerde Sosyal Bilgiler ğretmenliği bölümünde eğitim gören ğrencilerin Sosyal Bilgiler ğretim Programı Küresel Bağlantılar ğrenme Alanı ile ilgili konuların programda ne kadar yer alması ile ilgili tutumları” taramanın konusunu oluşturmuştur. Tarama modellerinde geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemek amaçlanmakta, herhangi bir değişiklik yapma veya etkileme çabası gösterilmemektedir (Karasar, 2006).

3.2. Evren ve Örneklem

3.2.1. Nicel Örneklem ve Çalışma Grubu

Araştırma sonucu toplanan verilerin analiz edilmesi ile elde edilen sonuçların geçerli olacağı grup evreni oluşturmaktadır. Evren bilimsel bir çalışmada verilerin toplandığı öğelerden oluşan örnek bir grubun temsil ettiği yığınlardır (Böke, 2009, s.16). Çalışma evreni araştırmacının ulaşabildiği ve görüş bildireceği evren olmalıdır. Amaca uygun olan ölçütler geliştirilerek ölçütlere uyanları çalışma evrenine dahil etmek evreni belirlemenin en önemli yoludur (Karasar, 2006).

Bu araştırmanın nicel evrenini, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Türkiye’de ilkokul ve ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve Türkiye’deki üniversitelerin eğitim fakültelerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel örneklemini Niğde ilinde görev yapan 286 Sosyal Bilgiler öğretmeni; 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ü1 Üniversitesi, Ü2 Üniversitesi, Ü3 Üniversitesi, Ü4 Üniversitesi, Ü5 Üniversitesi, Ü6 Üniversitesi ve Ü7 Üniversitesi eğitim fakültesi ilköğretim bölümü Sosyal Bilgiler ana bilim dalında öğrenim gören 894 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın kapsamına 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin alınma nedeni aldıkları eğitim açısından alana daha fazla hakim olmalarıdır.

Araştırmanın örnekleme random örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. “Random örnekleme yöntemi, ilgili özellikler açısından birimler benzer (homojen evren veya alt evrenler için) ve sonlu, durağan ve birimlerine ulaşılabilen evren olduğunda; evrenin tüm birimleri listelendikten sonra, gerek torba, gerekse seçkisiz sayılar tablosu yardımıyla yapılan ve evrendeki her birinin örnekleme girmeye olasılığının eşit ve birbirinden bağımsız olduğu bir örneklemedir” (Erkuş, 2011, s.103).

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet ve Sınıf Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzdelikler Tablosu

Öğrencilerin		F	%
Cinsiyet	Bay	460	51,5
	Bayan	434	48,5
	Toplam	894	100,0
Sınıf	3. Sınıf	459	51,3
	4. Sınıf	435	48,7
	Toplam	894	100,0

Tablo 11 incelendiğinde, örnekleme yer alan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre % 51,5'inin bay (460), %48,5'unun bayan (434) öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin % 51,3'ü 3. sınıf (459), % 48,7'si 4.sınıf (435)'ta eğitim görmektedir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Cinsiyet, Yaş, Branş, Mezuniyet ve Mesleki Kıdem Bilgilerine Ait Frekans ve Yüzdelikler Tablosu

Öğretmenlerin		F	%
Cinsiyet	Bay	142	49,8
	Bayan	143	50,2
	Toplam	285	100,0
Yaş	25 ve Altı	29	10,2
	26-34	113	39,6
	35-44	91	31,9
	45-54	41	14,4
	55 ve Üzeri	11	3,9
	Toplam	285	100,0
Mezuniyet	Açık Öğretim/Ön lisans	4	1,4
	Eğitim Enstitüsü	34	11,9
	Eğitim Fakültesi	220	77,2
	Fen Fakültesi	27	9,5
	Toplam	285	100,0
Kıdem	1-5 yıl	58	20,4
	6-10 yıl	73	25,6
	11-15 yıl	59	20,7
	16-20 yıl	42	14,7
	21 ve Üzeri	53	18,6
	Toplam	285	100,0

Tablo 12 incelendiğinde, örnekleme yer alan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre % 49,8'inin bay (142), %50,2'sinin bayan (143) öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Yaş düzeylerine göre öğretmenleri % 10,2'sinin 25 ve altı (29) % 39,6'sının 26-34 (113), % 31,9'unun 35-44 (91), % 14,4'ünün 45-54 (41) ve % 3,9'unun 55 ve üzeri yaş aralığında (11)'dir. Mezun oldukları okullara göre % 1,4'ü Açık Öğretim/Ön lisans (4), % 11,9'unun Eğitim Enstitüsü (34), % 77,2'sinin Eğitim Fakültesi (220), % 9,5'inin Fen Fakültesi (27) mezunudur. Mesleki kıdemlerine göre öğretmenlerin % 20,4'ünün 1-5 yıl (58) % 25,6'sının 6-10 yıl (73), % 20,7'sinin 11-15 yıl (59), % 14,7'sinin 16-20 yıl (42), % 18,6'sının 21 ve üzeri yıl aralığında kıdeme sahip (53) olduğu görülmektedir.

3.2.2. Nitel Örneklem ve Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel örneklemini; 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Niğde ili merkezi sınırları içinde yer alan 13 ilköğretim okulu ve bu okullarda öğrenim gören 50 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubunun 50 öğrenci olarak belirlenmesindeki amaç daha detaylı ve derinlemesine bilgi almak ve konuyu ayrıntılı incelemek adına yeterli olabileceği düşüncesidir. Uygulama çalışmasında, nitel araştırma modelinde yer alan, “Amaçlı Örneklem Yöntemleri”nden biri olan “Maksimum çeşitlilik örnekleme” yöntemi tercih edilmiştir.

Amaçlı örnekleme; zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur. Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile göreceli olarak küçük bir grup oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmada amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir, tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.107-109).

Görüşülecek ilkök ve ortaokul öğrencilerinin belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden hareketle öğrencilerin bir takım özellikleri dikkate alınmıştır. Bu amaçla görüşme yapılacak ilkök ve orta öğretim öğrencilerinin;

- Farklı okullarda öğrenim görüyor olmalarına,
- Farklı cinsiyetten olmalarına,
- Farklı sınıflarda öğrenim görüyor olmalarına,
- Farklı gelir ve eğitim düzeyindeki ailelerin çocukları olmalarına dikkat edilmiştir.

Örneklem grubunu Niğde ili merkezinde yer alan ilkök ve ortaokulda eğitim gören 25 erkek ve 25 kız öğrenci oluşturmaktadır. Görüşmeler esnasında öğrencilere 20 soru sorulmuştur. Bu soruların ilk 5 tanesi öğrencilerin demografik bilgilerini öğrenme, geri kalanlar ise araştırma hakkında bilgi alma amacıyla sorulmuştur. Görüşmelerde öğrencilerden alınan bilgiler doğrultusunda hazırlanan, aşağıdaki tablolarda öğrencilerin demografik özellikleri yer almaktadır.

Tablo 13. 4.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

SIRA NO	CİNSİYET	SINIFI	OKULU	ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	BABA EĞİTİM DÜZEYİ
1	K	4	O12	Üniversite	Lise
2	K	4	O13	Üniversite	Üniversite
3	E	4	O12	Üniversite	Orta Okul
4	E	4	O8	İlk Okul	Lise
5	K	4	O6	İlk Okul	İlk Okul
6	K	4	O6	Yanıt Yok	Yanıt Yok
7	K	4	O10	İlk Okul	İlk Okul
8	K	4	O11	Üniversite	Üniversite
9	E	4	O10	Üniversite	Üniversite
10	E	4	O11	Lise	Lise

Tablo 13 incelendiğinde, 4. sınıfta öğrenim gören 2 öğrenci (%20) O12, 1 öğrenci (%10) O8, 2 öğrenci (%20) O6, 2 öğrenci (%20) O10, 2 öğrenci (%20) O11, (%20), 1 öğrenci (%10) O13 okulunda öğrenim görmektedirler. Yine tablo incelendiğinde, O10, O11, O13, O12 öğrenci velilerinin öğrenim düzeylerinin üniversite düzeyinde olduğu görülmektedir. O6 öğrencilerinden bir tanesi (%10) bu soruya cevap vermemiştir. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin frekans dağılımları ise; %27,78 ilkokul, %5,56 ortaokul, %22,22 lise ve %44,44 üniversite eğitim düzeyindedir. Velilerin eğitim düzeylerinin frekansları belirlenirken 1 öğrencinin soruya cevap vermemesi nedeniyle bu örneklem frekans analizine dahil edilmemiştir.

Tablo 14. 5.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

SIRA NO	CİNSİYET	SINIFI	OKULU	ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	BABA EĞİTİM DÜZEYİ
1	E	5	O1	Orta Okul	İlk Okul
2	E	5	O2	Üniversite	Üniversite
3	E	5	O4	İlk Okul	Lise
4	K	5	O9	İlk Okul	İlk Okul
5	E	5	O9	İlk Okul	İlk Okul
6	E	5	O3	Lise	Üniversite
7	K	5	O3	Lise	Orta Okul
8	K	5	O7	Üniversite	Üniversite
9	K	5	O7	Orta Okul	Orta Okul
10	K	5	O2	Üniversite	Üniversite

Tablo14 incelendiğinde, 5. sınıfta öğrenim gören 1öğrenci (%10) O1, 1öğrenci (%10) O4, 2 öğrenci (%20) O2, 2 öğrenci (%20) O3,, 2 öğrenci (%20) O7’nda öğrenim görmektedirler. Yine tablo incelendiğinde, O2 ve O7 okulu öğrenci velilerinin öğrenim düzeylerinin %50 oranında lise ve üniversite düzeyinde olduğu görülmektedir. O4 ve O9 okulu 5. sınıf öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin %62,5 oranında ilkokul olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin frekans dağılımları ise; %30 ilkokul, %20 ortaokul, %15 lise ve %35 üniversite eğitim düzeyindedir.

Tablo 15. 6.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

SIRA NO	CİNSİYET	SINIFI	OKULU	ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	BABA EĞİTİM DÜZEYİ
1	E	6	O12	Lise	Üniversite
2	E	6	O4	Üniversite	Üniversite
3	E	6	O1	Üniversite	Üniversite
4	E	5	O3	Üniversite	Lise
5	E	6	O3	Lise	Orta Okul
6	K	6	O12	Üniversite	Lise
7	K	6	O3.	İlk Okul	İlk Okul
8	K	6	O3	Lise	Üniversite
9	K	6	O1	Üniversite	Üniversite
10	K	6	O1	İlk Okul	İlk Okul

Tablo 15 incelendiğinde, 6. sınıfta öğrenim gören 4 öğrenci (%40) O3, 3 öğrenci (%30) O1, 2 öğrenci (%20) O12, 1 öğrenci (%10) O4 okulunda öğrenim görmektedirler. Yine tablo incelendiğinde, öğrenci velilerinin öğrenim düzeylerinin %75 oranında lise ve üniversite düzeyinde olduğu görülmektedir. O1 5. sınıf öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin %62,5 oranında ilkokul olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin frekans dağılımları ise; %20 ilkokul, %5 ortaokul, %25 lise ve %50 üniversite eğitim düzeyindedir.

Tablo 16. 7.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

SIRA NO	CİNSİYET	SINIFI	OKULU	ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	BABA EĞİTİM DÜZEYİ
1	E	7	O1	Lise	Lise
2	E	7	O3	İlk Okul	Üniversite
3	E	7	O2	Lise	Üniversite
4	K	7	O3	Üniversite	Üniversite
5	K	7	O7	Lise	Üniversite

6	K	7	O1	Orta Okul	Lise
7	K	7	O3	Lise	Orta Okul
8	K	7	O5.	Orta Okul	Orta Okul
9	E	7	O5	Üniversite	Üniversite
10	E	7	O2	İlk Okul	İlk Okul

Tablo 16 incelendiğinde, 7. sınıfta öğrenim gören 3 öğrenci (%30) O3, 3 öğrenci (%30) O1, 2 öğrenci (%20) O5, 1 öğrenci (%10) O7 ve 1 öğrenci (%10) O2 okulunda öğrenim görmektedirler. Yine tablo incelendiğinde, öğrenci velilerinin öğrenim düzeylerinin çoğunlukla lise ve üniversite düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin frekans dağılımları ise; %15 ilkokul, %20 ortaokul, %30 lise ve %35 üniversite eğitim düzeyindedir.

Tablo 17. 8.Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

SIRA NO	CİNSİYET	SINIFI	OKULU	ANNE EĞİTİM DÜZEYİ	BABA EĞİTİM DÜZEYİ
1	K	8	O3	Lise	Üniversite
2	E	8	O1.	Üniversite	Lise
3	E	8	O5.	İlk Okul	İlk Okul
4	K	8	O3	Üniversite	Üniversite
5	K	8	O4	İlk Okul	Orta Okul
6	K	8	O7	İlk Okul	İlk Okul
7	K	8	O2	İlk Okul	Üniversite
8	K	8	O2	Lise	Üniversite
9	E	8	O1	Orta Okul	Lise
10	E	8	O5	İlk Okul	İlk Okul

Tablo 17 incelendiğinde, 8. sınıfta öğrenim gören 2 öğrenci (%20) O3, 2 öğrenci (%20) O1, 2 öğrenci (%20) O5, 2 öğrenci (%10) O2, 1 öğrenci (%10) O7 ve 1 öğrenci O4 okulunda öğrenim görmektedirler. Yine tablo incelendiğinde, öğrenci velilerinin öğrenim düzeylerinin çoğunlukla %50 oranında lise ve üniversite düzeyinde, %50 oranında ilk ve ortaokul düzeyinde olduğu görülmektedir. Öğrenci velilerinin eğitim düzeylerinin frekans dağılımları ise; %40 ilkokul, %10 ortaokul, %20 lise ve %30 üniversite eğitim düzeyindedir.

3.3. Veri Toplama Araçları Verilerin Toplanması ve Analizi

3.3.1. Nitel Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

Uygulama çalışmasında nitel verilerin toplanması, niteliksel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşmelerle gerçekleşmiştir. Uygulama çalışmasında verileri toplamak amacıyla görüşme formları hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak ‘Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’na Yönelik Öğrenci Tutumu Formu (EK 2)’nin hazırlanmasından önce konu ile ilgili daha önce yapılmış uygulamalar incelenmiş, formda yer alabilecek olası görüşme soruları belirlenmiştir. Veri toplama aracı taslak haline getirildikten sonra, alanında uzman öğretim elemanlarına aynı zamanda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine sunulmuştur. Alınan görüş ve öneriler doğrultusunda görüşme formları yeniden değerlendirilerek geliştirilmiştir.

3.3.2. Görüşme İlkeleri

Görüşme formunun uygulanacağı okulların bazılarında araştırmacı tarafından gidilerek bazıları da telefonla bilgilendirilerek, okul yöneticileriyle görüşülmüş ve görüşme formlarının uygulanabilmesi için yöneticilerden izin alınmıştır. Uygulama çalışmasında katılımcılara karşı sorumluluk ilkesine uygun olarak, araştırma öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı, nasıl yürütüleceği, nasıl yayınlanacağı ve araştırmanın sonuçlarının nasıl kullanılacağı ile bu sonuçların onları nasıl etkileyeceği hakkında bilgi verilmiştir. Yapılan açıklamaların ardından, katılımcıların araştırma için gönüllü olup olmayacağı kararını araştırmacı katılımcıların kendisine bırakmıştır. Uygulama çalışmasında gerçekleştirilen görüşmelerin yapılmasında katılımcıların gönüllülük esasları dikkate alınmıştır.

3.3.3. Nitel Verilerin Çözümlemesi

Uygulama çalışmasından elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde ana amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi kapsamında verilerin kodlanarak kategorileştirilmesi, temaların bulunması, verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması, bulguların yorumlanması aşamaları birbirini izlemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.228–238).

3.3.4. Nitel Verilerin Kodlanması

Bu uygulama çalışmasında verilerden çıkarılan kavramlara göre ve araştırma soruları dikkate alınarak kodlama yapılmıştır. Daha sonra, ulaşılan veriler defalarca okunmuş ve böylelikle araştırmanın amacı çerçevesinde önemli olan boyutlar saptanmaya çalışılmıştır. Yani, verilerden hareketle tema ve kategoriler oluşturulmuştur. Bu aşamada, bilgiler orijinal formu ve anlamı bozulmadan kategoriler altına yerleştirilmiştir. Uygulama çalışmasında öğrencilere sorulan sorular kendi aralarında gruplandırılarak, her grupta Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın, öğrencilerin farklı alanlarda algı ve öğrenme seviyelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Görüşme formunda yer alan 1.ve 15. sorular ile öğrencilerin 'küresel kuruluşları ve dünyayı tanımaları', 2., 12. ve 14. sorular ile 'küresel olay ve küresel sorun kavramlarının bilinirliği ve çevre duyarlılığı olgusunun varlığı, 3. ve 7. sorular ile 'sosyal haklar ve eşitlik' kavramı hakkındaki görüşleri, 4. ve 5. sorular ile 'farklı kültürleri tanıma', 6. ve 9. sorular ile 'çoklu bakış açılarının' varlığı, 8. ve 11. sorular ile 'dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu' kavramlarını bilmeleri, 10. ve 13. sorular ile 'küresel komşularımızın bilinirliğinin' ölçülmesi amaçlanmıştır.

3.3.5. Uygulama Çalışması ve Nitel Verilerinin Analizi

Görüşme formunda yer alan her soru ait olduğu kategoriye göre analiz edilerek ayrı ayrı değerlendirilmiş, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplara göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulama çalışmasında öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar, çalışma içerisinde kategorilere göre 'Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri'ni belirleyebilmek amacıyla görüşme formunda yer aldığı şekilde herhangi bir değişiklik veya düzeltme yapılmadan aynen aktarılmıştır.

3.3.6. Nicel Veri Toplama Yöntemi ve Süreci

3.3.6.1. Ölçme Araçları

Araştırmada nicel verilerin toplanmasının ilk aşamasında, araştırmacı tarafından geliştirilen öğretmen ve öğretmen adaylarının kişisel bilgilerinden oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasını ise Özkan (2006) tarafından geliştirilen 'öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar

yer alması gerektiği ve küresel eğitimin doğurgularına ilişkin görüşlerini’ kapsayan anket oluşturmaktadır. Anket için Özkan’dan izin alınmıştır. Bu ölçme araçları ayrıntılı olarak açıklanarak Anket EK 1’de verilmiştir.

3.3.6.2. Küresel Eğitimle İlgili Konulara İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi

“Küresel Eğitimle İlgili Konulara İlişkin Öğretmen ve Öğretmen Adayı Görüşleri Anketi” öğretmenlerin ilköğretim programlarında küresel eğitime ilişkin konuların ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin 23 ifadeden oluşmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri, “çok yer almalı”, “biraz yer almalı”, “çok az yer almalı”, “hiç yer almamalı” şeklinde dördü derecelendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Alan uzmanlarının görüşü alınarak bu anket öğretmen adaylarına da uygulanmıştır.

3.3.6.3. Küresel Eğitimin Doğurgularına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği

Öğretmenlerin küresel konuların eğitim programlarında yer almasının doğurguları hakkındaki görüşleri saptanmak amacıyla hazırlanmıştır. “Küresel Eğitimin Doğurgularına İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği” 18 ifadeden oluşmaktadır. İfadeler “hiç katılmıyorum”, “biraz katılıyorum”, “katılıyorum”, “genellikle katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” şeklinde beşli derecelendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Alan uzmanlarının görüşü alınarak bu anket öğretmen adaylarına da uygulanmıştır.

3.3.7. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’na ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla anketler aracılığıyla toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Anketin güvenilirliği (Cronbach Alpha’sı) 0.89 olarak saptanmıştır. Küresel eğitimin doğurgularına ilişkin öğretmen görüşleri ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 90 en düşük puan 18’dir. Puanların yüksekliği, öğretmenlerin küresel eğitimin doğurgularının olumlu olarak değerlendirdikleri anlamına gelmektedir. Veriler üzerinde; frekans ve yüzdelere, aritmetik ortalama, t testi ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak analiz yapılmıştır. Alt amaçlar doğrultusunda istatistiksel analizler yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amaçlarına uygun olarak elde edilen nicel ve nitel bulgulara yer verilmiştir. Önce nicel daha sonra nitel bulgular yorumlanmıştır. Nicel ve nitel bulgular, önceki bölümde tespit edilen yöntemle kendi içinde harmanlanmış, birbirini destekleyen ya da farklılık arz eden taraflar ortaya konmaya çalışılmıştır.

4.1. Nicel Araştırmaya Ait Bulgular

4.4.1. Öğretmenlere Ait Bulgular

4.4.1.1. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 18’de yer almaktadır. Öğretmenlerin küresel konuların programda ne kadar yer almasını istediklerine ilişkin görüşleri “hiç yer almamalı”, “çok az yer almalı”, “biraz yer almalı”, “çok yer almalı” şeklinde dörtlü derecelendirme ölçeği ile ölçülmüştür.

Tablo 18. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Madde No	Çok yer almalı		Biraz almalı		Çok az yer almalı		Hiç almamalı		Toplam		X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
M1	1	,4	11	3,9	147	51,6	126	44,2	285	100,0	3,3965
M2			9	3,2	62	21,8	214	75,1	285	100,0	3,7193
M3	3	1,1	29	10,2	146	51,2	107	37,5	285	100,0	3,2526
M4			32	11,2	152	53,3	101	35,4	285	100,0	3,2421
M5			7	2,5	35	12,3	243	85,3	285	100,0	3,8281
M6	7	2,5	18	6,3	94	33,0	166	58,2	285	100,0	3,4702
M7			17	6,0	79	27,7	189	66,3	285	100,0	3,6035
M8	1	,4	6	2,1	66	23,2	212	74,4	285	100,0	3,7158
M9			4	1,4	44	15,4	237	83,2	285	100,0	3,8175
M10			6	2,1	58	20,4	221	77,5	285	100,0	3,7544
M11	18	6,3	67	23,5	107	37,5	93	32,6	285	100,0	2,9649
M12	1	,4	7	2,5	48	16,8	229	80,4	285	100,0	3,7719
M13	4	1,4	28	9,8	127	44,6	126	44,2	285	100,0	3,3158
M14			8	2,8	51	17,9	226	79,3	285	100,0	3,7649
M15	1	,4	7	2,5	43	15,1	234	82,1	285	100,0	3,7895
M16			5	1,8	48	16,8	232	81,4	285	100,0	3,7965
M17			8	2,8	58	20,4	219	76,8	285	100,0	3,7404
M18	13	4,6	49	17,2	121	42,5	102	35,8	285	100,0	3,0947
M19	10	3,5	38	13,3	94	33,0	143	50,2	285	100,0	3,2982
M20	10	3,5	36	12,6	106	37,2	133	46,7	285	100,0	3,2702
M21	13	4,6	48	16,8	129	45,3	95	33,3	285	100,0	3,0737
M22	10	3,5	25	8,8	90	31,6	160	56,1	285	100,0	3,4035
M23	9	3,2	23	8,1	103	36,1	150	52,6	285	100,0	3,3860

Tablo 18’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin, küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin cevapları incelediğinde öğretmenlerin programda en çok yer almasını istedikleri 5. madde (X=3,8281) “İnsan haklarına ilişkin konular.” maddesidir. En çok yer alması istenen diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 9. madde (X=3,8175) “Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci.” 16. madde (X=3,7965) “Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular.” 15. madde (X=3,7895) “Demokrasiye ilişkin konular.” 12. madde (X=3,7719) “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” 14. madde (X=3,7649) “Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular.” olarak sıralanmıştır.

Öğretmenlerin programda daha az yer almasını istedikleri 11. madde (x=2,9649) “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” maddesidir. Öğretmenlerin programda daha az yer almasını istedikleri diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 21. madde (X=3,0737)

“Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler.”, 18. madde (X= 3,0947) “Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler.” 4. madde (X=3,2421) “Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri.” 3. madde (X=3,2526) “Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler.” 20. madde (X=3,2702) “Uluslararası savaş ve güvenlik konuları.” olarak sıralanmıştır.

Tablo 18’deki verilere göre, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin olarak; öğretmenler bir taraftan “Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci.” “Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular.” “Demokrasiye ilişkin konular.” “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” “Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konuların.” çok yer alması gerektiği görüşünde olumlu bir tutum sergilerlerken diğer taraftan da “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” “Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler.” “Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler.” “Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri.” “Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler.” ve “Uluslararası savaş ve güvenlik konuları”nın daha az yer alması gerektiği görüşündedirler.

4.4.1.2. Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 19’da yer almaktadır. Öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri “hiç yer almamalı”, “çok az yer almalı”, “biraz yer almalı”, “çok yer almalı” şeklinde dördüncü derecelendirme ölçeği ile ölçülmüştür.

Tablo 19. Öğretmelerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşler

Madde No	Hiç Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Genellikle Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam		X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
M24	8	2,8	40	14,0	110	38,6	56	19,6	71	24,9	285	100,0	3,4982
M25	15	5,3	25	8,8	107	37,5	57	20,0	81	28,4	285	100,0	3,5754
M26	11	3,9	44	15,4	96	33,7	64	22,5	70	24,6	285	100,0	3,4842
M27	11	3,9	44	15,4	91	31,9	60	21,1	79	27,7	285	100,0	3,5333
M28	14	4,9	38	13,3	97	34,0	64	22,5	72	25,3	285	100,0	3,4982
M29	18	6,3	50	17,5	90	31,6	67	23,5	60	21,1	285	100,0	3,3544
M30	18	6,3	58	20,4	87	30,5	64	22,5	58	20,4	285	100,0	3,3018
M31	29	10,2	63	22,1	84	29,5	52	18,2	57	20,0	285	100,0	3,1579
M32	25	8,8	81	28,4	79	27,7	51	17,9	49	17,2	285	100,0	3,0632
M33	12	4,2	42	14,7	106	37,2	58	20,4	67	23,5	285	100,0	3,4421
M34	20	7,0	60	21,1	101	35,4	43	15,1	61	21,4	285	100,0	3,2281
M35	15	5,3	47	16,5	94	33,0	57	20,0	72	25,3	285	100,0	3,4351
M36	14	4,9	47	16,5	94	33,0	59	20,7	71	24,9	285	100,0	3,4421
M37	10	3,5	44	15,4	98	34,4	63	22,1	70	24,6	285	100,0	3,4877
M38	26	9,1	53	18,6	85	29,8	65	22,8	56	19,6	285	100,0	3,2526
M39	14	4,9	48	16,8	102	35,8	58	20,4	63	22,1	285	100,0	3,3789
M40	13	4,6	50	17,5	100	35,1	56	19,6	66	23,2	285	100,0	3,3930
M41	9	3,2	53	18,6	103	36,1	61	21,4	59	20,7	285	100,0	3,3789

Tablo 19’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin, küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin cevaplarını incelediğimizde öğretmenlerin programda en çok yer almasını istedikleri 25. madde (X=3,5754) “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” maddesidir. En çok yer alması istenen diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 27. madde (X=3,5333) “Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.” 24. madde (X=3,4982) “Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.” 28. madde (X= 3,4982) “Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.” 37. madde (X=3,4877) “Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.” 26. madde (X=3,4842) “Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” olarak sıralanmıştır.

Öğretmenlerin programda daha az yer almasını istedikleri 32. madde (X=3,0632) “Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.” maddesidir. Öğretmenlerin programda daha az yer almasını istedikleri diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 31. madde

($x=3,1579$) “Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.” 34. madde ($X=3,2281$) “İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.” 38. madde ($X=3,2526$) “Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.” 30. madde ($X=3,3018$) “Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.” 29. madde ($X=3,3544$) “Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.” olarak sıralanmıştır.

Tablo 19’deki verilere göre, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin olarak; öğretmenler bir taraftan dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye, dil, din ve ırk ayrımının azalmasına, bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına, uluslararası barışın sağlanmasına, farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına, dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlayacağına olumlu bir tutum sergileyerek katılırken diğer taraftan da ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına, savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına, insan hakları ihlallerinin azalmasına, bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına, ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırmasına, tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlayacağı hususunda diğer maddelere göre daha az katılarak bu konuların daha az yer alması gerektiği görüşündedirler.

4.4.1.3. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında cinsiyetleri açısından, farklılık olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Cinsiyet	Madde No	N	X	SS	t	Sd	p
Bay	M1	142	3,3944	,57065	-,061	283	,951
Bayan		143	3,3986	,59505			
Bay	M2	142	3,7394	,51474	,656	283	,512
Bayan		143	3,6993	,51778			
Bay	M3	142	3,3099	,66507	1,427	283	,155
Bayan		143	3,1958	,68442			
Bay	M4	142	3,3451	,59604	2,738	283	,007
Bayan		143	3,1399	,66715			
Bay	M5	142	3,8451	,41762	,652	283	,515
Bayan		143	3,8112	,45889			
Bay	M6	142	3,4930	,68153	,528	283	,598
Bayan		143	3,4476	,76617			
Bay	M7	142	3,6268	,56630	,651	283	,515
Bayan		143	3,5804	,63260			
Bay	M8	142	3,7606	,50430	1,459	283	,146
Bayan		143	3,6713	,52777			
Bay	M9	142	3,8662	,38091	1,950	283	,052
Bayan		143	3,7692	,45490			
Bay	M10	142	3,7676	,45609	,465	283	,642
Bayan		143	3,7413	,49948			
Bay	M11	142	3,0352	,89452	1,311	283	,191
Bayan		143	2,8951	,90937			
Bay	M12	142	3,8451	,41762	2,498	283	,013
Bayan		143	3,6993	,55709			
Bay	M13	142	3,3592	,66675	1,033	283	,302
Bayan		143	3,2727	,74287			
Bay	M14	142	3,8099	,44456	1,558	283	,120
Bayan		143	3,7203	,52280			
Bay	M15	142	3,8451	,40028	1,930	283	,055
Bayan		143	3,7343	,55603			
Bay	M16	142	3,8239	,41768	1,038	283	,300
Bayan		143	3,7692	,47013			
Bay	M17	142	3,8028	,43335	2,118	283	,035
Bayan		143	3,6783	,55158			
Bay	M18	142	3,0986	,89371	,077	283	,939
Bayan		143	3,0909	,78641			
Bay	M19	142	3,3239	,82984	,520	283	,603
Bayan		143	3,2727	,83229			
Bay	M20	142	3,3099	,82671	,820	283	,413
Bayan		143	3,2308	,80222			
Bay	M21	142	3,1408	,75879	1,371	283	,171
Bayan		143	3,0070	,88410			
Bay	M22	142	3,5634	,67860	3,456	283	,001
Bayan		143	3,2448	,86576			
Bay	M23	142	3,6127	,56929	5,153	283	,000
Bayan		143	3,1608	,87734			

Tablo 20’de cinsiyet açısından öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin görüşleri arasında bay ve bayan öğretmenlerin arasında 4. maddede ($p = .0007$) “Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri.” 12. maddede ($p = .000$) “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.”, 17. maddede ($p = .035$) “Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular.” 22. maddede ($p = .001$) “Yabancı dil eğitimi.” ve 23. maddede ($p = .000$) “Dünya vatandaşlığı olgusu.” anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık bay öğretmenlerin (4. madde Bay $X = 3,3451$, Bayan $X = 3,1399$, 12. madde Bay $X = 3,8451$, Bayan $X = 3,6993$, 17. madde Bay $X = 3,8028$, Bayan $X = 3,6783$, 22. madde Bay $X = 3,5634$, Bayan $X = 3,2448$, 23. madde Bay $X = 3,6127$, Bayan $X = 3,1608$) lehinedir. Diğer maddeler incelendiğinde ise öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.4. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Cinsiyet Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Cinsiyet	Madde No	N	X	SS	t	Sd	p
Bay	M24	142	3,5634	1,12650	1,000	283	,318
Bayan		143	3,4336	1,06519			
Bay	M25	142	3,6338	1,15764	,858	283	,392
Bayan		143	3,5175	1,13120			
Bay	M26	142	3,5704	1,16325	1,280	283	,201
Bayan		143	3,3986	1,10147			
Bay	M27	142	3,5986	1,16728	,945	283	,345
Bayan		143	3,4685	1,15554			
Bay	M28	142	3,5704	1,19335	1,057	283	,292
Bayan		143	3,4266	1,10370			
Bay	M29	142	3,4225	1,21646	,974	283	,331
Bayan		143	3,2867	1,13598			

Bay	M30	142	3,2958	1,19567	-,085	283	,933
Bayan		143	3,3077	1,18221			
Bay	M31	142	3,1690	1,26587	,148	283	,882
Bayan		143	3,1469	1,26133			
Bay	M32	142	3,0845	1,19984	,292	283	,770
Bayan		143	3,0420	1,25527			
Bay	M33	142	3,3944	1,17273	-,712	283	,477
Bayan		143	3,4895	1,08034			
Bay	M34	142	3,2254	1,21103	-,038	283	,970
Bayan		143	3,2308	1,20265			
Bay	M35	142	3,4930	1,21309	,822	283	,412
Bayan		143	3,3776	1,15554			
Bay	M36	142	3,5000	1,18949	,830	283	,407
Bayan		143	3,3846	1,15626			
Bay	M37	142	3,5070	1,21309	,289	283	,773
Bayan		143	3,4685	1,03328			
Bay	M38	142	3,1901	1,26566	-,856	283	,393
Bayan		143	3,3147	1,18927			
Bay	M39	142	3,3310	1,16523	-,703	283	,482
Bayan		143	3,4266	1,12894			
Bay	M40	142	3,3380	1,19031	-,801	283	,424
Bayan		143	3,4476	1,11758			
Bay	M41	142	3,3803	1,14069	,020	283	,984
Bayan		143	3,3776	1,06681			
Bay	Toplam	142	3,4038	,99460	,353	283	,724
Bayan		143	3,3636	,92019			

Öğretmenlerin cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı maddelere göre incelenmiş, inceleme sonucuna göre öğretmenlerin görüşlerine göre bay ve bayan öğretmenlerin arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>.05$) görülmüştür. Bu durum bay ve bayan öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili olarak benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin cinsiyetlerinin, farklılıkların belirlenmesinde önemli bir değişken olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerin cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığıyla ilgili yapılan Bağımsız Gruplar t Testi analizinde bütün maddeler bir faktörde toplandığından karşılaştırmalar toplam puanlar üzerinden de yapılmıştır. İnceleme sonucuna göre öğretmenlerin görüşleri arasında bay ve bayan öğrencilerin arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>.05$) görülmüştür. Bu durum bay ve bayan öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili olarak benzeşik

oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin cinsiyetlerinin, farklılıkların belirlenmesinde önemli bir değişken olmadığını göstermektedir.

4.4.1.5. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin yaş düzeylerine göre küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin sayısal veriler Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler

Yaş	Madde No	N	X	SS
25 ve Altı	M1	29	3,2759	,52757
26-34		113	3,3628	,59854
35-44		91	3,5604	,54178
45-54		41	3,2195	,57062
55 ve Üz.		11	3,3636	,67420
Toplam		285	3,3965	,58200
25 ve Altı	M2	29	3,6552	,48373
26-34		113	3,6549	,57894
35-44		91	3,8132	,39192
45-54		41	3,8049	,45932
55 ve Üz.		11	3,4545	,82020
Toplam		285	3,7193	,51575
25 ve Altı	M3	29	3,1724	,65841
26-34		113	3,2566	,69151
35-44		91	3,3407	,63630
45-54		41	3,1463	,72667
55 ve Üz.		11	3,0909	,70065
Toplam		285	3,2526	,67608
25 ve Altı	M4	29	3,1724	,60172
26-34		113	3,2655	,64112
35-44		91	3,3077	,62703
45-54		41	3,0976	,66351
55 ve Üz.		11	3,1818	,75076
Toplam		285	3,2421	,63991
25 ve Altı	M5	29	3,7931	,49130
26-34		113	3,8319	,44124
35-44		91	3,8242	,46172
45-54		41	3,8293	,38095
55 ve Üz.		11	3,9091	,30151
Toplam		285	3,8319	,44124

Toplam		285	3,8281	,43837
25 ve Altı		29	3,2069	,81851
26-34		113	3,5221	,68266
35-44	M6	91	3,4725	,77947
45-54		41	3,5366	,63630
55 ve Üz.		11	3,3636	,67420
Toplam		285	3,4702	,72432
25 ve Altı		29	3,5862	,62776
26-34		113	3,6283	,60052
35-44	M7	91	3,5604	,61840
45-54		41	3,6341	,53647
55 ve Üz.		11	3,6364	,67420
Toplam		285	3,6035	,59987
25 ve Altı		29	3,6897	,47082
26-34		113	3,8053	,41957
35-44	M8	91	3,6923	,55161
45-54		41	3,6098	,62762
55 ve Üz.		11	3,4545	,68755
Toplam		285	3,7158	,51723
25 ve Altı		29	3,8621	,35093
26-34		113	3,8053	,44034
35-44	M9	91	3,8681	,34022
45-54		41	3,7317	,50122
55 ve Üz.		11	3,7273	,64667
Toplam		285	3,8175	,42173
25 ve Altı		29	3,7931	,41225
26-34		113	3,7168	,54230
35-44	M10	91	3,8132	,39192
45-54		41	3,7073	,46065
55 ve Üz.		11	3,7273	,64667
Toplam		285	3,7544	,47770
25 ve Altı		29	2,6897	,92980
26-34		113	2,9381	,87916
35-44	M11	91	3,0330	,94810
45-54		41	3,0976	,83081
55 ve Üz.		11	2,9091	,94388
Toplam		285	2,9649	,90314
25 ve Altı		29	3,7586	,51096
26-34		113	3,8319	,46103
35-44	M12	91	3,8242	,41078
45-54		41	3,5610	,63438
55 ve Üz.		11	3,5455	,68755
Toplam		285	3,7719	,49709
25 ve Altı		29	3,0690	,70361
26-34		113	3,3540	,65357
35-44	M13	91	3,3516	,72070
45-54		41	3,3415	,72835
55 ve Üz.		11	3,1818	,98165
Toplam		285	3,3158	,70606
25 ve Altı		29	3,6552	,66953
26-34		113	3,7876	,45220
35-44	M14	91	3,7473	,48519
45-54		41	3,7805	,47498
55 ve Üz.		11	3,9091	,30151

Toplam		285	3,7649	,48661
25 ve Altı		29	3,7241	,52757
26-34		113	3,7788	,53007
35-44	M15	91	3,8022	,42739
45-54		41	3,8049	,51086
55 ve Üz.		11	3,9091	,30151
Toplam		285	3,7895	,48704
25 ve Altı		29	3,8966	,30993
26-34		113	3,7699	,48198
35-44	M16	91	3,8242	,41078
45-54		41	3,7805	,41906
55 ve Üz.		11	3,6364	,67420
Toplam		285	3,7965	,44483
25 ve Altı		29	3,8621	,35093
26-34		113	3,7168	,50831
35-44	M17	91	3,7802	,46672
45-54		41	3,7317	,50122
55 ve Üz.		11	3,3636	,80904
Toplam		285	3,7404	,49925
25 ve Altı		29	3,0000	,96362
26-34		113	3,1150	,84253
35-44	M18	91	3,0769	,85934
45-54		41	3,1463	,72667
55 ve Üz.		11	3,0909	,83121
Toplam		285	3,0947	,84011
25 ve Altı		29	3,1724	,88918
26-34		113	3,3451	,78797
35-44	M19	91	3,3297	,78958
45-54		41	3,1707	,97217
55 ve Üz.		11	3,3636	,92442
Toplam		285	3,2982	,83000
25 ve Altı		29	3,1724	,96618
26-34		113	3,3009	,80050
35-44	M20	91	3,2637	,78649
45-54		41	3,2683	,80698
55 ve Üz.		11	3,2727	,90453
Toplam		285	3,2702	,81404
25 ve Altı		29	2,8621	,95335
26-34		113	3,0354	,81207
35-44	M21	91	3,2198	,75722
45-54		41	3,0244	,79018
55 ve Üz.		11	3,0000	1,18322
Toplam		285	3,0737	,82533
25 ve Altı		29	3,6207	,72771
26-34		113	3,4336	,82241
35-44	M22	91	3,3297	,83073
45-54		41	3,3415	,65612
55 ve Üz.		11	3,3636	,80904
Toplam		285	3,4035	,79301
25 ve Altı		29	3,5172	,63362
26-34		113	3,4779	,70833
35-44	M23	91	3,3077	,85235
45-54		41	3,3415	,72835
55 ve Üz.		11	2,9091	1,04447

Toplam	285	3,3860	,77265
--------	-----	--------	--------

4.4.1.6. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin yaş düzeylerine göre küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin sayısal veriler Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler

Yaş	Madde No	N	X	SS
25 ve Altı	M24	29	3,6897	,92980
26-34		113	3,4602	1,09410
35-44		91	3,5495	1,18569
45-54		41	3,4146	1,09489
55 ve Üz.		11	3,2727	,78625
Toplam		285	3,4982	1,09617
25 ve Altı	M25	29	3,9310	,92316
26-34		113	3,5133	1,16585
35-44		91	3,6593	1,18528
45-54		41	3,3659	1,19909
55 ve Üz.		11	3,3636	,67420
Toplam		285	3,5754	1,14392
25 ve Altı	M26	29	3,7241	1,03152
26-34		113	3,4336	1,12501
35-44		91	3,5604	1,18518
45-54		41	3,3659	1,19909
55 ve Üz.		11	3,1818	,75076
Toplam		285	3,4842	1,13395
25 ve Altı	M27	29	3,6897	1,16813
26-34		113	3,5044	1,10295
35-44		91	3,5934	1,24702
45-54		41	3,4390	1,20517
55 ve Üz.		11	3,2727	,90453
Toplam		285	3,5333	1,16119
25 ve Altı	M28	29	3,6897	1,16813
26-34		113	3,4071	1,07435
35-44		91	3,5824	1,22987

45-54		41	3,4878	1,20669
55 ve Üz.		11	3,2727	1,00905
Toplam		285	3,4982	1,14948
25 ve Altı		29	3,3793	1,17758
26-34		113	3,2566	1,18607
35-44		91	3,4396	1,23116
45-54	M29	41	3,4390	1,11912
55 ve Üz.		11	3,2727	,90453
Toplam		285	3,3544	1,17666
25 ve Altı		29	3,4138	1,26822
26-34		113	3,1504	1,11180
35-44		91	3,4066	1,27347
45-54	M30	41	3,3902	1,18064
55 ve Üz.		11	3,3636	1,02691
Toplam		285	3,3018	1,18685
25 ve Altı		29	3,1724	1,22675
26-34		113	3,0177	1,18760
35-44		91	3,2747	1,35864
45-54	M31	41	3,2439	1,28024
55 ve Üz.		11	3,2727	1,27208
Toplam		285	3,1579	1,26142
25 ve Altı		29	3,0345	1,20957
26-34		113	2,9735	1,16082
35-44		91	3,0549	1,32801
45-54	M32	41	3,2439	1,15716
55 ve Üz.		11	3,4545	1,36848
Toplam		285	3,0632	1,22599
25 ve Altı		29	3,5172	1,12188
26-34		113	3,4336	1,08460
35-44		91	3,5055	1,20530
45-54	M33	41	3,2927	1,10100
55 ve Üz.		11	3,3636	1,12006
Toplam		285	3,4421	1,12634
25 ve Altı		29	3,4138	1,15007
26-34		113	3,0973	1,18747
35-44		91	3,2857	1,24084
45-54	M34	41	3,3171	1,17130
55 ve Üz.		11	3,2727	1,42063
Toplam		285	3,2281	1,20471
25 ve Altı		29	3,5862	1,29607
26-34		113	3,3894	1,11350
35-44		91	3,4396	1,25794
45-54	M35	41	3,4390	1,16294
55 ve Üz.		11	3,4545	1,21356
Toplam		285	3,4351	1,18388
25 ve Altı		29	3,5862	1,21059
26-34		113	3,3982	1,09821
35-44		91	3,4835	1,25045
45-54	M36	41	3,3171	1,19246
55 ve Üz.		11	3,6364	1,20605
Toplam		285	3,4421	1,17230
25 ve Altı		29	3,6207	1,04928
26-34	M37	113	3,4425	1,15680
35-44		91	3,5824	1,10620

45-54		41	3,3659	1,11257
55 ve Üz.		11	3,2727	1,27208
Toplam		285	3,4877	1,12464
25 ve Altı		29	3,1379	1,43238
26-34		113	3,1239	1,17361
35-44		91	3,5055	1,24163
45-54	M38	41	3,1951	1,14498
55 ve Üz.		11	3,0000	1,26491
Toplam		285	3,2526	1,22734
25 ve Altı		29	3,5517	1,12078
26-34		113	3,2832	1,10574
35-44		91	3,4066	1,20165
45-54	M39	41	3,4390	1,18425
55 ve Üz.		11	3,4545	1,12815
Toplam		285	3,3789	1,14614
25 ve Altı		29	3,3793	1,17758
26-34		113	3,3451	1,13208
35-44		91	3,4396	1,15671
45-54	M40	41	3,3902	1,24254
55 ve Üz.		11	3,5455	1,12815
Toplam		285	3,3930	1,15366
		29	3,4483	1,18280
25 ve Altı				
26-34		113	3,3363	1,03173
35-44		91	3,3846	1,15248
45-54	M41	41	3,4634	1,12021
55 ve Üz.		11	3,2727	1,27208
Toplam		285	3,3789	1,10229
25 ve Altı		29	3,4981	,93051
26-34		113	3,3092	,86618
35-44		91	3,4530	1,06432
45-54	Toplam Madde	41	3,3672	,99651
55 ve Üz.		11	3,3333	,91692
Toplam		285	3,3836	,95651

4.4.1.7. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Yaş düzeylerine göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Tablo 24'te Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 24. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M1	Gruplar Arası	4,292	4	1,073	3,269	,012
	Gruplar İçi	91,904	280	,328		
	Toplam	96,196	284			
M2	Gruplar Arası	2,462	4	,615	2,358	,054
	Gruplar İçi	73,082	280	,261		
	Toplam	75,544	284			
M3	Gruplar Arası	1,644	4	,411	,898	,465
	Gruplar İçi	128,166	280	,458		
	Toplam	129,811	284			
M4	Gruplar Arası	1,491	4	,373	,909	,459
	Gruplar İçi	114,804	280	,410		
	Toplam	116,295	284			
M5	Gruplar Arası	,111	4	,028	,142	,966
	Gruplar İçi	54,465	280	,195		
	Toplam	54,575	284			
M6	Gruplar Arası	2,621	4	,655	1,254	,289
	Gruplar İçi	146,375	280	,523		
	Toplam	148,996	284			
M7	Gruplar Arası	,297	4	,074	,204	,936
	Gruplar İçi	101,899	280	,364		
	Toplam	102,196	284			
M8	Gruplar Arası	2,187	4	,547	2,075	,084
	Gruplar İçi	73,792	280	,264		
	Toplam	75,979	284			
M9	Gruplar Arası	,699	4	,175	,982	,418
	Gruplar İçi	49,813	280	,178		
	Toplam	50,512	284			
M10	Gruplar Arası	,617	4	,154	,672	,612
	Gruplar İçi	64,190	280	,229		
	Toplam	64,807	284			
M11	Gruplar Arası	3,456	4	,864	1,060	,377
	Gruplar İçi	228,193	280	,815		
	Toplam	231,649	284			
M12	Gruplar Arası	3,048	4	,762	3,179	,014
	Gruplar İçi	67,127	280	,240		
	Toplam	70,175	284			
M13	Gruplar Arası	2,273	4	,568	1,142	,337
	Gruplar İçi	139,306	280	,498		
	Toplam	141,579	284			
M14	Gruplar Arası	,674	4	,169	,709	,586
	Gruplar İçi	66,575	280	,238		
	Toplam	67,249	284			
M15	Gruplar Arası	,319	4	,080	,333	,856
	Gruplar İçi	67,050	280	,239		
	Toplam	67,368	284			
M16	Gruplar Arası	,732	4	,183	,924	,450
	Gruplar İçi	55,464	280	,198		

	Toplam	56,196	284			
	Gruplar Arası	2,201	4	,550	2,246	,064
	Gruplar İçi	68,585	280	,245		
	Toplam	70,786	284			
	Gruplar Arası	,445	4	,111	,156	,960
	Gruplar İçi	199,997	280	,714		
	Toplam	200,442	284			
	Gruplar Arası	1,511	4	,378	,545	,703
	Gruplar İçi	194,138	280	,693		
	Toplam	195,649	284			
	Gruplar Arası	,388	4	,097	,145	,965
	Gruplar İçi	187,809	280	,671		
	Toplam	188,196	284			
	Gruplar Arası	3,566	4	,891	1,315	,265
	Gruplar İçi	189,887	280	,678		
	Toplam	193,453	284			
	Gruplar Arası	2,142	4	,535	,850	,495
	Gruplar İçi	176,455	280	,630		
	Toplam	178,596	284			
	Gruplar Arası	4,595	4	1,149	1,950	,102
	Gruplar İçi	164,949	280	,589		
	Toplam	169,544	284			

p<.05

Tablo 24 incelendiğinde, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında yaş düzeyine göre yalnız iki maddede anlamlı bir farklılık görülmüştür. “Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler.” konulu 1. maddede (p=.012) ve “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. maddede (p=.014) yaş düzeylerine göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında diğer 21 madde incelendiğinde (p>.05) olduğundan yaş düzeyine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.8. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları

Yaş düzeylerine göre öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki grup içi ilişkiyi belirleyebilmek farklılığın madde içerisindeki hangi yaş düzeyleri arasında anlamlı olduğunu belirleyebilmek için 1. ve 12. maddelere LSD Testi yapılmıştır. Tablo 25’de LSD Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 25. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Yaş (I)	Yaş (II)	Ortalamalar Arası Fark (I-II)
M1	Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler	25 ve Altı	35-44	-,28458*
		26-34	35-44	-,19761*
		35-44	45-54	-,34093*
M12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği	26-34	45-54	,27088*
		35-44	45-54	,26320*

Tablo 25 incelendiğinde, yaş düzeylerine göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerinden “Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler.” konulu 1. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 25 ve altı yaş düzeyindeki öğretmenlerin 35-44 yaş düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile 26-34 yaş düzeyindeki öğretmenlerin 35-44 yaş düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile 35-44 yaş düzeyindeki öğretmenlerin 45-54 yaş düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile ve “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 26-34 yaş ve 45-54 yaş düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile 35-44 yaş ve 45-54 yaş düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. “Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler.” 1. maddede 35-44 yaş düzeyindeki öğretmenlerin, “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. madde 26-34 yaş düzeyindeki öğretmenlerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

4.4.1.9. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Yaş düzeylerine göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için maddelere göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 26’da maddelere göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 26. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M24	Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,311	4	,578	,477	,752
		Gruplar İçi	338,938	280	1,210		
		Toplam	341,249	284			
M25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	Gruplar Arası	7,039	4	1,760	1,351	,251
		Gruplar İçi	364,589	280	1,302		
		Toplam	371,628	284			
M26	Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,067	4	1,017	,788	,533
		Gruplar İçi	361,111	280	1,290		
		Toplam	365,179	284			
M27	Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,243	4	,561	,412	,800
		Gruplar İçi	380,690	280	1,360		
		Toplam	382,933	284			
M28	Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	3,210	4	,803	,604	,660
		Gruplar İçi	372,039	280	1,329		
		Toplam	375,249	284			
M29	Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,125	4	,531	,380	,823
		Gruplar İçi	391,082	280	1,397		
		Toplam	393,207	284			
M30	Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.	Gruplar Arası	4,315	4	1,079	,763	,550
		Gruplar İçi	395,735	280	1,413		
		Toplam	400,049	284			
M31	Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	3,918	4	,979	,612	,654
		Gruplar İçi	447,977	280	1,600		
		Toplam	451,895	284			
M32	Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	3,964	4	,991	,656	,623
		Gruplar İçi	422,899	280	1,510		
		Toplam	426,863	284			
M33	Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.	Gruplar Arası	1,521	4	,380	,297	,880
		Gruplar İçi	358,774	280	1,281		
		Toplam	360,295	284			
M34	İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	3,580	4	,895	,613	,653
		Gruplar İçi	408,595	280	1,459		
		Toplam	412,175	284			
M35	Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	,905	4	,226	,160	,959
		Gruplar İçi	397,144	280	1,418		
		Toplam	398,049	284			
M36	Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,032	4	,508	,366	,833
		Gruplar İçi	388,263	280	1,387		
		Toplam	390,295	284			
M37	Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,677	4	,669	,526	,717
		Gruplar İçi	356,530	280	1,273		
		Toplam	359,207	284			
M38	Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	8,910	4	2,228	1,489	,206
		Gruplar İçi	418,900	280	1,496		
		Toplam	427,811	284			
M39	Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,182	4	,546	,412	,800
		Gruplar İçi	370,891	280	1,325		
		Toplam	373,074	284			

M40	Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.	Gruplar Arası	,718	4	,179	,133	,970
		Gruplar İçi	377,268	280	1,347		
		Toplam	377,986	284			
M41	Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.	Gruplar Arası	,765	4	,191	,155	,960
		Gruplar İçi	344,309	280	1,230		
		Toplam	345,074	284			
Toplam Madde Puanı		Gruplar Arası	1,482	4	,370	,402	,808
		Gruplar İçi	258,353	280	,923		
		Toplam	259,835	284			

P<.05

Tablo 26'ya göre, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için yapılan maddelere göre tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde ($p>.05$) yaş düzeyine göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.10. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Yaş düzeylerine göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için toplam puana göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 27'de toplam puana göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 27. Yaş Düzeyleri Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Toplam Madde Puanı	Gruplar Arası	1,482	4	,370	,402	,808
	Gruplar İçi	258,353	280	,923		
	Toplam	259,835	284			

P<.05

Öğretmenlerin yaş düzeyine göre; küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığa bakıldığında ($p>.05$) anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum yaş düzeyine

göre öğretmenlerin küresel eğitimin programda yer almasına ilişkin doğurgularına benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin yaş düzeyinin, farklılıkların belirlenmesinde önemli bir değişken olmadığını göstermektedir.

4.4.1.11. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin mezuniyet türüne göre küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin sayısal veriler Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler

Mezuniyet	Madde No	Maddeler	N	X	SS
Açık Öğr./Ön Lisans	M1	Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler	4	3,2500	,95743
Eğitim Enstitüsü			34	3,2941	,67552
Eğitim Fakültesi			220	3,3909	,56690
Fen Fakültesi			27	3,5926	,50071
Toplam			285	3,3965	,58200
Açık Öğr./Ön Lisans	M2	Sosyal adalete ilişkin konular	4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,5882	,65679
Eğitim Fakültesi			220	3,7182	,50805
Fen Fakültesi			27	3,8889	,32026
Toplam			285	3,7193	,51575
Açık Öğr./Ön Lisans	M3	Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler	4	3,2500	,95743
Eğitim Enstitüsü			34	3,0000	,77850
Eğitim Fakültesi			220	3,2773	,65545
Fen Fakültesi			27	3,3704	,62929
Toplam			285	3,2526	,67608
Açık Öğr./Ön Lisans	M4	Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri	4	3,2500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0882	,66822
Eğitim Fakültesi			220	3,2636	,63645
Fen Fakültesi			27	3,2593	,65590
Toplam			285	3,2421	,63991
Açık Öğr./Ön Lisans	M5	İnsan haklarına ilişkin konular	4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,7647	,49597
Eğitim Fakültesi			220	3,8273	,44535
Fen Fakültesi			27	3,9259	,26688
Toplam			285	3,8281	,43837
Açık Öğr./Ön Lisans	M6	İrk ayrımı, politik baskı, dini baskı, mülteci sorunu gibi uluslararası konular	4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,3529	,77391
Eğitim Fakültesi			220	3,4682	,72395
Fen Fakültesi			27	3,5926	,69389
Toplam			285	3,4702	,72432

Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,5588	,66017
Eğitim Fakültesi	M7	Evrensel barış, çevre ve yoksullukla mücadele vb. konularda faaliyet gösteren kuruluşların etkinlikleri	220	3,6045	,59907
Fen Fakültesi			27	3,6296	,56488
Toplam			285	3,6035	,59987
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,5588	,66017
Eğitim Fakültesi	M8	Farklı kültürlerle karşı saygıya ilişkin konular	220	3,7318	,50195
Fen Fakültesi			27	3,7778	,42366
Toplam			285	3,7158	,51723
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,7941	,47860
Eğitim Fakültesi	M9	Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci	220	3,8091	,42728
Fen Fakültesi			27	3,9259	,26688
Toplam			285	3,8175	,42173
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,7647	,49597
Eğitim Fakültesi	M10	Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları	220	3,7500	,48375
Fen Fakültesi			27	3,7778	,42366
Toplam			285	3,7544	,47770
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	1,00000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0588	,88561
Eğitim Fakültesi	M11	Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı	220	2,9091	,91207
Fen Fakültesi			27	3,2222	,80064
Toplam			285	2,9649	,90314
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,2500	1,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,4706	,70648
Eğitim Fakültesi	M12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği	220	3,8227	,41703
Fen Fakültesi			27	3,8148	,39585
Toplam			285	3,7719	,49709
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,3529	,91725
Eğitim Fakültesi	M13	Uluslararası ekonomik ve politik işbirliğinin önemi	220	3,2727	,68791
Fen Fakültesi			27	3,5556	,50637
Toplam			285	3,3158	,70606
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,7059	,57889
Eğitim Fakültesi	M14	Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular	220	3,7636	,48592
Fen Fakültesi			27	3,8519	,36201
Toplam			285	3,7649	,48661
Açık Öğr./Ön Lisans			4	4,0000	,00000
Eğitim Enstitüsü			34	3,7353	,51102
Eğitim Fakültesi	M15	Demokrasiye ilişkin konular	220	3,7818	,50354
Fen Fakültesi			27	3,8889	,32026
Toplam			285	3,7895	,48704
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	,57735
Eğitim Enstitüsü			34	3,7059	,52394
Eğitim Fakültesi	M16	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular	220	3,8045	,44102
Fen Fakültesi			27	3,8889	,32026
Toplam			285	3,7965	,44483
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	1,00000
Eğitim Enstitüsü			34	3,6471	,59708
Eğitim Fakültesi	M17	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular	220	3,7455	,48609
Fen Fakültesi			27	3,8519	,36201

Toplam			285	3,7404	,49925
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,2500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,1765	,79661
Eğitim Fakültesi	M18	Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler	220	3,0773	,85391
Fen Fakültesi			27	3,1111	,84732
Toplam			285	3,0947	,84011
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0588	,98292
Eğitim Fakültesi	M19	Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı	220	3,3091	,82479
Fen Fakültesi			27	3,4444	,64051
Toplam			285	3,2982	,83000
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,7500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,2059	,80827
Eğitim Fakültesi	M20	Uluslararası savaş ve güvenlik konuları	220	3,2682	,83633
Fen Fakültesi			27	3,2963	,66880
Toplam			285	3,2702	,81404
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,2500	,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0588	1,04276
Eğitim Fakültesi	M21	Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler	220	3,0591	,80589
Fen Fakültesi			27	3,1852	,73574
Toplam			285	3,0737	,82533
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,1471	,95766
Eğitim Fakültesi	M22	Yabancı dil eğitimi	220	3,4045	,77340
Fen Fakültesi			27	3,7778	,42366
Toplam			285	3,4035	,79301
Açık Öğr./Ön Lisans			4	2,5000	1,29099
Eğitim Enstitüsü			34	3,1176	,94595
Eğitim Fakültesi	M23	Dünya vatandaşlığı olgusu	220	3,4318	,72772
Fen Fakültesi			27	3,4815	,70002
Toplam			285	3,3860	,77265

4.4.1.12. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Dereceleri

Öğretmenlerin mezuniyet türüne göre küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin sayısal veriler Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler

Mezuniyet	Madde No	Maddeler	N	X	SS
Açık Öğr./Ön Lisans	M24	Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.	4	3,2500	1,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0588	1,07142
Eğitim Fakültesi			220	3,5455	1,06532
Fen Fakültesi			27	3,7037	1,23459
Toplam			285	3,4982	1,09617
Açık Öğr./Ön Lisans	M25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	4	3,5000	1,00000
Eğitim Enstitüsü			34	3,0294	1,02942
Eğitim Fakültesi			220	3,6182	1,14263
Fen Fakültesi			27	3,9259	1,14105
Toplam			285	3,5754	1,14392
Açık Öğr./Ön Lisans	M26	Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	4	3,2500	1,25831
Eğitim Enstitüsü			34	3,1471	,95766
Eğitim Fakültesi			220	3,5318	1,13229
Fen Fakültesi			27	3,5556	1,31071
Toplam			285	3,4842	1,13395
Açık Öğr./Ön Lisans	M27	Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.	4	3,2500	1,25831
Eğitim Enstitüsü			34	3,2647	1,05339
Eğitim Fakültesi			220	3,5500	1,16347
Fen Fakültesi			27	3,7778	1,25064
Toplam			285	3,5333	1,16119
Açık Öğr./Ön Lisans	M28	Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.	4	3,2500	1,25831
Eğitim Enstitüsü			34	3,1471	1,15817
Eğitim Fakültesi			220	3,5227	1,11627
Fen Fakültesi			27	3,7778	1,33973
Toplam			285	3,4982	1,14948
Açık Öğr./Ön Lisans	M29	Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.	4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,1176	1,03762
Eğitim Fakültesi			220	3,3318	1,16411
Fen Fakültesi			27	3,8889	1,31071
Toplam			285	3,3544	1,17666
Açık Öğr./Ön Lisans	M30	Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.	4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,1765	1,08629
Eğitim Fakültesi			220	3,2773	1,17836
Fen Fakültesi			27	3,7037	1,32476
Toplam			285	3,3018	1,18685
Açık Öğr./Ön Lisans	M31	Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.	4	3,2500	1,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,1176	1,29719
Eğitim Fakültesi			220	3,1136	1,23894
Fen Fakültesi			27	3,5556	1,36814
Toplam			285	3,1579	1,26142
Açık Öğr./Ön Lisans	M32	Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.	4	3,7500	1,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,1176	1,17460
Eğitim Fakültesi			220	2,9955	1,23310
Fen Fakültesi			27	3,4444	1,15470
Toplam			285	3,0632	1,22599
Açık Öğr./Ön Lisans	M33	Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.	4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,2059	1,09488
Eğitim Fakültesi			220	3,4727	1,12025
Fen Fakültesi			27	3,5556	1,18754
Toplam			285	3,4421	1,12634

Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,0000	1,82574
Eğitim Enstitüsü			34	3,2059	1,06684
Eğitim Fakültesi	M34	İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.	220	3,1909	1,20118
Fen Fakültesi			27	3,5926	1,30853
Toplam			285	3,2281	1,20471
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	1,29099
Eğitim Enstitüsü			34	3,2941	1,05971
Eğitim Fakültesi	M35	Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.	220	3,4455	1,19042
Fen Fakültesi			27	3,5185	1,31179
Toplam			285	3,4351	1,18388
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	1,29099
Eğitim Enstitüsü			34	3,2647	1,16278
Eğitim Fakültesi	M36	Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.	220	3,4591	1,17164
Fen Fakültesi			27	3,5185	1,22067
Toplam			285	3,4421	1,17230
Açık Öğr./Ön Lisans			4	2,7500	1,70783
Eğitim Enstitüsü			34	3,2941	1,03072
Eğitim Fakültesi	M37	Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.	220	3,5000	1,11240
Fen Fakültesi			27	3,7407	1,22765
Toplam			285	3,4877	1,12464
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,0588	1,12657
Eğitim Fakültesi	M38	Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.	220	3,2227	1,23141
Fen Fakültesi			27	3,7778	1,21950
Toplam			285	3,2526	1,22734
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,0000	1,41421
Eğitim Enstitüsü			34	3,2353	1,07475
Eğitim Fakültesi	M39	Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.	220	3,3636	1,12852
Fen Fakültesi			27	3,7407	1,31829
Toplam			285	3,3789	1,14614
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,5000	1,29099
Eğitim Enstitüsü			34	3,3235	1,12062
Eğitim Fakültesi	M40	Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.	220	3,3727	1,13362
Fen Fakültesi			27	3,6296	1,36292
Toplam			285	3,3930	1,15366
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,2500	1,50000
Eğitim Enstitüsü			34	3,2059	1,00843
Eğitim Fakültesi	M41	Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.	220	3,3773	1,10144
Fen Fakültesi			27	3,6296	1,18153
Toplam			285	3,3789	1,10229
Açık Öğr./Ön Lisans			4	3,2222	1,21969
Eğitim Enstitüsü			34	3,1814	,93427
Eğitim Fakültesi	Toplam Madde Puanı		220	3,3828	,93199
Fen Fakültesi			27	3,6687	1,12063
Toplam			285	3,3836	,95651

4.4.1.13. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 30’da tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 30. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M1	Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler	Gruplar Arası	1,487	3	,496	1,471	,223
		Gruplar İçi	94,709	281	,337		
		Toplam	96,196	284			
M2	Sosyal adalete ilişkin konular	Gruplar Arası	1,365	3	,455	1,723	,162
		Gruplar İçi	74,179	281	,264		
		Toplam	75,544	284			
M3	Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler	Gruplar Arası	2,678	3	,893	1,973	,118
		Gruplar İçi	127,133	281	,452		
		Toplam	129,811	284			
M4	Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri	Gruplar Arası	,915	3	,305	,743	,527
		Gruplar İçi	115,380	281	,411		
		Toplam	116,295	284			
M5	İnsan haklarına ilişkin konular	Gruplar Arası	,420	3	,140	,726	,537
		Gruplar İçi	54,156	281	,193		
		Toplam	54,575	284			
M6	İrk ayrımı, politik baskı, dini baskı, mülteci sorunu gibi uluslararası konular	Gruplar Arası	1,186	3	,395	,752	,522
		Gruplar İçi	147,810	281	,526		
		Toplam	148,996	284			
M7	Evrensel barış, çevre ve yoksullukla mücadele vb. konularda faaliyet gösteren kuruluşların etkinlikleri	Gruplar Arası	,172	3	,057	,158	,924
		Gruplar İçi	102,024	281	,363		
		Toplam	102,196	284			
M8	Farklı kültürlerle karşı saygıya ilişkin konular	Gruplar Arası	1,003	3	,334	1,253	,291
		Gruplar İçi	74,976	281	,267		
		Toplam	75,979	284			
M9	Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci	Gruplar Arası	,370	3	,123	,691	,558
		Gruplar İçi	50,142	281	,178		
		Toplam	50,512	284			
M10	Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları	Gruplar Arası	,023	3	,008	,033	,992
		Gruplar İçi	64,784	281	,231		
		Toplam	64,807	284			
M11	Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı	Gruplar Arası	3,918	3	1,306	1,612	,187
		Gruplar İçi	227,731	281	,810		
		Toplam	231,649	284			
M12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği	Gruplar Arası	4,794	3	1,598	6,869	,000
		Gruplar İçi	65,381	281	,233		

		Toplam	70,175	284			
M13	Uluslararası ekonomik ve politik işbirliğinin önemi	Gruplar Arası	2,761	3	,920	1,863	,136
		Gruplar İçi	138,818	281	,494		
		Toplam	141,579	284			
M14	Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular	Gruplar Arası	,324	3	,108	,453	,715
		Gruplar İçi	66,925	281	,238		
		Toplam	67,249	284			
M15	Demokrasiye ilişkin konular	Gruplar Arası	,557	3	,186	,781	,506
		Gruplar İçi	66,812	281	,238		
		Toplam	67,368	284			
M16	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular	Gruplar Arası	,876	3	,292	1,482	,220
		Gruplar İçi	55,321	281	,197		
		Toplam	56,196	284			
M17	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular	Gruplar Arası	,868	3	,289	1,163	,324
		Gruplar İçi	69,918	281	,249		
		Toplam	70,786	284			
M18	Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler	Gruplar Arası	,398	3	,133	,186	,906
		Gruplar İçi	200,044	281	,712		
		Toplam	200,442	284			
M19	Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı	Gruplar Arası	3,368	3	1,123	1,641	,180
		Gruplar İçi	192,281	281	,684		
		Toplam	195,649	284			
M20	Uluslararası savaş ve güvenlik konuları	Gruplar Arası	1,081	3	,360	,541	,655
		Gruplar İçi	187,116	281	,666		
		Toplam	188,196	284			
M21	Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler	Gruplar Arası	,514	3	,171	,250	,862
		Gruplar İçi	192,938	281	,687		
		Toplam	193,453	284			
M22	Yabancı dil eğitimi	Gruplar Arası	6,670	3	2,223	3,634	,013
		Gruplar İçi	171,927	281	,612		
		Toplam	178,596	284			
M23	Dünya vatandaşlığı olgusu	Gruplar Arası	6,296	3	2,099	3,613	,014
		Gruplar İçi	163,247	281	,581		
		Toplam	169,544	284			

p<.05

Tablo 30 incelendiğinde, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında mezuniyet türüne göre yalnız üç maddede anlamlı bir farklılık görülmüştür. “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. maddede (p= .000), “Yabancı dil eğitimi.” konulu 22. maddede (p= .013) ve “Dünya vatandaşlığı olgusu.” konulu 23. maddede (p= .014) mezuniyet türüne göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında diğer 20 madde incelendiğinde (p>.05) olduğundan mezuniyet türüne göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.14. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları

Mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki grup içi ilişkiyi belirleyebilmek farklılığın madde içerisindeki hangi mezuniyet Türü arasında anlamlı olduğunu belirleyebilmek için 12., 22. ve 23. maddelere LSD Testi yapılmıştır. Tablo 31’de LSD Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 31. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Mezuniyet(I)	Mezuniyet (II)	Ortalamalar Arası Fark (I-II)
M12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği	Açık Öğr./Ön Lisans	Eğitim Fakültesi	-,57273*
		Açık Öğr./Ön Lisans	Fen Fakültesi	-,56481*
		Eğitim Enstitüsü	Eğitim Fakültesi	-,35214*
		Eğitim Enstitüsü	Fen Fakültesi	-,34423*
M22	Yabancı dil eğitimi	Eğitim Enstitüsü	Fen Fakültesi	-,63072*
		Eğitim Fakültesi	Fen Fakültesi	-,37323*
M23	Dünya vatandaşı olgusu	Açık Öğr./Ön Lisans	Eğitim Fakültesi	-,93182*
		Açık Öğr./Ön Lisans	Fen Fakültesi	-,98148*
		Eğitim Enstitüsü	Eğitim Fakültesi	-,31417*

Tablo 31 incelendiğinde, mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerinden “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden Açık Öğr./Ön Lisans mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile Açık Öğr./Ön Lisans mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile “yabancı dil eğitimi” konulu 22. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile

Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile “dünya vatandaşlığı olgusu” konulu 23. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden Açık Öğr./Ön Lisans mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile Açık Öğr./Ön Lisans mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” konulu 12. madde Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin, “yabancı dil eğitimi” konulu 22. Maddede Fen Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin, “dünya vatandaşlığı olgusu” konulu 23. maddede Fen Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

4.4.1.15. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için maddelere göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 32’de maddelere göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 321. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M24	Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.	Gruplar Arası	8,442	3	2,814	2,376	,070
		Gruplar İçi	332,807	281	1,184		
		Toplam	341,249	284			
M25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	Gruplar Arası	13,878	3	4,626	3,634	,013
		Gruplar İçi	357,750	281	1,273		
		Toplam	371,628	284			
M26	Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,720	3	1,573	1,227	,300
		Gruplar İçi	360,459	281	1,283		
		Toplam	365,179	284			
M27	Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,449	3	1,483	1,101	,349
		Gruplar İçi	378,484	281	1,347		

		Toplam	382,933	284			
M28	Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	6,681	3	2,227	1,698	,168
		Gruplar İçi	368,568	281	1,312		
		Toplam	375,249	284			
M29	Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.	Gruplar Arası	10,234	3	3,411	2,503	,060
		Gruplar İçi	382,973	281	1,363		
		Toplam	393,207	284			
M30	Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.	Gruplar Arası	5,392	3	1,797	1,280	,282
		Gruplar İçi	394,657	281	1,404		
		Toplam	400,049	284			
M31	Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,790	3	1,597	1,003	,392
		Gruplar İçi	447,105	281	1,591		
		Toplam	451,895	284			
M32	Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	6,922	3	2,307	1,544	,203
		Gruplar İçi	419,942	281	1,494		
		Toplam	426,863	284			
M33	Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.	Gruplar Arası	3,233	3	1,078	,848	,469
		Gruplar İçi	357,062	281	1,271		
		Toplam	360,295	284			
M34	İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,116	3	1,372	,945	,419
		Gruplar İçi	408,059	281	1,452		
		Toplam	412,175	284			
M35	Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	,904	3	,301	,213	,887
		Gruplar İçi	397,145	281	1,413		
		Toplam	398,049	284			
M36	Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	1,305	3	,435	,314	,815
		Gruplar İçi	388,990	281	1,384		
		Toplam	390,295	284			
M37	Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	5,213	3	1,738	1,379	,249
		Gruplar İçi	353,994	281	1,260		
		Toplam	359,207	284			
M38	Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.	Gruplar Arası	9,175	3	3,058	2,053	,107
		Gruplar İçi	418,635	281	1,490		
		Toplam	427,811	284			
M39	Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.	Gruplar Arası	4,862	3	1,621	1,237	,297
		Gruplar İçi	368,212	281	1,310		
		Toplam	373,074	284			
M40	Demokrasiyi benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.	Gruplar Arası	1,812	3	,604	,451	,717
		Gruplar İçi	376,174	281	1,339		
		Toplam	377,986	284			
M41	Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.	Gruplar Arası	2,782	3	,927	,761	,517
		Gruplar İçi	342,291	281	1,218		
		Toplam	345,074	284			

P<.05

Tablo 32 incelendiğinde, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde ($p<.05$) mezuniyet türüne göre öğretmen görüşleri arasında “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler

yetiştirmeye katkı sağlar.” isimli 25. maddede ($p = .013$) mezuniyet türüne göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında diğer maddeler incelendiğinde ($p > .05$) olduğundan mezuniyet türüne göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.16. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları

Mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki grup içi ilişkiyi belirleyebilmek farklılığın madde içerisindeki hangi mezuniyet türü arasında anlamlı olduğunu belirleyebilmek için 25. maddeye LSD Testi yapılmıştır. Tablo 33’te LSD Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 33. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Test Sonuçları

Madde No	Maddeler	Mezuniyet(I)	Mezuniyet (II)	Ortalamalar Arası Fark (I-II)
M25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	Eğitim Enstitüsü	Eğitim Fakültesi	-,58877*
		Eğitim Enstitüsü	Fen Fakültesi	-,89651*

Tablo 33 incelendiğinde, mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerinden “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” konulu 25. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Eğitim Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile, Eğitim Enstitüsü mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin Fen Fakültesi mezuniyet türüne sahip öğretmenlerin görüşleri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” konulu 25. maddede Fen Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

4.4.1.17. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için maddelere göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 34’te toplam puana göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 34. Mezuniyet Türü Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Toplam Madde Puanı	Gruplar Arası	3,690	3	1,230	1,349	,259
	Gruplar İçi	256,145	281	,912		
	Toplam	259,835	284			

P<.05

Öğretmenlerin mezuniyet türüne göre; küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığa bakıldığında ($p>.05$) anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum mezuniyet türüne göre öğretmenlerin küresel eğitimin programda yer almasına ilişkin doğurgularına benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlerin mezuniyet türünün, farklılıkların belirlenmesinde önemli bir değişken olmadığını göstermektedir.

4.4.1.18. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin kıdem yılına göre küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin sayısal veriler Tablo 35’de verilmiştir.

Tablo 35. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Sayısal Veriler

Kıdem	Madde No	Maddeler	N	X	SS
1-5 yıl	M1	Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler	58	3,3103	,53662
6-10 yıl			73	3,3562	,58618
11-15 yıl			59	3,5932	,56075
16-20 yıl			42	3,3810	,62283
21 ve Üzeri			53	3,3396	,58650
Toplam			285	3,3965	,58200
1-5 yıl	M2	Sosyal adalete ilişkin konular	58	3,7931	,40862
6-10 yıl			73	3,5205	,64785
11-15 yıl			59	3,8136	,39280
16-20 yıl			42	3,8571	,35417
21 ve Üzeri			53	3,6981	,57462
Toplam			285	3,7193	,51575
1-5 yıl	M3	Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler	58	3,2069	,64233
6-10 yıl			73	3,1644	,70738
11-15 yıl			59	3,4746	,59758
16-20 yıl			42	3,2857	,67302
21 ve Üzeri			53	3,1509	,71780
Toplam			285	3,2526	,67608
1-5 yıl	M4	Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri	58	3,1897	,66112
6-10 yıl			73	3,1781	,58553
11-15 yıl			59	3,3898	,64372
16-20 yıl			42	3,2381	,65554
21 ve Üzeri			53	3,2264	,66914
Toplam			285	3,2421	,63991
1-5 yıl	M5	İnsan haklarına ilişkin konular	58	3,8621	,34784
6-10 yıl			73	3,7808	,53350
11-15 yıl			59	3,8644	,43381
16-20 yıl			42	3,8333	,43710
21 ve Üzeri			53	3,8113	,39500
Toplam			285	3,8281	,43837
1-5 yıl	M6	İrk ayrımı, politik baskı, dini baskı, mülteci sorunu gibi uluslararası konular	58	3,3966	,72402
6-10 yıl			73	3,4247	,74382
11-15 yıl			59	3,6102	,64372
16-20 yıl			42	3,4286	,85946
21 ve Üzeri			53	3,4906	,66860
Toplam			285	3,4702	,72432
1-5 yıl	M7	Evrensel barış, çevre ve yoksullukla mücadele vb. konularda faaliyet gösteren kuruluşların etkinlikleri	58	3,6552	,57892
6-10 yıl			73	3,5890	,64195
11-15 yıl			59	3,6271	,55393
16-20 yıl			42	3,5000	,67173
21 ve Üzeri			53	3,6226	,56249
Toplam			285	3,6035	,59987
1-5 yıl	M8	Farklı kültürlerle karşı saygıya ilişkin konular	58	3,7759	,42066
6-10 yıl			73	3,7671	,45706
11-15 yıl			59	3,7458	,47681
16-20 yıl			42	3,5714	,66783
21 ve Üzeri			53	3,6604	,58650

Toplam			285	3,7158	,51723
1-5 yıl			58	3,8966	,30720
6-10 yıl			73	3,7397	,50076
11-15 yıl	M9	Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci	59	3,7966	,40598
16-20 yıl			42	3,8810	,32777
21 ve Üzeri			53	3,8113	,48265
Toplam			285	3,8175	,42173
1-5 yıl			58	3,8793	,32861
6-10 yıl			73	3,6164	,61532
11-15 yıl	M10	Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları	59	3,7288	,44839
16-20 yıl			42	3,8095	,39744
21 ve Üzeri			53	3,7925	,45398
Toplam			285	3,7544	,47770
1-5 yıl			58	2,5345	,88289
6-10 yıl			73	3,0685	,83879
11-15 yıl	M11	Diğer din ve kültürlere ait özel günlerin tanıtımı	59	3,1864	,86052
16-20 yıl			42	2,8810	,96783
21 ve Üzeri			53	3,1132	,86958
Toplam			285	2,9649	,90314
1-5 yıl			58	3,8448	,41047
6-10 yıl			73	3,8082	,43004
11-15 yıl	M12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği	59	3,7797	,55918
16-20 yıl			42	3,7381	,49680
21 ve Üzeri			53	3,6604	,58650
Toplam			285	3,7719	,49709
1-5 yıl			58	3,2759	,69568
6-10 yıl			73	3,2740	,65107
11-15 yıl	M13	Uluslararası ekonomik ve politik işbirliğinin önemi	59	3,4237	,62155
16-20 yıl			42	3,2381	,82075
21 ve Üzeri			53	3,3585	,78677
Toplam			285	3,3158	,70606
1-5 yıl			58	3,7586	,53999
6-10 yıl			73	3,7534	,49387
11-15 yıl	M14	Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular	59	3,7458	,47681
16-20 yıl			42	3,7619	,48437
21 ve Üzeri			53	3,8113	,44100
Toplam			285	3,7649	,48661
1-5 yıl			58	3,8276	,42459
6-10 yıl			73	3,7123	,61191
11-15 yıl	M15	Demokrasiye ilişkin konular	59	3,8644	,34529
16-20 yıl			42	3,5952	,62701
21 ve Üzeri			53	3,9245	,26668
Toplam			285	3,7895	,48704
1-5 yıl			58	3,8276	,42459
6-10 yıl			73	3,7671	,48650
11-15 yıl	M16	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular	59	3,8475	,40741
16-20 yıl			42	3,7619	,43108
21 ve Üzeri			53	3,7736	,46581
Toplam			285	3,7965	,44483
1-5 yıl			58	3,7759	,46048
6-10 yıl			73	3,7123	,51315
11-15 yıl	M17	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular	59	3,7966	,44643
16-20 yıl			42	3,7143	,50778
21 ve Üzeri			53	3,6981	,57462

Toplam			285	3,7404	,49925
1-5 yıl			58	3,0000	,89834
6-10 yıl			73	3,1507	,86074
11-15 yıl	M18	Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler	59	3,1864	,77625
16-20 yıl			42	2,8095	,89000
21 ve Üzeri			53	3,2453	,73132
Toplam			285	3,0947	,84011
1-5 yıl			58	3,3103	,84203
6-10 yıl			73	3,3836	,69980
11-15 yıl	M19	Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı	59	3,3220	,77550
16-20 yıl			42	3,1190	,94230
21 ve Üzeri			53	3,2830	,94822
Toplam			285	3,2982	,83000
1-5 yıl			58	3,3276	,88631
6-10 yıl			73	3,3288	,72753
11-15 yıl	M20	Uluslararası savaş ve güvenlik konuları	59	3,2712	,78412
16-20 yıl			42	3,0476	,90937
21 ve Üzeri			53	3,3019	,79867
Toplam			285	3,2702	,81404
1-5 yıl			58	2,9655	,85769
6-10 yıl			73	3,0137	,85786
11-15 yıl	M21	Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler	59	3,2542	,70938
16-20 yıl			42	3,0000	,79633
21 ve Üzeri			53	3,1321	,87789
Toplam			285	3,0737	,82533
1-5 yıl			58	3,6207	,72129
6-10 yıl			73	3,2603	,83379
11-15 yıl	M22	Yabancı dil eğitimi	59	3,4576	,75022
16-20 yıl			42	3,2619	,93859
21 ve Üzeri			53	3,4151	,69154
Toplam			285	3,4035	,79301
1-5 yıl			58	3,6034	,67381
6-10 yıl			73	3,3425	,69160
11-15 yıl	M23	Dünya vatandaşlığı olgusu	59	3,4237	,67475
16-20 yıl			42	3,1905	1,01784
21 ve Üzeri			53	3,3208	,82680
Toplam			285	3,3860	,77265

4.4.1.19. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Görüşleri

Öğretmenlerin kıdem yılına göre küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin sayısal veriler Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Sayısal Veriler

Kıdem	Madde No	Maddeler	N	X	SS
1-5 yıl	M24	Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.	58	3,5345	1,07956
6-10 yıl			73	3,4384	1,13022
11-15 yıl			59	3,6780	1,00757
16-20 yıl			42	3,2857	1,27424
21 ve Üzeri			53	3,5094	1,01190
Toplam			285	3,4982	1,09617
1-5 yıl	M25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	58	3,7931	1,02184
6-10 yıl			73	3,4521	1,23649
11-15 yıl			59	3,7627	1,03955
16-20 yıl			42	3,3333	1,26234
21 ve Üzeri			53	3,4906	1,12014
Toplam			285	3,5754	1,14392
1-5 yıl	M26	Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.	58	3,5690	1,09404
6-10 yıl			73	3,4521	1,19072
11-15 yıl			59	3,6610	1,04403
16-20 yıl			42	3,2857	1,25496
21 ve Üzeri			53	3,3962	1,09789
Toplam			285	3,4842	1,13395
1-5 yıl	M27	Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.	58	3,5345	1,11159
6-10 yıl			73	3,5616	1,13022
11-15 yıl			59	3,6949	1,10257
16-20 yıl			42	3,3095	1,35229
21 ve Üzeri			53	3,4906	1,17051
Toplam			285	3,5333	1,16119
1-5 yıl	M28	Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.	58	3,5172	1,12766
6-10 yıl			73	3,5068	1,13190
11-15 yıl			59	3,5763	1,10178
16-20 yıl			42	3,3333	1,37338
21 ve Üzeri			53	3,5094	1,08526
Toplam			285	3,4982	1,14948
1-5 yıl	M29	Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.	58	3,2069	1,22487
6-10 yıl			73	3,3699	1,16078
11-15 yıl			59	3,4746	1,13496
16-20 yıl			42	3,3333	1,30041
21 ve Üzeri			53	3,3774	1,11332
Toplam			285	3,3544	1,17666
1-5 yıl	M30	Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.	58	3,2069	1,12013
6-10 yıl			73	3,2740	1,22769
11-15 yıl			59	3,4746	1,05628
16-20 yıl			42	3,1667	1,46365
21 ve Üzeri			53	3,3585	1,11103
Toplam			285	3,3018	1,18685
1-5 yıl	M31	Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.	58	3,0862	1,17405
6-10 yıl			73	3,1507	1,25467
11-15 yıl			59	3,3559	1,15613
16-20 yıl			42	2,8333	1,52886
21 ve Üzeri			53	3,2830	1,23066

Toplam			285	3,1579	1,26142
1-5 yıl			58	2,8621	1,14629
6-10 yıl			73	3,1918	1,20943
11-15 yıl	M32	Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.	59	3,1017	1,18460
16-20 yıl			42	2,7143	1,36660
21 ve Üzeri			53	3,3396	1,20804
Toplam			285	3,0632	1,22599
1-5 yıl			58	3,5172	1,04699
6-10 yıl			73	3,4521	1,15519
11-15 yıl	M33	Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.	59	3,5424	1,11914
16-20 yıl			42	3,1667	1,18767
21 ve Üzeri			53	3,4528	1,13622
Toplam			285	3,4421	1,12634
1-5 yıl			58	3,1724	1,21595
6-10 yıl			73	3,2466	1,18768
11-15 yıl	M34	İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.	59	3,3559	1,11049
16-20 yıl			42	2,8571	1,29862
21 ve Üzeri			53	3,4151	1,21582
Toplam			285	3,2281	1,20471
1-5 yıl			58	3,4655	1,17302
6-10 yıl			73	3,4521	1,16716
11-15 yıl	M35	Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.	59	3,6102	1,11443
16-20 yıl			42	2,9524	1,30575
21 ve Üzeri			53	3,5660	1,13526
Toplam			285	3,4351	1,18388
1-5 yıl			58	3,4828	1,14312
6-10 yıl			73	3,4932	1,16813
11-15 yıl	M36	Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.	59	3,5763	1,03729
16-20 yıl			42	3,0000	1,36149
21 ve Üzeri			53	3,5283	1,15365
Toplam			285	3,4421	1,17230
1-5 yıl			58	3,3793	1,10545
6-10 yıl			73	3,5616	1,17835
11-15 yıl	M37	Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.	59	3,7119	,98350
16-20 yıl			42	3,2619	1,19060
21 ve Üzeri			53	3,4340	1,15208
Toplam			285	3,4877	1,12464
1-5 yıl			58	2,9655	1,33726
6-10 yıl			73	3,2877	1,18415
11-15 yıl	M38	Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.	59	3,5085	1,05655
16-20 yıl			42	3,1429	1,37169
21 ve Üzeri			53	3,3208	1,18927
Toplam			285	3,2526	1,22734
1-5 yıl			58	3,3103	1,09556
6-10 yıl			73	3,4521	1,13089
11-15 yıl	M39	Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.	59	3,4068	1,17618
16-20 yıl			42	3,2143	1,24029
21 ve Üzeri			53	3,4528	1,13622
Toplam			285	3,3789	1,14614
1-5 yıl			58	3,2759	1,10490
6-10 yıl			73	3,5205	1,17980
11-15 yıl	M40	Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.	59	3,4068	1,11601
16-20 yıl			42	3,2381	1,20587
21 ve Üzeri			53	3,4528	1,18591
Toplam			285	3,3930	1,15366

1-5 yıl		58	3,3621	1,03785
6-10 yıl		73	3,3973	1,12719
11-15 yıl	M41	59	3,3559	1,06290
16-20 yıl	Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.	42	3,3095	1,21952
21 ve Üzeri		53	3,4528	1,11917
Toplam		285	3,3789	1,10229
1-5 yıl		58	3,3467	,86870
6-10 yıl		73	3,4033	,92319
11-15 yıl		59	3,5141	,94853
16-20 yıl	Toplam Madde Puanı	42	3,1521	1,11355
21 ve Üzeri		53	3,4350	,97004
Toplam		285	3,3836	,95651

4.4.1.20. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 37’de tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 37. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M1	Gruplar Arası	3,014	4	,754	2,264	,062
	Gruplar İçi	93,182	280	,333		
	Toplam	96,196	284			
M2	Gruplar Arası	4,546	4	1,136	4,482	,002
	Gruplar İçi	70,998	280	,254		
	Toplam	75,544	284			
M3	Gruplar Arası	4,190	4	1,048	2,335	,056
	Gruplar İçi	125,620	280	,449		
	Toplam	129,811	284			
M4	Gruplar Arası	1,760	4	,440	1,076	,369
	Gruplar İçi	114,535	280	,409		
	Toplam	116,295	284			
M5	Gruplar Arası	,324	4	,081	,418	,796
	Gruplar İçi	54,251	280	,194		
	Toplam	54,575	284			
M6	Gruplar Arası	1,717	4	,429	,816	,516
	Gruplar İçi	147,280	280	,526		

	Toplam	148,996	284			
M7	Gruplar Arası	,672	4	,168	,464	,762
	Gruplar İçi	101,524	280	,363		
	Toplam	102,196	284			
M8	Gruplar Arası	1,493	4	,373	1,403	,233
	Gruplar İçi	74,486	280	,266		
	Toplam	75,979	284			
M9	Gruplar Arası	1,001	4	,250	1,415	,229
	Gruplar İçi	49,511	280	,177		
	Toplam	50,512	284			
M10	Gruplar Arası	2,537	4	,634	2,852	,024
	Gruplar İçi	62,270	280	,222		
	Toplam	64,807	284			
M11	Gruplar Arası	15,886	4	3,971	5,154	,001
	Gruplar İçi	215,763	280	,771		
	Toplam	231,649	284			
M12	Gruplar Arası	1,115	4	,279	1,131	,342
	Gruplar İçi	69,060	280	,247		
	Toplam	70,175	284			
M13	Gruplar Arası	1,258	4	,314	,627	,643
	Gruplar İçi	140,321	280	,501		
	Toplam	141,579	284			
M14	Gruplar Arası	,148	4	,037	,154	,961
	Gruplar İçi	67,101	280	,240		
	Toplam	67,249	284			
M15	Gruplar Arası	3,401	4	,850	3,722	,006
	Gruplar İçi	63,967	280	,228		
	Toplam	67,368	284			
M16	Gruplar Arası	,350	4	,088	,439	,780
	Gruplar İçi	55,846	280	,199		
	Toplam	56,196	284			
M17	Gruplar Arası	,440	4	,110	,438	,781
	Gruplar İçi	70,346	280	,251		
	Toplam	70,786	284			
M18	Gruplar Arası	5,863	4	1,466	2,109	,080
	Gruplar İçi	194,579	280	,695		
	Toplam	200,442	284			
M19	Gruplar Arası	1,934	4	,484	,699	,593
	Gruplar İçi	193,715	280	,692		
	Toplam	195,649	284			
M20	Gruplar Arası	2,575	4	,644	,971	,424
	Gruplar İçi	185,621	280	,663		
	Toplam	188,196	284			
M21	Gruplar Arası	3,273	4	,818	1,205	,309
	Gruplar İçi	190,179	280	,679		
	Toplam	193,453	284			
M22	Gruplar Arası	5,255	4	1,314	2,122	,078
	Gruplar İçi	173,341	280	,619		
	Toplam	178,596	284			
M23	Gruplar Arası	4,796	4	1,199	2,038	,089
	Gruplar İçi	164,748	280	,588		
	Toplam	169,544	284			

p<.05

Tablo 37 incelendiğinde, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında kıdem yılına göre yalnız dört maddede anlamlı bir farklılık görülmüştür. “Sosyal adalete ilişkin konular.” isimli 2. maddede ($p = .002$), “Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları.” konulu 10. maddede ($p = .024$) , “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” konulu 11. maddede ($p = .001$) ve “Demokrasiye ilişkin konular” konulu 15. maddede ($p = .006$) kıdem yılına göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında diğer 19 madde incelendiğinde ($p > .05$) olduğundan kıdem yılına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.21. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Lsd Testi Sonuçları

Kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitime ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasındaki grup içi ilişkiyi belirleyebilmek farklılığın madde içerisindeki hangi mezuniyet türü arasında anlamlı olduğunu belirleyebilmek için 2., 10., 11. ve 15. maddelere LSD Testi yapılmıştır. Tablo 38’de LSD Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 38. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin LSD Testi Sonuçları

Madde No	Maddeler	Kıdem (I)	Kıdem (II)	Ortalamalar Arası Fark (I-II)
M2	Sosyal adalete ilişkin konular	1-5 yıl	6-10 yıl	,27256*
		6-10 yıl	11-15 yıl	-,29301*
		6-10 yıl	16-20 yıl	-,33659*
M10	Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları	1-5 yıl	6-10 yıl	,26287*
		6-10 yıl	16-20 yıl	-,19309*
		6-10 yıl	21 ve Üzeri	-,17601*
M11	Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı	1-5 yıl	6-10 yıl	-,53401*
		1-5 yıl	11-15 yıl	-,65196*
		1-5 yıl	21 ve Üzeri	-,57872*
M15	Demokrasiye ilişkin konular	1-5 yıl	16-20 yıl	,23235*
		6-10 yıl	21 ve Üzeri	-,21220*
		11-15 yıl	16-20 yıl	,26917*
		16-20 yıl	21 ve Üzeri	-,32929*

Tablo 38 incelendiğinde, kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerinden “Sosyal adalete ilişkin konular” isimli 2. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 11-15 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, “Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları.” isimli 10. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 21 ve üzeri kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” isimli 11. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 11-15 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 21 ve üzeri kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, “Demokrasiye ilişkin konular.” isimli 15. madde incelendiğinde bu maddeyi cevaplayan öğretmenlerden 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 6-10 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 21 ve üzeri kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 11-15 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile, 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin 21 ve üzeri kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin görüşleri ile arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. “Sosyal adalete ilişkin konular.” a ilişkin 2. maddede 16-20 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin, “Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları.” isimli 10. maddede 1-5 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin, “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” isimli 11. madde de 11-15 kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin, “Demokrasiye ilişkin konular.” isimli 15. .madde 21 ve üzeri kıdem yılı düzeyindeki öğretmenlerin daha olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

4.4.1.22. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı

belirleyebilmek için maddelere göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 39’da maddelere göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 39. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Maddelere Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
M24	Gruplar Arası	4,147	4	1,037	,861	,488
	Gruplar İçi	337,102	280	1,204		
	Toplam	341,249	284			
M25	Gruplar Arası	8,772	4	2,193	1,692	,152
	Gruplar İçi	362,856	280	1,296		
	Toplam	371,628	284			
M26	Gruplar Arası	4,402	4	1,100	,854	,492
	Gruplar İçi	360,777	280	1,288		
	Toplam	365,179	284			
M27	Gruplar Arası	3,800	4	,950	,702	,591
	Gruplar İçi	379,134	280	1,354		
	Toplam	382,933	284			
M28	Gruplar Arası	1,534	4	,384	,287	,886
	Gruplar İçi	373,715	280	1,335		
	Toplam	375,249	284			
M29	Gruplar Arası	2,178	4	,545	,390	,816
	Gruplar İçi	391,029	280	1,397		
	Toplam	393,207	284			
M30	Gruplar Arası	3,277	4	,819	,578	,679
	Gruplar İçi	396,772	280	1,417		
	Toplam	400,049	284			
M31	Gruplar Arası	7,870	4	1,967	1,241	,294
	Gruplar İçi	444,025	280	1,586		
	Toplam	451,895	284			
M32	Gruplar Arası	12,803	4	3,201	2,165	,073
	Gruplar İçi	414,060	280	1,479		
	Toplam	426,863	284			
M33	Gruplar Arası	4,120	4	1,030	,810	,520
	Gruplar İçi	356,174	280	1,272		
	Toplam	360,295	284			
M34	Gruplar Arası	8,802	4	2,200	1,527	,194
	Gruplar İçi	403,374	280	1,441		
	Toplam	412,175	284			
M35	Gruplar Arası	12,578	4	3,145	2,284	,061
	Gruplar İçi	385,471	280	1,377		
	Toplam	398,049	284			
M36	Gruplar Arası	9,951	4	2,488	1,831	,123
	Gruplar İçi	380,344	280	1,358		
	Toplam	390,295	284			
M37	Gruplar Arası	6,340	4	1,585	1,258	,287
	Gruplar İçi	352,867	280	1,260		
	Toplam	359,207	284			

M38	Gruplar Arası	9,485	4	2,371	1,587	,178
	Gruplar İçi	418,326	280	1,494		
	Toplam	427,811	284			
M39	Gruplar Arası	2,137	4	,534	,403	,806
	Gruplar İçi	370,937	280	1,325		
	Toplam	373,074	284			
M40	Gruplar Arası	3,192	4	,798	,596	,666
	Gruplar İçi	374,794	280	1,339		
	Toplam	377,986	284			
M41	Gruplar Arası	,564	4	,141	,115	,977
	Gruplar İçi	344,510	280	1,230		
	Toplam	345,074	284			

P<.05

Tablo 39 incelendiğinde, öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde ($p>.05$) kıdem yılına göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.1.23. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığı belirleyebilmek için maddelere göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Tablo 40'ta toplam puana göre tek yönlü varyans analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 40. Kıdem Yılı Açısından Öğretmenlerin Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Toplam Puana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Toplam Madde Puanı	Gruplar Arası	3,503	4	,876	,957	,432
	Gruplar İçi	256,332	280	,915		
	Toplam	259,835	284			

P<.05

Öğretmenlerin kıdem yılına göre; küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasındaki farklılığa

bakıldığında ($p>.05$) anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durum kıdem yılına göre öğretmenlerin küresel eğitimin programda yer almasına ilişkin doğurgularına benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlerin kıdem yılının, farklılıkların belirlenmesinde önemli bir değişken olmadığını göstermektedir.

4.4.2. Öğretmen Adaylarına Ait Bulgular

4.4.2.1. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Tablo 41’de öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğretmen adaylarının küresel konuların programda ne kadar yer almasını istediklerine ilişkin görüşleri “hiç yer almamalı”, “çok az yer almalı”, “biraz yer almalı”, “çok yer almalı” şeklinde dörtlü derecelendirme ölçeği ile ölçülmüştür.

Tablo 41. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Madde No	Çok yer almalı		Biraz yer almalı		Çok az yer almalı		Hiç yer almamalı		Toplam		X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
M1	534	59,7	313	35,0	41	4,6	6	,7	894	100,0	3,538
M2	689	77,1	164	18,3	37	4,1	4	,4	894	100,0	3,7204
M3	372	41,6	387	43,3	113	12,6	22	2,5	894	100,0	3,2405
M4	342	38,3	406	45,4	122	13,6	24	2,7	894	100,0	3,1924
M5	700	78,3	148	16,6	41	4,6	5	,6	894	100,0	3,726
M6	517	57,8	262	29,3	73	8,2	42	4,7	894	100,0	3,4027
M7	610	68,2	219	24,5	55	6,2	10	1,1	894	100,0	3,5984
M8	636	71,1	206	23,0	45	5,0	7	,8	894	100,0	3,6454
M9	668	74,7	165	18,5	47	5,3	14	1,6	894	100,0	3,6633
M10	589	65,9	237	26,5	56	6,3	12	1,3	894	100,0	3,5694
M11	284	31,8	386	43,2	177	19,8	47	5,3	894	100,0	3,0145
M12	700	78,3	133	14,9	46	5,1	15	1,7	894	100,0	3,698
M13	407	45,5	349	39,0	102	11,4	36	4,0	894	100,0	3,2606
M14	638	71,4	200	22,4	44	4,9	12	1,3	894	100,0	3,6376
M15	656	73,4	174	19,5	52	5,8	12	1,3	894	100,0	3,6488
M16	647	72,4	195	21,8	42	4,7	10	1,1	894	100,0	3,6544
M17	656	73,4	180	20,1	41	4,6	17	1,9	894	100,0	3,6499
M18	372	41,6	362	40,5	130	14,5	30	3,4	894	100,0	3,2036
M19	481	53,8	255	28,5	110	12,3	48	5,4	894	100,0	3,3076

M20	413	46,2	339	37,9	106	11,9	36	4,0	894	100,0	3,2629
M21	332	37,1	393	44,0	146	16,3	23	2,6	894	100,0	3,1566
M22	446	49,9	275	30,8	125	14,0	48	5,4	894	100,0	3,2517
M23	555	62,1	242	27,1	72	8,1	25	2,8	894	100,0	3,4843

Tablo 41’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının, küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin cevapları incelediğinde öğretmen adaylarının programda en çok yer almasını istedikleri 5. madde (X=3,726) “İnsan haklarına ilişkin konular.” maddesidir. En çok yer alması istenen diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 2. madde (X=3,7204) “Sosyal adalete ilişkin konular.” 12. madde (X=3,698) “Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği.” 9. madde (X= 3,6633) “Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci.” 16. madde (X=3,6544) “Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular.” 17. madde (X=3,6499) “Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular.” olarak sıralanmıştır.

Öğretmen adaylarının programda daha az yer almasını istedikleri 11. madde (x=3,0145) “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” maddesidir. Öğretmen adaylarının programda daha az yer almasını istedikleri diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 21. madde (X=3,1566) “Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler.”, 4. madde (X=3,1924) “Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri,” 18. madde (X= 3,2036) “Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler,, örgütler.” 3. madde(X=3,2405) “Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler,” 22. madde (X=3,2517) “Yabancı dil eğitimi.” olarak sıralanmıştır.

Tablo 41’deki verilere göre, öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin olarak; öğretmen adaylarının bir taraftan insan haklarına ilişkin konular, sosyal adalete ilişkin konular, dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği, dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci, sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular ve sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konuların çok yer alması gerektiği görüşünde olumlu bir tutum sergilerlerken diğer taraftan da diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı, farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri, farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler, Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler ve yabancı dil eğitimine daha az yer alması gerektiği görüşündedirler.

4.4.2.2. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesine İlişkin Görüşleri

Tablo 42’de öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri “hiç yer almamalı”, “çok az yer almalı”, “biraz yer almalı”, “çok yer almalı” şeklinde dörtlü derecelendirme ölçeği ile ölçülmüştür.

Tablo 42. Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Vermesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşler

Madde	Hiç Katılmıyorum		Biraz Katılıyorum		Katılıyorum		Genellikle Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Toplam		X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
M24	72	8,1	98	11,0	244	27,3	150	16,8	330	36,9	894	100,0	3,6353
M25	43	4,8	65	7,3	251	28,1	187	20,9	348	38,9	894	100,0	3,8188
M26	45	5,0	82	9,2	220	24,6	210	23,5	337	37,7	894	100,0	3,7964
M27	58	6,5	108	12,1	217	24,3	207	23,2	304	34,0	894	100,0	3,6611
M28	57	6,4	116	13,0	203	22,7	229	25,6	289	32,3	894	100,0	3,6454
M29	74	8,3	127	14,2	214	23,9	214	23,9	265	29,6	894	100,0	3,5246
M30	77	8,6	130	14,5	223	24,9	211	23,6	253	28,3	894	100,0	3,4843
M31	110	12,3	140	15,7	221	24,7	196	21,9	227	25,4	894	100,0	3,3244
M32	96	10,7	148	16,6	228	25,5	206	23,0	216	24,2	894	100,0	3,3333
M33	55	6,2	96	10,7	244	27,3	227	25,4	272	30,4	894	100,0	3,632
M34	66	7,4	134	15,0	214	23,9	223	24,9	257	28,7	894	100,0	3,5268
M35	58	6,5	102	11,4	236	26,4	232	26,0	266	29,8	894	100,0	3,6107
M36	58	6,5	111	12,4	224	25,1	212	23,7	289	32,3	894	100,0	3,6298
M37	56	6,3	113	12,6	214	23,9	211	23,6	300	33,6	894	100,0	3,6555
M38	77	8,6	142	15,9	213	23,8	234	26,2	228	25,5	894	100,0	3,4407
M39	53	5,9	101	11,3	225	25,2	227	25,4	288	32,2	894	100,0	3,6667
M40	49	5,5	101	11,3	238	26,6	213	23,8	293	32,8	894	100,0	3,6711
M41	50	5,6	102	11,4	246	27,5	215	24,0	281	31,4	894	100,0	3,6432

Tablo 42’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının, küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin cevaplarını incelediğimizde öğrencilerin programda en çok yer almasını istedikleri 25. madde (X=3,8188) “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” maddesidir. En çok yer alması istenen diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 26. madde (X=3,7964) “Dünya

sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” 40. madde (X=3,6711) “Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.” 39. madde (X= 3,6667) “Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.” 27. madde (X=3,6611) “Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.” 37. madde(X=3,6555) “Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.” olarak sıralanmıştır.

Öğretmen adaylarının programda daha az yer almasını istedikleri 31. madde (x=3,3244) “Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.” maddesidir. Öğretmen adaylarının programda daha az yer almasını istedikleri diğer maddeler sırasıyla ortalamalarına göre; 32. madde (X=3,3333) “Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.” 38. madde (X=3,4407) “Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.” 30. madde(X= 3,4843) “Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.” 29. madde(X=3,5246) “Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.” 34. Madde (X=3,5268) “İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.” olarak sıralanmıştır.

Tablo 42’deki verilere göre, öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin olarak; öğretmen adaylarının bir taraftan dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye, dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye, demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine, dil, din ve ırk ayrımının azalmasına, farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlayacağına olumlu bir tutum sergileyerek katılırken diğer taraftan da savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına, ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına, bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına, ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırmasına, tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna, insan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlayacağı hususunda diğer maddelere göre daha az katılarak bu konuların daha az yer alması gerektiği görüşündedirler.

4.4.2.3. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında cinsiyetleri açısından, farklılık olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 43’te verilmiştir.

Tablo 43. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Cinsiyet	Madde No	N	X	SS	Sd	t	p
Bay	M1	460	3,5326	,61306	892	-,270	,787
Bayan		434	3,5438	,62227			
Bay	M2	460	3,6761	,58807	892	-2,449	,015
Bayan		434	3,7673	,52091			
Bay	M3	460	3,1522	,80757	892	-3,582	,000
Bayan		434	3,3341	,70392			
Bay	M4	460	3,1370	,81164	892	-2,226	,026
Bayan		434	3,2512	,71543			
Bay	M5	460	3,6543	,62281	892	-3,899	,000
Bayan		434	3,8018	,49701			
Bay	M6	460	3,3696	,83389	892	-1,231	,219
Bayan		434	3,4378	,82235			
Bay	M7	460	3,5652	,68765	892	-1,559	,119
Bayan		434	3,6336	,62057			
Bay	M8	460	3,5935	,63139	892	-2,612	,009
Bayan		434	3,7005	,59065			
Bay	M9	460	3,5913	,68148	892	-3,429	,001
Bayan		434	3,7396	,60708			
Bay	M10	460	3,4848	,71232	892	-3,905	,000
Bayan		434	3,6590	,61455			
Bay	M11	460	3,0174	,89279	892	,103	,918
Bayan		434	3,0115	,80836			
Bay	M12	460	3,6043	,72007	892	-4,524	,000
Bayan		434	3,7972	,53548			
Bay	M13	460	3,2043	,84378	892	-2,131	,033
Bayan		434	3,3203	,77858			
Bay	M14	460	3,5826	,67939	892	-2,650	,008
Bayan		434	3,6959	,59220			
Bay	M15	460	3,5522	,73171	892	-4,611	,000
Bayan		434	3,7512	,53756			
Bay	M16	460	3,5543	,67904	892	-5,011	,000
Bayan		434	3,7604	,53746			
Bay	M17	460	3,5543	,72256	892	-4,513	,000
Bayan		434	3,7512	,56684			
Bay	M18	460	3,1630	,83597	892	-1,543	,123
Bayan		434	3,2465	,77879			
Bay	M19	460	3,2022	,94072	892	-3,696	,000
Bayan		434	3,4194	,80655			
Bay	M20	460	3,1870	,82963	892	-2,859	,004
Bayan		434	3,3433	,80392			
Bay	M21	460	3,1261	,80126	892	-1,199	,231
Bayan		434	3,1889	,76365			
Bay	M22	460	3,1087	,96853	892	-5,015	,000
Bayan		434	3,4032	,76956			
Bay	M23	460	3,3500	,81469	892	-5,522	,000
Bayan		434	3,6267	,67199			

Tablo 43'te cinsiyet açısından öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının görüşleri arasında bay ve bayan öğretmen adayları arasında 2. maddede ($p=.015$) "Sosyal adalete ilişkin konular." 3. maddede ($p=.000$) "Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler." 4. maddede ($p=.0026$) "Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri." 5. maddede ($p=.000$) "İnsan haklarına ilişkin konular." 8. maddede ($p=.009$) "Farklı kültürlerle karşı saygıya ilişkin konular." 9. maddede ($p=.001$) "Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci." 10. maddede ($p=.000$) "Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları." 12. maddede ($p=.000$) "Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği." 13. maddede ($p=.033$) "Uluslararası ekonomik ve politik işbirliğinin önemi." 14. maddede ($p=.008$) "Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular." 15. maddede ($p=.000$) "Demokrasiye ilişkin konular." 16. maddede ($p=.000$) "Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular." 17. maddede ($p=.000$) "Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular." 19. maddede ($p=.000$) "Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı." 20. maddede ($p=.004$) "Uluslararası savaş ve güvenlik konuları." 22. maddede ($p=.000$) "Yabancı dil eğitimi." ve 23. maddede ($p=.000$) "Dünya vatandaşlığı olgusu." anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık bayan öğretmen adaylarının lehinedir. Diğer maddeler incelendiğinde ise öğretmen adaylarının küresel eğitime ilişkin görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.2.4. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44. Cinsiyet Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Cinsiyet	Madde No	N	X	SS	Sd	t	p
Bay	M24	460	3,4478	1,32493	892	-4,509	,000
Bayan		434	3,8341	1,23091			
Bay	M25	460	3,6065	1,20074	892	-5,696	,000
Bayan		434	4,0438	1,08758			
Bay	M26	460	3,6196	1,19951	892	-4,649	,000
Bayan		434	3,9839	1,14016			
Bay	M27	460	3,5109	1,29095	892	-3,757	,000
Bayan		434	3,8203	1,16332			
Bay	M28	460	3,4739	1,27031	892	-4,325	,000
Bayan		434	3,8272	1,16536			
Bay	M29	460	3,3239	1,30253	892	-4,909	,000
Bayan		434	3,7373	1,21010			
Bay	M30	460	3,2870	1,26983	892	-4,825	,000
Bayan		434	3,6935	1,24785			
Bay	M31	460	3,1348	1,31990	892	-4,419	,000
Bayan		434	3,5253	1,32154			
Bay	M32	460	3,2065	1,30974	892	-3,023	,003
Bayan		434	3,4677	1,27151			
Bay	M33	460	3,4935	1,24283	892	-3,594	,000
Bayan		434	3,7788	1,12372			
Bay	M34	460	3,3522	1,25327	892	-4,336	,000
Bayan		434	3,7120	1,22616			
Bay	M35	460	3,3913	1,20598	892	-5,704	,000
Bayan		434	3,8433	1,16070			
Bay	M36	460	3,4130	1,23451	892	-5,501	,000
Bayan		434	3,8594	1,18928			
Bay	M37	460	3,5065	1,27228	892	-3,737	,000
Bayan		434	3,8134	1,17703			
Bay	M38	460	3,3370	1,26178	892	-2,538	,011
Bayan		434	3,5507	1,25445			
Bay	M39	460	3,5370	1,21928	892	-3,335	,001
Bayan		434	3,8041	1,17357			
Bay	M40	460	3,5370	1,22818	892	-3,472	,001
Bayan		434	3,8134	1,14723			
Bay	M41	460	3,4913	1,23225	892	-3,950	,000
Bayan		434	3,8041	1,12944			
Bay	Toplam	460	3,4261	,98353	892	-5,367	,000
Bayan		434	3,7729	,94658			

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı maddelere göre incelenmiş, inceleme sonucuna göre öğretmen adaylarının görüşleri arasında bay ve bayan öğretmen adayları arasında 24. maddede ($p=.000$)

“Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.” 25. maddede ($p=.000$) “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” 26. maddede ($p=.000$) “Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.”, 27. maddede ($p=.000$) “Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.”, 28. maddede ($p=.000$) “Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.”, 29. maddede ($p=.000$) “Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.”, 30. maddede ($p=.000$) “Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.” 31. maddede ($p=.000$) “Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.”, 32. maddede ($p=.003$) “Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.” 33. maddede ($p=.000$) “Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.”, 34. maddede ($p=.000$) “İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.” 35. maddede ($p=.000$) “Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.”, 36. maddede ($p=.000$) “Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.” 37. maddede ($p=.000$) “Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.”, 38. maddede ($p=.011$) “Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.” 39 maddede ($p=.001$) “Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.” 40. maddede ($p=.001$) “Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.” 41. maddede ($p=.000$) “Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.” anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık bayan öğretmen adaylarının lehinedir.

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığıyla ilgili yapılan Bağımsız Gruplar t Testi analizinde bütün maddeler bir faktörde toplandığından karşılaştırmalar toplam puanlar üzerinden de yapılmıştır. İnceleme sonucuna göre öğretmen adaylarının görüşleri açısından bay ve bayan öğretmen adayları arasında anlamlı bir farklılık ($p=.000$) olduğu görülmüştür. Bu durum bay ve bayan öğrencilerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında benzeşik oranlarda katılmadıklarını göstermektedir. Farklılığın kimin lehinde olduğuna baktığımızda (Bay $X= 3,4261$, Bayan $X= 3,7729$) bayan öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir.

4.4.2.5. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri Açısından Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

Öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri arasında sınıf düzeyleri açısından, farklılık olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 45’de verilmiştir.

Tablo 45. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Ne Kadar Yer Alması Gerektiği ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	Madde No	N	X	SS	Sd	t	p
3.Sınıf	M1	459	3,5294	,61345	892	-,429	,668
4.Sınıf		435	3,5471	,62177			
3.Sınıf	M2	459	3,7429	,52796	892	1,242	,215
4.Sınıf		435	3,6966	,58779			
3.Sınıf	M3	459	3,2745	,74090	892	1,368	,172
4.Sınıf		435	3,2046	,78698			
3.Sınıf	M4	459	3,1699	,78571	892	-,898	,369
4.Sınıf		435	3,2161	,74933			
3.Sınıf	M5	459	3,7277	,57411	892	,093	,926
4.Sınıf		435	3,7241	,56572			
3.Sınıf	M6	459	3,3856	,81303	892	-,632	,527
4.Sınıf		435	3,4207	,84517			
3.Sınıf	M7	459	3,5904	,66575	892	-,375	,708
4.Sınıf		435	3,6069	,64718			
3.Sınıf	M8	459	3,6536	,58347	892	,409	,683
4.Sınıf		435	3,6368	,64510			
3.Sınıf	M9	459	3,6863	,62834	892	1,085	,278
4.Sınıf		435	3,6391	,67260			
3.Sınıf	M10	459	3,6100	,62898	892	1,862	,063
4.Sınıf		435	3,5264	,71270			
3.Sınıf	M11	459	2,9368	,86813	892	-2,811	,005
4.Sınıf		435	3,0966	,82856			
3.Sınıf	M12	459	3,7277	,61452	892	1,416	,157
4.Sınıf		435	3,6667	,67316			
3.Sınıf	M13	459	3,3028	,76339	892	1,593	,111
4.Sınıf		435	3,2161	,86361			
3.Sınıf	M14	459	3,6492	,64836	892	,558	,577
4.Sınıf		435	3,6253	,63304			
3.Sınıf	M15	459	3,6536	,63714	892	,227	,820
4.Sınıf		435	3,6437	,66819			
3.Sınıf	M16	459	3,6536	,61976	892	-,038	,970
4.Sınıf		435	3,6552	,62637			
3.Sınıf	M17	459	3,6885	,61716	892	1,801	,072
4.Sınıf		435	3,6092	,69819			
3.Sınıf	M18	459	3,2113	,76281	892	,294	,769
4.Sınıf		435	3,1954	,85652			
3.Sınıf	M19	459	3,3987	,82806	892	3,180	,002

4.Sınıf		435	3,2115	,93146			
3.Sınıf	M20	459	3,3115	,79635	892	1,825	,068
4.Sınıf		435	3,2115	,84317			
3.Sınıf	M21	459	3,1329	,77754	892	-,929	,353
4.Sınıf		435	3,1816	,78970			
3.Sınıf	M22	459	3,2440	,89231	892	-,265	,791
4.Sınıf		435	3,2598	,88724			
3.Sınıf	M23	459	3,4728	,75404	892	-,467	,641
4.Sınıf		435	3,4966	,76914			

Tablo 45’de sınıf düzeyleri açısından öğretmen adaylarının küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşleri incelendiğinde; öğretmen adaylarının görüşleri arasında bay ve bayan öğretmen adayları arasında 11. maddede ($p=.005$) “Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı.” ve 19. maddede ($p=.002$) “Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı.” maddelerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık 11. maddede 4. sınıf öğrencilerinin (1.sınıf $X=2,9368$, 2.Sınıf $X=3,0966$) 19. maddede 3. sınıf öğrencilerinin (1.sınıf $X=3,3987$, 2.Sınıf $X=3,2115$) lehinedir. Diğer 21 madde incelendiğinde ise öğretmen adaylarının küresel eğitime ilişkin görüşleri arasında sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

4.4.2.6. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı t testi ile belirlenmiş ve sonuçlar Tablo 46’da verilmiştir.

Tablo 46. Sınıf Düzeyleri Açısından Öğretmen Adaylarının Küresel Eğitimle İlgili Konuların Programda Küresel Konulara Ağırlık Verilmesi ile İlgili Katılma Derecelerine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	Madde No	N	X	SS	Sd	t	p
3.Sınıf	M24	459	3,7233	1,26410	892	2,092	,037
4.Sınıf		435	3,5425	1,31979			
3.Sınıf	M25	459	3,8932	1,14435	892	1,962	,050
4.Sınıf		435	3,7402	1,18715			
3.Sınıf	M26	459	3,8802	1,16762	892	2,176	,030
4.Sınıf		435	3,7080	1,19708			
3.Sınıf	M27	459	3,6623	1,24741	892	,031	,976
4.Sınıf		435	3,6598	1,23285			
3.Sınıf	M28	459	3,7059	1,19432	892	1,508	,132
4.Sınıf		435	3,5816	1,26987			
3.Sınıf	M29	459	3,5904	1,23185	892	1,587	,113
4.Sınıf		435	3,4552	1,31622			
3.Sınıf	M30	459	3,5686	1,21183	892	2,034	,042
4.Sınıf		435	3,3954	1,33371			
3.Sınıf	M31	459	3,4205	1,29143	892	2,217	,027
4.Sınıf		435	3,2230	1,37235			
3.Sınıf	M32	459	3,3943	1,30135	892	1,445	,149
4.Sınıf		435	3,2690	1,29117			
3.Sınıf	M33	459	3,6863	1,15296	892	1,397	,163
4.Sınıf		435	3,5747	1,23535			
3.Sınıf	M34	459	3,5381	1,23635	892	,276	,782
4.Sınıf		435	3,5149	1,27059			
3.Sınıf	M35	459	3,6514	1,20064	892	1,037	,300
4.Sınıf		435	3,5678	1,20936			
3.Sınıf	M36	459	3,6732	1,21937	892	1,083	,279
4.Sınıf		435	3,5839	1,24590			
3.Sınıf	M37	459	3,6863	1,26147	892	,765	,444
4.Sınıf		435	3,6230	1,20881			
3.Sınıf	M38	459	3,4858	1,23509	892	1,098	,272
4.Sınıf		435	3,3931	1,28961			
3.Sınıf	M39	459	3,7081	1,16056	892	1,056	,291
4.Sınıf		435	3,6230	1,24820			
3.Sınıf	M40	459	3,7037	1,16883	892	,835	,404
4.Sınıf		435	3,6368	1,22626			
3.Sınıf	M41	459	3,6492	1,20273	892	,156	,876
4.Sınıf		435	3,6368	1,18420			
3.Sınıf	Toplam	459	3,6456	,95879	892	1,603	,109
4.Sınıf		435	3,5405	1,00154			

p<.05

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığı maddelere göre incelenmiş, inceleme sonucuna göre öğretmen adaylarının görüşlerinde; 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında 24. maddede (p=.037) “Bireylerin

hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.” 25. maddede ($p=.050$) “Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” 26. maddede ($p=.003$) “Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.” 30. maddede ($p=.042$) “Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.”, 31. maddede ($p=.027$) “Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.” maddelerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık 4. sınıf öğretmen adaylarının (24. madde (3.sınıf $X=3,7233$, 2.Sınıf $X=3,5425$), 25. madde (3.sınıf $X=3,8932$, 4.Sınıf $X=3,7402$), 26. madde (3.sınıf $X=3,8802$, 4.Sınıf $X=3,708$), 30. madde (3.sınıf $X=3,5686$, 4. sınıf $X=3,3954$), 31. madde (3.sınıf $X=3,4205$, 4. sınıf $X=3,223$)) lehinedir.

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında farklılıklar olup olmadığıyla ilgili yapılan Bağımsız Gruplar t Testi analizinde bütün maddeler bir faktörde toplandığından karşılaştırmalar toplam puanlar üzerinden de yapılmıştır. İnceleme sonucuna göre öğretmen adaylarının görüşleri açısından 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık ($p>.05$) olmadığı görülmüştür. Bu durum 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerin küresel eğitimle ilgili konuların programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir.

4.5. Nitel Verilere Ait Bulgular

4.5.1. İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerine Ait Bulgular

4.5.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Küresel Dünyayı ve Küresel Kuruluşları Tanımları Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 1. sorusunda öğrencilere “Dünya üzerinde nereye gitmek, görmek isterdiniz, niçin?” ve 15. sorusunda “Uluslararası kuruluşlara örnek veriniz, bu kuruluşların amaçları nelerdir?” diye sorularak öğrencilerin küresel dünya ve küresel kuruluşların bilinirliği hakkındaki görüşleri, tanıma ölçüleri ve “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı

Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile öğrencilerin küresel dünyayı ve küresel kuruluşları tanımaları üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

İlköğretim 4.sınıf öğrencileri; 1. soruya, 3 öğrenci (%30) Amerika, 2 öğrenci (%20) Paris, 2 öğrenci (%20) İstanbul, 1 öğrenci (%10) Brezilya, 1 öğrenci (%10) Çin ve 1 öğrenci (%10) çoklu tercih yaptığı ve tercihlerinde uzay, Paris, Amerika, Bodrum, Antalya cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrenciler ‘niçin’ sorusuna % 60 ile merak ve gezi amaçlı, %20’si ailesinin yaşadığı yer olduğu için, %20’si diğer nedenler olarak cevap vermişlerdir. 4S.6Ö (4.Sınıf 6.Öğrenci) kodlu kız öğrencinin soruya verdiği “*İstanbul’a gitmek isterim, çünkü ailem orada yaşıyor.*” cevabı ile 4S.1Ö kodlu kız öğrencinin “*Paris, orda Eyfel var.*” cevapları öğrencilerin küresel dünyayı algılama biçimlerini göstermektedir. Küresel kuruluşların bilinirliğinin belirlenmesi amaçlı 15. Soruya; 2 öğrenci (%20) UNİCEF, UNESCO ve NATO diye cevap verirken 3 öğrenci (%30) bu kuruluşları bilmediğini söylemişlerdir. Diğer 5 öğrenci (%50) ise; küresel kuruluşlara örnek olarak, MEB, Kızılay, Tema, Lösev, Darüşşafaka ve Akut gibi ülkemizde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları örnek vermişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%80) bu kuruluşların yardım amaçlı kuruluşlar olduklarını ifade etmektedirler. Diğer %20 ise kuruluşların faaliyetleri hakkında bilgileri olmadığını söylemişlerdir. Bulgular değerlendirildiğinde 4. sınıf öğrencilerinin küresel dünyayı ve küresel kuruluşları tam olarak tanıdıklarını söylememiz mümkün değildir. Cevaplarda belirtilen ülkeler günlük yaşamın içerisinde sıkça adı geçen ülkeler olarak bilinmektedir.

Ayrıca, 4. sınıf öğrencilerinin sadece %30’u küresel kuruluşları tanımlayabilmekte, geri kalan öğrenciler ülkemizde faaliyet gösteren yardım kuruluşlarını küresel kuruluş olarak algılamaktadırlar. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin ‘küresel dünyayı ve küresel kuruluşları tanımaları’ üzerine etkili olduğunu, 4. sınıf öğrencileri açısından söylemek mümkün değildir. Yine soruya verilen cevaplara bakıldığında Paris, İstanbul, Bodrum, Antalya gibi şehirlerin ülke olarak algılanması ve Tema, Lösev, Akut gibi ülkemiz yardım ve sivil toplum kuruluşlarının küresel kuruluş olarak ifade edilmesi ulaştığımız sonucu desteklemektedir.

İlköğretim 5. sınıf öğrencileri; 7 öğrenci (%70) Amerika, 1 öğrenci (%10) Çin, 1 öğrenci (10) Fransa ve 1 öğrenci (%10) Gezegenler olarak cevap verdikleri görülmektedir. Öğrenciler ‘niçin’ sorusuna %40’ı merak, %20’si gezi, %20’si gelişmiş ülke olduğu için ve %20’si çalışma amaçlı cevaplar vermişlerdir. Bulgular değerlendirildiğinde 5. sınıf öğrencilerinin 4.

sınıf öğrencilerine göre küresel dünyayı daha iyi tanıdıklarını söylemek mümkündür. 5S.6Ö kodlu erkek öğrenci “*Amerikaya, özgürlük anıtını görmek istiyorum*”, 5S.9Ö kodlu kız öğrenci “*Amerika, işimi daha iyi yapmak için*” ve 5S.5Ö kodlu kız öğrencinin “*Amerika’ya gitmek isterim çünkü gelişmiş ülke olduğu için*” cevapları küresel dünya kavramını bildiklerini ve küresel dünyayı tanıdıklarını destekler cevaplar olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda ülke kavramını öğrendikleri ve küresel dünyanın etkin ülkelerini ayırt edebildiklerini söyleyebiliriz. Öğrencilerden 1 kişinin verdiği ‘gezegenler’ cevabı 5. sınıflar için ‘Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin ‘küresel dünyayı tanımaları’ üzerine etkili olduğunu söylememize engel teşkil etmeyecektir. Yine öğrencilerin verdikleri cevaplarda küresel dünya hakkındaki görüşlerinin henüz oluşmadığını söylememiz mümkündür.

Küresel kuruluşların bilinirliğinin ölçülmesinin amaçlandığı 15. soruya, 6 öğrenci (%60) UNESCO, UNİCEF cevabını verirken bu altı öğrenciden 2 tanesi NATO ve BM seçeneklerini ayrıca belirterek cevap vermişlerdir. 3 öğrenci (%30) Kızılay ve Yeşilay kurumlarını küresel kuruluş olarak tanımlamıştır. 1 öğrenci (%10) ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır. 5S.2Ö kodlu erkek öğrencinin “*UNESCO, UNİCEF, Birleşmiş Milletler; topluma bilgi kazandırmak, topluma yardımcı olmak*” ve 5S.7Ö kodlu erkek öğrencinin “*UNİCEF; sağlıkla ilgili bir şey UNESCO; dünya değerlerini koruyor.*” cevapları beşinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun küresel kuruluşları ve amaçlarını bildiklerini göstermektedir. Sonuç olarak beşinci sınıflar açısından bulgulara göre; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın pozitif etki sağladığını söylememiz mümkündür.

İlköğretim 6.sınıf öğrencileri; 1. soruya; 4 öğrenci Amerika (%40), 2 öğrenci (%20) Almanya, 1 öğrenci (%10) Brezilya, 1 öğrenci (%10) Kâbe, 1 öğrenci (%10) İtalya, 1 öğrenci (%10) Kutuplar olarak cevap verdikleri görülmektedir. 6S.6Ö kodlu kız öğrenci “*Kâbe’ye gitmek isterim, Çünkü Peygamber efendimizin mezarını görmek isterim.*”, 6S.4Ö kodlu erkek öğrenci “*Almanya. Çünkü Allianz Arena’yı görmek isterim, Bayern Münih’te futbolcu olmak istiyorum*”, 6S.10Ö kodlu kız öğrenci “*İtalya, Venedik’e gitmek istiyorum çünkü çok merak ediyorum*” cevapları, 6. sınıf öğrencilerinin küresel dünyayı tanıdıklarını ve küresel dünya görüşlerinin oluşmaya başladığını söyleyebiliriz. Yine 6S.9Ö kodlu kız öğrencinin “*Kanada, Amerika, Fransa, Mısır*” cevabı, 6. sınıf öğrencileri tarafından küresel dünyanın tanındığını görüşümüzü destekler niteliktedir.

Küresel kuruluşların bilinirliğinin ölçülmesinin amaçlandığı 15. soruya, 5 öğrenci (%50) UNESCO, UNİCEF cevabını verirken, 4 öğrenci (%40) Greenpeace, NATO ve AB cevabı vermişlerdir. 1 öğrenci (%10) Kızılay ve Yeşilay kurumlarını küresel kuruluş olarak tanımlamıştır. 6S.5Ö kodlu erkek öğrencinin “*Greenpeace vardır doğayı korur.*” ve 6S.6Ö kodlu erkek öğrencinin “*UNİCEF: hasta çocuklarla ilgileniyor. Grenpeace: yeşillendirme.*” cevapları altıncı sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğunun küresel kuruluşları ve amaçlarını bildiklerini göstermektedir. Sonuç olarak altıncı sınıflar açısından bulgulara göre; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın pozitif etki sağladığını söylememiz mümkündür.

İlköğretim 7.sınıf öğrencileri; 1. soruya, 5 öğrenci (%50) Amerika, 2 öğrenci (%20) Paris, 2 öğrenci (%20) İngiltere/Londra, 1 öğrenci (%10) Ankara olarak cevaplar verdikleri görülmektedir. 7S.10Ö kodlu kız öğrenci “*Londra. Merak ediyorum.sevdiğim kişiler ünlüler var orada. One Direction müzik grubu var*”, 7S.7Ö kodlu erkek öğrenci “*Amerika. Çünkü oradaki değişik insanları ve yapıtları görmek istiyorum.*” ve 7S.7Ö kodlu kız öğrencinin “*Amerika’ya gitmek isterdim. Çünkü oranın anlatıldığı kadar güzel ve meşhur olduğunu ve aynı zamanda oranın insanı nasıl bunu öğrenmek isterdim.*” şeklinde verdikleri cevaplardan 7. sınıf öğrencilerinin küresel dünyayı tanıdıkları ve küresel dünya hakkında görüşe sahip olmayı istediklerini söyleyebiliriz. Atatürk Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinden uygulamaya katılan 7S.6Ö kodlu erkek öğrencinin “*Ankara. Çünkü Anıtkabir’i hep görmek istemişimdir*” cevabı küresel dünyayı tanıma kavramının varlığı ile bağdaşmamaktadır, ancak frekans olarak %10 etkisi göz önüne alındığında 7. sınıflar için küresel dünyanın tanınması kavramına etkisi sınırlı kalmaktadır. Bölüm sonunda yapılacak genel değerlendirmede bu madde ayrıca nedenleri ile açıklanacaktır.

Küresel kuruluşların bilinirliğinin ölçülmesinin amaçlandığı 15. soruya, 8 öğrenci (%80) UNESCO, UNİCEF cevabını verirken, bu öğrencilerden bir tanesi NATO’nun da küresel kuruluş olduğunu ifade etmiştir. 1 öğrenci (%10) Kızılay ve Sivil Toplum Örgütlerini küresel kuruluş olarak tanımlamıştır. Küresel kuruluşları tanımlayan tüm öğrencilerin, bu kuruluşların amaçları konusunda bilgi sahibi olduklarını da söyleyebiliriz. Sonuç olarak yedinci sınıflar açısından bulgulara göre; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın pozitif etki sağladığını söylememiz mümkündür.

İlköğretim 8.sınıf öğrencileri; 1. soruya 4 öğrenci (%40) Amerika, 3 öğrenci (%30) Ankara, 2 öğrenci (%20) Fransa/Paris/Japonya, 1 öğrenci (%10) Afrika cevapları verdikleri

görülmektedir. 8S.10Ö kodlu kız öğrenci “*Japonya, Paris Fransa. Çünkü Japonya’nın vatandaşlarının farklılıklarını görmek için hem de merak ettiğim için gitmek istiyorum.*” ve 8S.3Ö kodlu kız öğrenci “*Afrika’ya gitmek isterdim. Çünkü oradaki yaşıantıyı merak ediyorum.*” şeklinde verdikleri cevaplardan 8. sınıf öğrencilerinin küresel dünyayı tanıdıkları ve küresel dünya hakkında görüşe sahip olduklarını söylememiz mümkündür. 3 öğrencinin (%30) verdiği Ankara cevabı, küresel dünyanın tanınması olgusunun frekansını etkiliyor gibi görünse de niçin sorusuna verilen “*Ankara. Anıtkabir’i görmek istiyorum. Newyork’u da merak ediyorum*” cevabı küresel dünyanın tanındığı ancak öncelikle ülkemizde görülmesi gereken yerlerin önem sırasında ilk sırada yer aldığının ifade edilmesidir şeklinde yorumlanabilir.

Küresel kuruluşların bilinirliğinin ölçülmesinin amaçlandığı 15. soruya, 4 öğrenci (%40) UNESCO, UNİCEF cevabını verirken, 1 öğrenci (%10) NATO ve WHO’nun da küresel kuruluş olduğunu ifade etmiştir. 3 öğrenci (%30) küresel kuruluşları bilmediklerini söylemişler ve 2 öğrenci de bu soruya cevap vermemiştir. Sekizinci sınıflar açısından bulgular değerlendirildiğinde küresel kuruluşların bilinirliğinin %50 olduğunu görmekteyiz. Ancak bulgularda dikkat çekici olan diğer %50 öğrencinin küresel kuruluşları bilmediğini söylemesi ya da soruyu cevapsız bırakmasıdır. 8S.10Ö kodlu erkek öğrencinin verdiği “*Sadece bildiğim bir tek UNESCO ve UNİCEF var. UNESCO önemli olan tarihi eserleri korur. UNİCEF dünya üzerindeki yoksul çocukları koruyor*” cevabı aslında sekizinci sınıf seviyesindeki bir öğrencinin küresel kuruluşları tanınması ve amaçlarını doğru bilmesi gerektiğini göstermektedir. Ancak örneklem grubumuzdaki diğer öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde bu durum tersini göstermektedir. Sonuç olarak sekizinci sınıflar açısından bulgulara göre; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın tam olarak pozitif etki sağladığını söylememiz mümkün değildir.

Sonuç olarak uygulama çalışması görüşme formunda yer alan 1. ve 15. sorular ile öğrencilerin küresel dünyayı ve küresel kuruluşları ile bu kuruluşların amaçlarını tanıma olguları değerlendirildiğinde, 4. sınıf öğrencileri dışında diğer sınıftaki öğrencilerin dünyamızı ve dünyada yer alan ülkeleri tanıdıkları, ülkeler hakkında genel bir fikir ve düşünceye sahip olduklarını söyleyebiliriz. Ayrıca, küresel kuruluşlar ve küresel kuruluşların amaçlarının bilinmesi açısından 4.sınıfların henüz bu kavramları bilmediğini, 8. sınıflarda ise tam olarak kavramların yerleşmediğini görmekteyiz. 6. ve 7. sınıflarda ise küresel kuruluş ve küresel kuruluşların amaçlarının bilindiğini söyleyebiliriz. Öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar ve okul arasındaki ilişki değerlendirildiğinde küresel dünyanın tanınması ve küresel kuruluşlar

ile bu kuruluşların amaçları olgusuna, O10 ve O7 öğrencilerinin önemli bir kısmı (%60), O1 öğrencilerinin de kısmen (%30,76) negatif etkisi bulunmaktadır. Her üç okulun öğrenci velilerinin eğitim profilleri incelendiğinde, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın tek başına yeterli olmadığı, eğitimin okul, aile ve sosyal çevre tarafından desteklenmesi gereken bir süreç olduğu sonucuna varılmaktadır.

4.5.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Küresel Olayları ve Sorunları Algılama ve Takip Etmeleri Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 2. sorusunda öğrencilere “Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir?”, 12. soruda “Sizce en önemli küresel sorun nedir, açıklayınız. Bununla ilgili çözüm için neler yapılabilir?” ve 14. soruda “Çevre kirliliğini önlemek için neler yapılabilir, örnek veriniz?” diye sorularak öğrencilerin ‘küresel olayları algılama ve takip etmeleri ile küresel sorunların farkındalığının’ “, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

İlköğretim 4.sınıf öğrencilerini; Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir sorusunu, 3 öğrenci (%) Çin, Amerika, Japonya, Suriye, İran, Irak ve Afganistan, 1 öğrenci (%10) Amerika/New York, 1 öğrenci (%10) Amerika, İstanbul, Ankara, 1 öğrenci (%10) İstanbul, 2 öğrenci (%20) Japonya, Türkiye/Van cevaplarını verdikleri, 2 öğrencinin ise (%20) ise soruyu cevapsız bıraktıkları görülmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde öğrencilerin (%30)'nun küresellik ve küresel olay kavramını bildiklerini söyleyebiliriz. 5 öğrencinin (%50) ise küresel olay kavramı ile toplumsal olay kavramları arasında yeterli ayrımı yapamadıkları ve kavramı tam anlamıyla bilmediklerini söyleyebiliriz. 2 öğrencinin (%20) soruyu cevapsız bırakmaları küresel olay kavramının 4. sınıf öğrencileri tarafından bilinmediği yönündeki görüşümüzü destekler niteliktedir.

12. soruda küresel sorunların neler olduğunu 3 öğrenci (%30) küresel ısınma, 4 öğrenci (%40) çöplerin çevre kirliliğine neden olduğu, 1 öğrenci (%10) açgözlülük, 1 öğrenci (%10) israf olarak cevap vermişlerdir. 1 öğrenci (%10) ise soruya cevap vermemiştir. 14. soruda çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik çözüm yollarının neler olması gerektiğine ise; 6 öğrenci (%60) çöp kutularının sayısının artırılması, 2 öğrenci (%20) ağaçlandırma yapılması ve 2 öğrenci (%20) ise geri dönüşüm kutularının oluşturulması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bulgular değerlendirildiğinde, genel olarak dördüncü sınıf öğrencilerinin küresel sorun kavramını tam olarak bilmediklerini ancak çevre duyarlılığı ve çevresel sorunların küresel sorun boyutunu oluşturduğu varsayımından hareketle küresel sorunların algılanmasına uzak olmadıklarını söylememiz mümkündür. Yine dördüncü sınıf öğrencilerinin çevre kirliliğine çözüm önerilerine getirdikleri bakış açısı ve yaklaşımdan dolayı küresel sorunların temel bazda algılandığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda dördüncü sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

İlköğretim 5.sınıf öğrencileri; Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir sorusunu, 5 öğrenci (%50) Suriye/İstanbul, Amerika/Ankara, İstanbul, 2 öğrenci Amerika, 2 öğrenci (%20) Suriye/Somali, Suriye/Libya/Japonya ve 1 öğrencinin İran olarak cevapladıkları görülmektedir. 5S.6Ö' nin "*İran çünkü orada savaşlar oluyor*" cevabı ile 5S.7Ö' nin "*İkiz kulelerin yıkılması, Amerika*" cevapları dikkat çekici cevaplar olarak görülmektedir. Beşinci sınıf öğrencilerinin de dördüncü sınıf öğrencileri gibi küresel olay kavramını toplumsal olay kavramı ile karıştırdıklarını söylemek mümkündür. Ancak dağılım içerisindeki frekansa baktığımızda 8 öğrencinin (%80) küresellik ve küresel olay kavramlarını bu soruya göre algıladıkları ve bildiklerini söyleyebiliriz.

Beşinci sınıf öğrencilerinin küresel sorunları algılama ve anlama frekanslarının dağılımında ise; 3 öğrenci (%30) su olarak ifade etmiş, 3 öğrenci (%30) parfüm ve deodorant, 3 öğrenci (%30) küresel ısınma şeklindedir. 1 öğrenci (%10) ise soruyu cevaplandırmamıştır. Beşinci sınıf öğrencilerinin çevre kirliliği ile mücadele çözüm önerilerinin ise; 7 öğrenci (%70) tarafından çöplerin çevreye atılmayarak çevre kirliliğinin önlenebileceği ve 3 öğrenci (%30) ise çevre bilinci oluşturmak amaçlı seminer ve reklamlar olduğu görülmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde beşinci sınıf öğrencilerinin, küresel sorun kavramını ve küresel sorunları doğrudan ifade etmeseler de; küresel ısınma, parfüm ve deodorant kullanımı ile ozon tabakasına verilen zarar ve temiz su kaynaklarının azalmasının küresel sorunlar olduğu bağlamında algı bazında küresel sorunları bildiklerini söylememiz mümkündür. 5S.7Ö kodlu erkek öğrencinin "*Savaşların olması. Komşu ve başka ülkelerle iyi geçinmeliyiz, susuzluk, sularımızı boşa harcamamalıyız, çünkü su olmazsa savaş çıkacakmış öyle diyorlar*" cevabı iddiamızı destekler niteliktedir. Yine çevre kirliliğinin önlenmesinin, eğitim ve çevreye duyarlı olarak mümkün olabileceği yönündeki açıklamaları çevreye duyarlılıkları bağlamında değerlendirilebilir. Bu bağlamda beşinci sınıf öğrencileri için Sosyal Bilgiler Öğretim

Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

İlköğretim 6.sınıf öğrencilerinin; Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir sorusunu, 3 öğrenci (%30) Yunanistan/Suriye, 4 öğrenci (%40) Paris, Londra, İstanbul, Tokyo, Fransa, İngiltere, 1 öğrenci (%10) Japonya, Almanya, İstanbul, 1 öğrenci (%10) Kutuplar, 1 öğrenci (%10) ise; Türkiye, İstanbul ve Mardin olarak cevaplandırmışlardır. 6. sınıflar açısından bulgular değerlendirildiğinde, küresel olay kavramının tam olarak algılanmadığını ve bilinmediğini söyleyebiliriz. Öğrencilerin %60'ı cevaplarında küresel olayların etkin olarak görülmediği Avrupa ülkelerini ifade etmektedirler. Diğer %40'lık bölümdeki öğrenciler ise küresel olay kavramını algılama anlamında yeterli düzeye sahip olduklarını söyleyebiliriz. Özellikle 6S.Ö7 kız öğrencinin “*Kutuplar*” cevabı küresel ısınma sorununun küresel olay olarak algılanması açısından dikkat çekicidir.

Altıncı sınıf öğrencilerinin küresel sorunları algılama ve anlama frekanslarının dağılımı ise; 7 öğrenci (%70) küresel ısınma, 1 öğrenci (%10) susuzluk, 1 öğrenci (%10) nükleer santraller ve 1 öğrenci (%10) ise fakir ülkelerin sömürülmesini küresel sorun olarak ifade etmektedirler. Beşinci sınıf öğrencilerinin çevre kirliliği ile mücadele çözüm önerilerinin ise; 6 öğrenci (%60) tarafından çöplerin çevreye atılmayarak çevre kirliliğinin önlenebileceği ve 4 öğrenci (%40) ise çevre bilinci oluşturmak amaçlı seminer ve reklamlar olduğu görülmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde altıncı sınıf öğrencilerinin, küresel sorun kavramını ve küresel sorunları bildiklerini söylememiz mümkündür. 6S.2Ö kodlu erkek öğrencinin “*Küresel ısınmadır. Deodorantlar atmosfere zarar veriyor.*” ve 6S.7Ö kodlu kız öğrencinin “*küresel ısınma, halk bilinçlendirilmeli.*” cevabı iddiamızı destekler niteliktedir. Yine çevre kirliliğinin önlenmesinin, halkın bilinçlendirilerek, eğitim ve çevreye duyarlı olarak mümkün olabileceği yönündeki açıklamaları çevreye duyarlılığının oluşması bağlamında değerlendirilebilir. Bu bağlamda altıncı sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

İlköğretim 7.sınıf öğrencilerinin; Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir sorusunu, 7 öğrenci (%50) Afrika, Çin, Japonya, Amerika, 2 öğrenci (%20) Amerika, 1 öğrenci (%10) Suriye, Irak, İngiltere, Avrupa ve 1 öğrenci (%10) Van ve Japonya olarak cevaplandırmışlardır. Bulgular değerlendirildiğinde, 7.

sınıfların küresel olay kavramını ayırt edebildikleri ve bildiklerini söyleyebiliriz. Özellikle; 7S.4Ö kodlu erkek öğrencinin “Çin’deki büyük tsunami, Afrika’daki yoksulluk, Amerika’daki kasırga.” 7S.7Ö kodlu erkek öğrencinin “Afrika. Çünkü insanlar orada açlık ve susuzluk çekiyor.” 7S.1Ö kodlu kız öğrencinin “Suriye ve Irak. Orada bir sürü olaylar ve savaşlar oluyor.” ve 7S.2Ö kodlu kız öğrencinin “Bence Japonya. Çünkü orada her sene bir olay yaşanıyor ve tüm dünyayı etkiliyor. Örneğin orada deprem, tsunami, nükleer patlaması gibi olaylar oluyor.” cevapları, yedinci sınıf öğrencilerinin küresel olay kavramını tam olarak algıladıkları ve bildikleri yönündeki görüşümüzü destekler niteliktedir.

Yedinci sınıf öğrencilerinin küresel sorunları algılama ve anlama frekanslarının dağılımına baktığımızda tüm öğrencilerin (%100) küresel ısınmanın bir küresel sorun olduğu yönünde ortak fikre sahip olduklarını görmekteyiz. 7S.4Ö kodlu erkek öğrencinin “Ozon tabakasının parfümler veya zehirli gazlar yüzünden delinmesi ve dünyadaki sıcaklığın artarak kutupların erimesi.”, 7S.1Ö kodlu kız öğrencinin “Ozon tabakasının parfümler veya zehirli gazlar yüzünden delinmesi ve dünyadaki sıcaklığın artarak kutupların erimesi.” ve 7S.10Ö kodlu kız öğrencinin “Buzulların erimesi. Su ve elektrikten tasarruf yapılabilir.” cevapları yedinci sınıf öğrencilerinin küresel sorunların farkındalıkları yönündeki iddiamızı desteklemektedir. Yedinci sınıf öğrencilerinin çevre kirliliği ile mücadele çözüm önerilerinin ise; 5 öğrenci (%50) tarafından çöplerin çevreye atılmayarak çevre kirliliğinin önlenebileceği ve 5 öğrenci (%50) ise çevre bilinci oluşturmak amaçlı seminer ve reklamlar olduğu görülmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde yedinci sınıf öğrencilerinin, küresel sorun kavramını ve küresel sorunları bildiklerini söylememiz mümkündür. Yine çevre kirliliğinin önlenmesinin, halkın bilinçlendirilerek, eğitim ve çevreye duyarlı olarak mümkün olabileceği yönündeki açıklamaları çevreye duyarlılığının oluşması bağlamında değerlendirilebilir. Bu bağlamda yedinci sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

İlköğretim 8.sınıf öğrencileri; Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir sorusunu, 4 öğrenci (%40) Amerika ve Rusya, 2 öğrenci (%20) Van, 1 öğrenci (%10) Afrika, 1 öğrenci (%10) Paris, 1 öğrenci (%10) İstanbul ve 1 öğrenci (%10) Japonya olarak cevaplandıkları görülmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde sekizinci sınıflar açısından küresel olay kavramının tam algılandığını ve bilindiğini olarak söylememiz mümkün değildir. 8S.7Ö’nin “ Afrika. Çünkü orda açlık yaşanıyor.” cevabı küresel olay/sorun kavramının algılandığı şeklinde bir cevap olsa da diğer

örneklemelerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde küresellik kavramının bilindiği ancak küresel olay/sorun kavramının bilinmediğini uygulamaya katılan öğrencilere göre sekizinci sınıflar açısından söylememiz mümkündür.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin küresel sorunları algılama ve anlama frekanslarının dağılımına baktığımızda 8 öğrenci (%80) küresel ısınmanın bir küresel sorun olduğu yönünde ortak fikre sahip olduklarını görmekteyiz, 1 öğrenci (%10) ise savaşların ve siyasi anlaşmazlıkların küresel sorun olduğunu söylemektedir. Ayrıca 1 öğrenci (%10) soruya bilmiyorum cevabını vermiştir ki; bu cevap sekizinci sınıf öğrencisinden vermesi beklenmeyecek bir cevap olarak dikkat çekicidir. 8S.8Ö kodlu kız öğrencinin “*Savaşlar. Bunun için siyasi anlaşmazlıklara uzlaşma yapılabilir.*”, 8S.1Ö kodlu erkek öğrencinin “*Bence küresel ısınma ile dünya yavaş yavaş yok oluyor.*” ” cevapları sekizinci sınıf öğrencilerinin küresel sorunların farkında oldukları ve çözüme yönelik görüşlerini göstermektedir. Sekizinci sınıf öğrencilerinin çevre kirliliği ile mücadele çözüm önerilerinin ise; 4 öğrenci (%40) tarafından çöplerin çevreye atılmayarak çevre kirliliğinin önlenebileceği ve 5 öğrenci (%50) ise çevre bilinci oluşturmak amaçlı seminer ve reklamlar olduğu ve 1 öğrenci (%10) geri dönüşümün özendirilmesi yönünde olduğu görülmektedir. 8S.5Ö kodlu kız öğrencinin “*İnsanlar daha duyarlı olsaydı çevre kirliliği olmazdı.*” çevre bilincinin önemini ifade etmektedir. Bulgular değerlendirildiğinde sekizinci sınıf öğrencilerinin, küresel sorun kavramını ve küresel sorunları bildiklerini söylememiz mümkündür. Yine çevre kirliliğinin önlenmesinin, halkın bilinçlendirilerek, eğitim ve çevreye duyarlı olarak mümkün olabileceği yönündeki açıklamaları çevreye duyarlılığının oluşması bağlamında değerlendirilebilir. Bu bağlamda sekizinci sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç olarak; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın küresel olayların algılanması ve bilinmesi üzerindeki etkilerinin sadece 5. ve 7. sınıf öğrencileri üzerinde pozitif etkisinin olduğunu, 4, 6 ve 8. sınıflar üzerinde etkisinin bulunmadığını söyleyebiliriz. Küresel olay ile toplumsal protesto kavramının karıştırılmasında özellikle ülkemizde yaşanan toplumsal protesto olaylarının bu karışıklığa neden olduğunu söylememiz mümkündür. Ayrıca; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın küresel sorunların algılanması ve küresel sorunlara çözüm önerileri ile çevre bilincinin geliştirilmesi yönünde pozitif etki sağladığını söylememiz mümkündür.

4.5.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Sosyal Haklar ve Eşitlik Kavramlarının Algısı Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 3. ve 7. sorularında öğrencilere “Tüm dünya üzerindeki çocukların ortak özellikleri ve farklılıkları nelerdir?” diye sorularak öğrencilerin “Sosyal haklar ve eşitlik kavramlarının algısı”nın ve “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ile öğrencilerin sosyal haklar ve eşitlik kavramlarının algısı üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar kendi içlerinde sınıflandırılarak kategorilere ayrılmış ve tablo yardımı ile açıklanmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki tablolarda, “Tüm dünyayı üzerindeki çocukların ortak özellikleri ve farklılıkları nelerdir?” sorusuna verilen cevapların dağılımı yer almaktadır.

Tablo 47. 4. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması

SINIF/ KOD	CİNSİYET	ORTAK ÖZELLİKLER				FARKLILIKLAR			
		OKULA GİTME	OYUN/ OYUNC	KİŞİSEL ÖZELLİKLER	EĞLENCE	DİL/ IRK	YAŞAM BİÇİMİ	FİZİKSEL FARKLILIKLAR	BESLENME/ GIYIM
4S.1Ö	E		X		X				
4S.2Ö	E				X	X			X
4S.3Ö	K	X	X	X				X	
4S.4Ö	K			X					
4S.5Ö	K		X		X				X
4S.6Ö	K	X	X						X
4S.7Ö	E		X						X
4S.8Ö	E		X			X			X
4S.9Ö	K	X	X	X	X	X	X		
4S.10Ö	E	X			X	X			X

Tablo 47 incelendiğinde, 4. sınıf öğrencilerinin dünya çocuklarının ortak özellikleri konusunda; oyun oynamak, oyuncaklara sahip olmak, eğlenme haklarının bulunduğu ve eğitim görme haklarının olduğu görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Farklılıklar konusunda öne çıkan ise; dil ve ırk özelliği ile beslenme ve giyim alışkanlıklarındaki farklılıklara dikkat çekmektedirler. Bulgular değerlendirildiğinde dördüncü sınıf öğrencilerinin, tüm çocukların ortak özelliklerinin farkındalığı ve eşit haklara sahip olmaları gerektiği konusunda fikir sahibi olduklarını söyleyebiliriz. Ayrıca; her çocuğun eğitim, eğlenme, oyun gibi temel ve sosyal haklara sahip olduklarını ifade etmeleri bakımından,

küresel eğitim bağlamında Sosyal Bilgiler eğitiminin 4. sınıf öğrencilerine sosyal haklar ve eşitlik kavramları hakkında pozitif etki yarattığını söylememiz mümkündür.

Tablo 48. 5. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıkların Algılanması

SINIF/ KOD	CİNSİYET	ORTAK ÖZELLİKLER				FARKLILIKLAR			
		OKULA GİTME	OYUN/ OYUN AK	KİŞİSEL ÖZELLİKLER	EĞLENCE	DİL/ IRK	YAŞAM BİÇİMİ	FİZİKSEL FARKLILIKLAR	BESLENME/ GİYİM
5S.1Ö	E	X						X	
5S.2Ö	E		X				X	X	
5S.3Ö	E		X			X			
5S.4Ö	K		X			X			
5S.5Ö	K		X			X			
5S.6Ö	E	X	X			X			
5S.7Ö	E		X		X	X		X	
5S.8Ö	K		X		X	X			
5S.9Ö	K	X*	X*		X*	X	X		
5S.10Ö	K	X*	X*		X*				

** Belirlenen kategorilerdeki ortak özelliklerin tüm dünya çocuklarının ortak hakkı olduğu şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 48 incelendiğinde, 5. sınıf öğrencilerinin dünya çocuklarının ortak özellikleri konusunda; oyun oynamak, oyuncaklara sahip olmak, eğlenme hakkı ve eğitim görme haklarının olduğu görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Farklılıklar konusunda öne çıkan ise; dil ve ırk özelliği, yaşam biçimlerindeki farklılıklar, fiziksel özelliklerdeki farklılıklara dikkat çekmektedirler. Bulgular değerlendirildiğinde beşinci sınıf öğrencilerinin, tüm çocukların ortak özelliklerinin farkındalığı ve eşit haklara sahip olmaları gerektiği konusunda fikir sahibi olduklarını söyleyebiliriz. 5S.9Ö ve 5S.10Ö kodlu kız öğrencilerin “Ortak hakları olması.” cevabı, beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal haklar ve eşitlik kavramlarını algıladıkları düşüncemizi desteklemektedir. Ayrıca; her çocuğun eğitim, eğlenme, oyun gibi temel ve sosyal haklara sahip olduklarını ifade etmeleri bakımından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın 5. sınıf öğrencilerine sosyal haklar ve eşitlik kavramları hakkında pozitif etki yarattığını söylememiz mümkündür.

Tablo 49. 6. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya çocuklarının Ortak özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması

SINIF/ KOD	CİNSİYE T	ORTAK ÖZELLİKLER				FARKLILIKLAR			
		OKUL A GİTME	OYUN/ OYUNCA K	KİŞİSEL ÖZELLİKLER	EĞLENC E	DİL/ IRK	YAŞA M BİÇİMİ	FİZİKSEL FARKLILIKLA R	BESLENME / GİYİM
6S.1Ö	K		X			X			
6S.2Ö	E	X*	X*	X*	X*	X	X	X	
6S.3Ö	K	X*	X*	X*	X*	X	X		
6S.4Ö	E	X*	X*	X*	X*	X		X	X
6S.5Ö	E		X			X	X		
6S.6Ö	E			X		X	X		
6S.7Ö	K	X		X		X			
6S.8Ö	K				X			X	X
6S.9Ö	E		X						
6S.10 Ö	K		X		X		X		

** Belirlenen kategorilerdeki ortak özelliklerin tüm dünya çocuklarının ortak hakkı olduğu şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 49 incelendiğinde, 6. sınıf öğrencilerinin dünya çocuklarının ortak özellikleri konusunda; oyun oynamak, oyuncaklara sahip olmak, eğlenme hakkı ve eğitim görme haklarının olduğu görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Farklılıklar konusunda öne çıkan ise; dil ve ırk özelliği, yaşam biçimlerindeki farklılıklar fiziksel özelliklerdeki farklılıklara dikkat çekmektedirler. Bulgular değerlendirildiğinde altıncı sınıf öğrencilerinin, tüm çocukların ortak özelliklerinin farkındalığı ve eşit haklara sahip olmaları gerektiği konusunda fikir sahibi olduklarını söyleyebiliriz. Tüm dünya çocuklarının ortak özellikleri sorusuna, özellik yerine “*Tüm çocuklar eşittir ve herkes aynı hakka sahiptir.*” cevabını altıncı sınıf öğrencilerinin de verdiğini görmekteyiz. Her ne kadar bu cevap bir özellik belirtme de sorunun kategorisinin sosyal haklar ve eşitlik algısı olması nedeniyle, öğrencilerin sosyal hak ve eşitlik kavramını biliyor olmalarının açık ifadesidir diyebiliriz. Ayrıca; her çocuğun eğitim, eğlenme, oyun gibi temel ve sosyal haklara sahip olduklarını ifade etmeleri bakımından Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın 6. sınıf öğrencilerine sosyal haklar ve eşitlik kavramları hakkında pozitif etki yarattığını söylememiz mümkündür.

Tablo 50. 7. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması

SINIF/ KOD	CİNSİYET	ORTAK ÖZELLİKLER				FARKLILIKLAR			
		OKULA GİTME	OYUN/ OYUNC	KİŞİSEL ÖZELLİKLER	EĞLENCE	DİL/ İRK	YAŞAM BİÇİMİ	FİZİKSEL FARKLILIKLAR	BESLENME/ GİYİM
7S.1Ö	K		X			X			
7S.2Ö	K	X	X	X	X	X			
7S.3Ö	K	X	X			X		X	X
7S.4Ö	E	-	-	-	-				X
7S.5Ö	E	X	X	X	X	X	X	X	
7S.6Ö	E		X			-	-	-	-
7S.7Ö	E	X	X	X	X			X	
7S.8Ö	K		X		X	X		X	
7S.9Ö	E		X		X	-	-	-	-
7S.10Ö	K		X	X	X			X	X

Tablo 50 incelendiğinde, 7. sınıf öğrencilerinin dünya çocuklarının ortak özellikleri konusunda; belirlenen tüm kriterlerde haklarının olduğu görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Ortak özellikler sorusuna ve farklılıklar sorusuna birer öğrenci cevap vermemiştir (Ö4 ve Ö9). Farklılıklar konusunda öne çıkan ise; dil ve ırk özelliği, fiziksel özelliklerdeki farklılıklar ve beslenme/giyim kriterlere dikkat çekmektedirler. Bulgular değerlendirildiğinde yedinci sınıf öğrencilerinin, tüm çocukların ortak özelliklerinin farkındalığı ve eşit haklara sahip olmaları gerektiği konusunda fikir sahibi olduklarını söyleyebiliriz. Tüm dünya çocuklarının ortak özellikleri sorusuna, özellik yerine Ö5 kodlu erkek öğrencinin ortak özellikler sorusuna verdiği “*Hepsi canlıdır. Hepsinin yaşama hakkı vardır.*” cevabı ile her bireyin yaşam hakkının vazgeçilmez bir hak olduğu vurgusu dikkat çekicidir. Ö10 kodlu kız öğrencinin ortak özellikler sorusuna verdiği “*Hepsinde çocuk ruhu var, hepsinde müzik zevki var, hepsinde merak duygusu var.*” cevabı tüm çocukların aynı düşünce ve yapıya sahip olmalarını ifade etme bağlamında önem taşımaktadır. Her ne kadar bu cevaplar bir özellik belirtmese de sorunun kategorisinin sosyal haklar ve eşitlik algısı olması nedeniyle, öğrencilerin sosyal hak ve eşitlik kavramını biliyor olmalarının açık ifadesidir diyebiliriz. Ayrıca; her çocuğun eğitim, eğlenme, oyun gibi temel ve sosyal haklara sahip olduklarını ifade etmeleri bakımından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın 7. sınıf öğrencilerine sosyal haklar ve eşitlik kavramları hakkında pozitif etki yarattığını söylememiz mümkündür.

Tablo 51. 8. Sınıf Öğrencilerine Göre Dünya Çocuklarının Ortak Özellikleri ve Farklılıklarının Algılanması

SINIF/ KOD	CİNSİYET	ORTAK ÖZELLİKLER				FARKLILIKLAR			
		OKULA GİTME	OYUN/ OYUNC	KİŞİSEL ÖZELLİKLER	EĞLENCE	DİL/ IRK	YAŞAM BİÇİMİ	FİZİKSEL FARKLILIKLAR	BESLENME/ GİYİM
8S.1Ö	E		X			X	X	X	
8S.2Ö	E		X		X			X	
8S.3Ö	K	X	X	X	X			X	
8S.4Ö	E		X			X	X		
8S.5Ö	K		X		X	X	X		
8S.6Ö	K	-	-	-	-	-	-	-	-
8S.7Ö	K	X	X	X	X	X		X	
8S.8Ö	K	X	X	X	X	X	X		
8S.9Ö	E	X	X	X	X	X	X		
8S.10Ö	E		X		X	X	X	X	X

Tablo 51 incelendiğinde, 8. sınıf öğrencilerinin dünya çocuklarının ortak özellikleri konusunda; belirlenen tüm kriterlerde haklarının olduğu görüşüne sahip oldukları görülmektedir. Ortak özellikler sorusuna ve farklılıklar sorusuna Ö6 kodlu kız öğrenci cevap vermemiştir. Farklılıklar konusunda öne çıkan ise; dil ve ırk özelliği ve fiziksel özelliklerdeki farklılıklara dikkat çekmektedirler. Bulgular değerlendirildiğinde sekizinci sınıf öğrencilerinin, tüm çocukların ortak özelliklerinin farkındalığı ve eşit haklara sahip olmaları gerektiği konusunda fikir sahibi olduklarını söyleyebiliriz. Tüm dünya çocuklarının ortak özellikleri sorusuna, özellik yerine Ö3 kodlu kız öğrencinin ortak özellikler sorusuna verdiği “*Hepsi insandır. Yaşam hakkı vardır.*” cevabı ile her bireyin yaşam hakkının vazgeçilmez bir hak olduğu vurgusu dikkat çekicidir. Ö8 kodlu kız öğrencinin ortak özellikler sorusuna verdiği “*Tüm çocuklar bağımsız bir ortamda, baskı altında olmadan, özgür olarak yaşama hakkına sahiptir.*” cevabı, sorumuzun kategorisi olan ‘sosyal haklar ve eşitlik’ olgusunun algılanmasına verilebilecek en iyi örnek niteliği taşıması açısından önem taşımaktadır. Her ne kadar bu cevaplar bir özellik belirtmese de sorunun kategorisinin sosyal haklar ve eşitlik algısı olması nedeniyle, öğrencilerin sosyal hak ve eşitlik kavramını biliyor olmalarının açık ifadesidir diyebiliriz. Ayrıca; her çocuğun eğitim, eğlenme, oyun gibi temel ve sosyal haklara sahip olduklarını ifade etmeleri bakımından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel

Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın 8. sınıf öğrencilerine sosyal haklar ve eşitlik kavramları hakkında pozitif etki yarattığını söylememiz mümkündür.

4.5.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Farklı Kültürleri Öğrenme Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 4. ve 5. sorularında öğrencilere “Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?” ve “Yabancı bir ülkede bulundunuz mu (ya da bulunmak ister miydiniz) ? Neler hissettiniz?” diye sorularak öğrencilerin ‘farklı kültürleri tanıma ve öğrenme arzusunun ve “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 52. 4. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.4: Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?	SORU.5:Yabancı bir ülkede bulundunuz mu (ya da bulunmak ister miydiniz)? Neler hissettiniz?
	CEVAP	CEVAP
4S.1Ö	Amerika Hollanda. Oralarda ne yapıyorlar.	Hayır. Bulunmak isterdim. Çünkü yabancı ülkelerde daha fazla yer var ve her şey var.
4S.2Ö	İngilizler. Ona orda hayatın güzel mi diye sorardım.	Hayır, çünkü ben Türkiye’den memnunum burası daha güzel bir ülke.
4S.3Ö	İstemezdim, dilini anlamazdım.	Gitmedim. Evet Afrika’ya, oradaki insanların nasıl eziyet çektiklerini görmek isterdim.
4S.4Ö	Yabancı milletten. Siz nasıl birbirinizle anlaşıyorsunuz.	Yabancı bir ülkede bulunmadım. Yabancı bir ülkede bulunmak isterdim. Bende onlar gibi farklı yerde olmak isterdim. Mutlu olurum.
4S.5Ö	Çin, Japonya. En sevdiğin oyun?	Bulunmadık ama isterdik çok merak ediyoruz.
4S.6Ö	İngiltere. Güzel mi diye sorardım.	Bulundum. Çok eğlendim ve mutlu oldum.
4S.7Ö	ABD ve İngiltere.	Almanya.
4S.8Ö	ABD. Oranın konuştukları dili merak ediyorum.	Hayır.
4S.9Ö	New York. Müslüman olmak ister misin?	Hayır bulunmadım. Bulunmak isterim. Değişik yerler görebilirim.
4S.10Ö	Paris’ten olmasını isterdim. Ona Paris’i ve Eyfel Kulesi’ni sormak isterdim.	Hayır bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çünkü oraları yani ülkeleri çok merak ediyorum.

Tablo 52 incelendiğinde, dördüncü sınıf öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve öğrenme düzeyleri birbirinden farklılıklar göstermektedir. Öğrencilerin herhangi bir kültürel özellik üzerinde yoğunlaşmadıkları açıktır. Kültürel özellikleri öğrenme isteğinden ziyade, daha çok yabancı bir ülkeye ve yaşam biçimlerine duyulan ilgi ve meraktır diyebiliriz. Dördüncü sınıf

örneklem grubunu oluşturan 10 öğrenciden sadece 2 öğrenci (%20) başka bir ülkeye gittiğini söylemektedir. Sonuç olarak dördüncü sınıflar için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi vardır demek mümkün değildir.

Tablo 53. 5. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.4: Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?	SORU.5:Yabancı bir ülkede bulundunuz mu? (ya da bulunmak ister miydiniz)? Neler hissettiniz?
	CEVAP	CEVAP
5S.1Ö	Ben Fransa'dan olmasını isterdim. Ondan beni gezdirmesini isterdim.	Ben hiç yabancı ülkede bulunmadım, bulunmak isterdim.
5S.2Ö	Amerika'da bir arkadaşım olmasını isterdim ona gezip göreceğim yerlerde bana eşlik edebilir mi? sorusunu sorardım.	Hayır yabancı bir ülkede bulunmadım ama bulunmak isterdim. Çünkü oraları çok merak ediyorum
5S.3Ö	Her millettten.	Hayır. Evet merak ederdim sevinirdim
5S.4Ö	Çin, en çok sevdiği etkinlik.	Hayır. Mutlu olurdum. Şaşırdım.
5S.5Ö	İngiltere.	Hayır. Evet. Çok mutlu olurdum.
5S.6Ö	Çin, orasının ne kadar büyük bir ülke olduğunu sorardım.	Hayır, bulunmadım ama bulunmak isterim.
5S.7Ö	Çin, orada neler yiyorsunuz nasıl eğleniyorsunuz.	Gitmedim. Afrika'ya gitmek isterdim. Oradaki kabileleri, ne yediklerini merak ediyorum.
5S.8Ö	Gezegenden, bir adamın veya kızın.	Yabancı ülkede bulunmam.
5S.9Ö	Rusya, eğitim orda nasıl yapılıyor?	Bulunmak isterdim. Oradaki insanları tanımak isterdim, . mutlu olurdum.
5S.10Ö	İngiliz.	Hayır, ama bulunmak isterdim yeni kişiler tanıyoruz.

Tablo 53 incelendiğinde, beşinci sınıf öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve öğrenme düzeyleri birbirinden farklılıklar göstermektedir. Öğrencilerin daha çok Çin kültürü ve özelliklerini merak ettikleri ve öğrenme arzusunda bulundukları görülmektedir. Beşinci sınıf öğrencilerinin de kültürel özellikleri öğrenme üzerinde yoğunlaşmadıkları açıktır. Kültürel özellikleri öğrenme isteğinden ziyade, daha çok yabancı bir ülkeye ve yaşam biçimlerine duyulan ilgi ve meraktır diyebiliriz. Beşinci sınıf örneklem grubu içerisinde yer alan hiçbir öğrencinin yurt dışı deneyimi yaşamadığı ancak, böyle bir deneyimin tüm öğrencilerde arzulandığı görülmektedir. Sonuç olarak küresel kültürleri tanıma ve öğrenme amacıyla olmasa da beşinci sınıf öğrencilerinin yabancı bir ülkeyi tanıma ve görme istekleri fazladır. Yaş düzeyi olarak henüz gelişme çağındaki olan 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin kültür kavramını bilemeyecekleri varsayımından hareketle, yabancı bir ülkeyi görme arzusunun kültürel özellikleri öğrenme arzusuna dönüşmesi muhtemeldir. Sonuç olarak beşinci sınıflar için;

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi vardır demek mümkün değildir.

Tablo 54. 6. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF /KOD	SORU.4: Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?	SORU.5:Yabancı bir ülkede bulundunuz mu (ya da bulunmak ister miydiniz)? Neler hissettiniz?
	CEVAP	CEVAP
6S.1Ö	Fransa. Eyfel kulesi.	İsterim merak ediyorum.
6S.2Ö	Mısır'dan bir arkadaşım olmasını isterdim. Ona piramitleri sorardım.	Evet Almanya'ya gittim, çok düzenli bir ülke, Türkiye gibi değil.
6S.3Ö	Afrika. Ülkenizde bir sıkıntı var mı, yardım edebilir miyiz?	Bulunmadım, bulunmak isterdim. Çünkü oradaki insanların durumunu yaşam tarzını merak ediyorum.
6S.4Ö	Almanya ve Hollanda'dan bir arkadaşımın olmasını isterdim. Ona sizin konuştuğunu dil, yediğiniz yemeklerin isimleri, annesinin ve babasının hangi mesleğe sahip olduğu ve kendisinin büyüyünce hangi meslekte olmak istediğini sorardım. Ve Onun Türkiye'de yaşamak isteyip istemediğini sorardım.	Hayır bulunmadım. Almanya, Hollanda ve Belçika'da bulunmak isterdim. Çünkü bu üç ülkede amcam var.
6S.5Ö	İtalya. Yemeklerini sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Diğer güzellikleri görmek isterdim.
6S.6Ö	Afrika. Ona açlığı ve yaşamlarını sorardım.	Hayır.
6S.7Ö	İtalya, ülkeleri hakkında soru sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çünkü başka ülkeleri merak ediyorum.
6S.8Ö	ABD'den olmasını isterdim. ABD'yi tanıtmalarını isterdim.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim çünkü oraların kültürel tarihlerini öğrenmek isterdim.
6S.9Ö	Amerikalı. Türkiye ile Amerika'nın ortak özellikleri nelerdir? diye sorardım.	Suriye'ye gittim. Orada genellikle Araplar'ı gördüm. Çok değişik şeyler hissettim. Türkiye ile aynı değil.
6S.10Ö	Amerika. Ülkelerinin gelişmiş bir ülke olması nasıl bir duygu? diye sorardım.	Evet. Almanya. Çok güzeldi. Farklı kültürlerle ortak oldum.

Tablo 54 incelendiğinde, altıncı sınıf öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve öğrenme isteklerinin varlığı görülmektedir. Küresel dünyanın değişik ülke ve kültürlerine olan ilgi ve merak altıncı sınıf öğrencilerinde açık bir şekilde varlığını göstermektedir. Altıncı sınıf örneklem grubu içerisinde yer alan üç öğrencinin yurt dışı deneyimi yaşadığı ancak, böyle bir deneyimin tüm öğrencilerde arzulandığı görülmektedir. Bu bağlamda, altıncı sınıf öğrencilerinin küresel kültürleri tanıma ve öğrenmeye istekli olduklarını söyleyebiliriz. Sonuç olarak altıncı sınıflar için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi vardır diyebiliriz.

Tablo55. 7. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.4: Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?	SORU.5:Yabancı bir ülkede bulundunuz mu (ya da bulunmak ister miydiniz)? Neler hissettiniz?
	CEVAP	CEVAP
7S.1Ö	Japonya'dan bir arkadaşım olmasını isterdim. Ona orada neler olduğunu sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Oranın yabancı olduğu için her şeyi farklı gördüm.
7S.2Ö	Kanada'dan bir arkadaşımın bulunmasını isterdim. Ona orada olan festivalleri, geleneklerini ve yaşam biçimini sorardım.	Hayır, yabancı bir ülkede bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çünkü yabancı ülkeleri çok merak ediyorum.
7S.3Ö	Fransa. Oradaki hayatının düzeninin nasıl geçtiğini sorardım.	Bulunmadım. Ama bulunmak isterdim. Çünkü güzel ve farklı yerleri keşfetmeyi seviyorum
7S.4Ö	Amerika'dan. Adın ne? Diye sorardım.	Hayır bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çünkü sürekli kendi ülkemde kalıyorum başka yerlere gitmek istiyorum.
7S.5Ö	İngiltere, ülkeni seviyor musun? diye sorardım.	Azerbaycan'a gittim. Çok güzeldi.
7S.6Ö	Brezilya'dan. Çünkü futbolcu Alex'in arkadaşım olmasını isterdim. Maçlarla ilgili sorular sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak istemem.
7S.7Ö	Almanya. Ona oradaki insanlar nasıl yaşıyor ve okul durumunu sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak istemezdim. Çünkü uzun bir uçak yolculuğu olur.
7S.8Ö	Çin. Yaşadığı ülkenin kültürünü sorardım.	Bulunmadım. Ama bulunmak isterdim. Farklı bir ülkenin güzelliklerini görmek isterdim.
7S.9Ö	Maldiv adalarından. Orası nasıl bir yer diye sorardım.	Bulunmadım. Ama belki bulunmak isterdim. Çünkü yeni yerler keşfedebilirim.
7S.10Ö	Mısır. Oradaki piramitlerle ilgili bilgiler sorardım. Eski yaşananları sorardım.	Dünya turuna çıkmak isterdim. Çünkü her yerin başka güzelliği var.

Tablo 55 incelendiğinde, yedinci sınıf öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve öğrenme isteklerinin varlığı görülmektedir. Küresel dünyanın değişik ülke ve kültürlerine olan ilgi ve merak yedinci sınıf öğrencilerinde açık bir şekilde varlığını göstermektedir. Yedinci sınıf örneklem grubu içerisinde yer alan bir öğrencinin yurt dışı deneyimi yaşadığı ancak, böyle bir deneyimin tüm öğrencilerde arzulandığı görülmektedir. Bu bağlamda, küresel kültürleri tanıma ve öğrenme isteğinin yedinci sınıf öğrencilerinde var olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak yedinci sınıflar için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi vardır diyebiliriz.

Tablo 56. 8. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Kültürleri Öğrenme Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.4: Özellikle hangi millettten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?	SORU.5:Yabancı bir ülkede bulundunuz mu (ya da bulunmak ister miydiniz)? Neler hissettiniz?
	CEVAP	CEVAP
8S.1Ö	Almanya. Gezilecek yerlerinin nereler olduğunu sorardım.	İran. Büyük babam orada olduğu için gittim. Kendimi biraz yabancı hissettim.
8S.2Ö	Almanya. Çünkü çok güzel diyorlar.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Gelişmiş ülke olduğu için.
8S.3Ö	Afrika'daki kabilelerden olmasını isterdim. Ona oradaki yaşantıyı sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çünkü oraların kültürlerini merak ediyorum.
8S.4Ö	Almanya. Çünkü kültürlerini merak ediyorum.	Bulunmadım. Bulunmak isterim. Çünkü onların hayatını öğrenmek isterdim.
8S.5Ö	Fransa'dan. Kültürünüz nasıl diye sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak istemem. Kendimi yabancı hissederim.
8S.6Ö	Yanıt yok.	Hayır. Konuştukları dilden anlamazdım.
8S.7Ö	Hangi millettten olursa olsun. Ona milleti ile ilgili sorular sorardım.	Bulunmadım. Bulunmak isterdim. Çok heyecanlanırdım. Mutlu olurum.
8S.8Ö	Amerika'dan veya Suriye'den. Hayatlarını nasıl devam ettirmek istediklerini sorardım.	Hayır bulunmadım. Ama bulunmak da isterdim. Kültürlerini tanımış olurum.
8S.9Ö	Amerika'dan. Onlara kültürleri ve dinlerinin özelliklerini sorardım.	Hayır istemezdim.
8S.10Ö	Japonya'dan arkadaşım olmasını isterdim. Japonya'nın nasıl bir yer olduğunu konuşmalarını mekanlarını sorardım.	Hayır, yabancı bir ülkede bulunmadım. Ama bulunmak isterdim.

Tablo 56 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin; doğrudan farklı kültürleri tanıma ve öğrenme isteklerinin varlığı açık olarak görülmektedir. Küresel dünyanın değişik ülke ve kültürlerine olan ilgi ve merak sekizinci sınıf öğrencilerinde diğer sınıflardaki öğrencilere oranla daha fazla ve belirgindir. Sekizinci sınıf örneklem grubu içerisinde yer alan bir öğrencinin yurt dışı deneyimi yaşadığı ancak, böyle bir deneyimin bir öğrenci dışında diğer tüm öğrenciler tarafından arzulandığı görülmektedir. Bu bağlamda, küresel kültürleri tanıma ve öğrenme isteğinin sekizinci sınıf öğrencilerinde var olduğunu söyleyebiliriz. Sonuç olarak sekizinci sınıflar için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi vardır diyebiliriz.

4.5.1.5. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın Öğrencilerin Çoklu Bakış Açılarının Varlığı Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 6. ve 9. sorularında öğrencilere “Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?” ve “Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden” diye sorularak öğrencilerin “değişken durumlar ve olaylar karşısında çoklu bakış açılarının

varlığının ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi'nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 57. 4. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.6: Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?	SORU.9: Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden
	CEVAP	CEVAP
4S.1Ö	Bilmiyorum.	Hayır. Çünkü bizim ülkemizde her şey var, evimiz var, yiyeceğimiz var. Onların çok az eşyaları var.
4S.2Ö	Yiyecek olmadığı için.	Değildir, çünkü Afrika çok yoksul.
4S.3Ö	Fakir oldukları için	Afrika daha çok yoksul yemek bile bulamıyor.
4S.4Ö	Bence bazı ülkeler onların her şeylerini almışlardır. Fakir oldukları için.	Önemlidir. Bana göre öyle geliyor.
4S.5Ö	Kaynakları düzenli kullanmadıkları için.	Susuzluk, kuraklık yaşandığı için.
4S.6Ö	Paraları olmadığı için.	Hayır, çünkü onlar daha yoksul.
4S.7Ö	Çok sıcak olduğu için eşya üretemiyorlar ve zengin olmadıkları için.	Afrika.
4S.8Ö	Zengin olmadıkları için.	Afrika daha önemlidir yoksulluk fazladır.
4S.9Ö	Beyazlar karaları sevmedikleri için onları başka kötü bir yere koymuşlar.	Hayır. Çünkü onlar bizden daha fazla yardıma muhtaç.
4S.10Ö	İsraf yapıp tutumlu olmadıkları için olabilir.	Çünkü bizim ülkemiz yani yaşadığımız yer daha önemlidir.

Tablo 57 incelendiğinde, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarda, dördüncü sınıf öğrencilerinde henüz çoklu bakış açısının varlığından söz edebilmek mümkün değildir. Afrika hakkındaki düşüncelerinin bilgiden ziyade duyumlara dayalı yargılar olduğunu söyleyebiliriz. Dördüncü sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi bulunmamaktadır.

Tablo 58. 5. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.6: Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?	SORU.9:Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden
	CEVAP	CEVAP
5S.1Ö	Nüfusları fazla olduğundan dolayı olabilir	Evet, önemlidir çünkü bizim nüfusumuz daha azdır.
5S.2Ö	Toprakları sıcak ve kurak olduğu için olabilir.	Evet, daha önemlidir. Çünkü ülkemizdeki yoksulluk en çok bizi ilgilendirir.
5S.3Ö	Burunları düşük olduğu için.	Hayır, Afrika'nın durumu daha kötü.
5S.4Ö	İş olmadığı için su olmadığı için.	Hayır.
5S.5Ö	çok gelişmemiş bir ülke olduğu için	Hayır. Çünkü Afrika'daki durum çok kötü.
5S.6Ö	Çalışmadıkları için.	Bence hayır çünkü orası daha kötü.
5S.7Ö	Orada su yok yeteri, tarım su olmadığı için zayıf sanayileri yok kurak.	Biz burada yaşıyoruz. Bizimki daha önemli.
5S.8Ö	Yemek yiyemeyip yoksul kaldıkları için.	Evet, onların iyi beslenmesi gerekir.
5S.9Ö	Çalışmak istemedikleri için.	Hayır, çünkü onların bazı hakları yok.
5S.10Ö	Orda kıtlık yaşandığı için.	Değil çünkü Afrika'daki kişiler yemek bulmak için canlarını verebilirler.

Tablo 58 incelendiğinde, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarda, beşinci sınıf öğrencilerinin çoklu bakış açılarının oluşmaya başladığını söyleyebiliriz. Bilgilerin henüz yeni yeni edinilmesiyle Afrika ve sorunları hakkında yargıların oluşmaya başladığı görülmektedir. Ayrıca, beşinci sınıf öğrencileri karşılaştırma yapabilme ve muhakeme edebilme yetilerini göstermekte, bu anlamda çoklu bakış açısının n beşinci sınıf öğrencilerinin büyük bir bölümü için vardır dememiz mümkündür. Beşinci sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi bulunmaktadır diyebiliriz.

Tablo 59. 6. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.6: Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?	SORU.9:Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden
	CEVAP	CEVAP
6S.1Ö	Gelişmemiş	Evet, bizim açlığımız önemli
6S.2Ö	Sömürgeler Afrika'yı çok etkiliyor.	Hayır. Afrika'daki yoksulluk Türkiye'dekinin kat kat fazlasıdır.
6S.3Ö	Irklarından dolayı bazı insanlar, bazı ülkeler onlar siyah diye bir şey yapmamışlar.	Hayır. Çünkü dünyada herkes eşit olmalıdır.
6S.4Ö	Onlar çok eskiden sömürüldükleri için.	Hayır. Çünkü biz istediğimiz her şeyi yiyor, içiyor ve alabiliyoruz ama onlar alamıyorlar.
6S.5Ö	Oralarda verimlilik yok. Bu yüzden yoksul olabilirler.	Bence önemlidir.
6S.6Ö	Su ve yiyecekleri yok.	Cevap Yok.
6S.7Ö	Kurak bir bölge olduğu için.	Hayır, çünkü orda daha önemli.
6S.8Ö	Çok sıcak olduğu için.	Evet. Çünkü burası benim ülkem.
6S.9Ö	Maddi durumları kötü olduğu için ve israf yaptıkları için.	Hayır, oranın maddi durumu daha kötü.
6S.10Ö	Başka ülkeler tarafından sömürülmüşlerdir.	Hayır. Çünkü bizim yaşayacağımız yoksulluk belki onlarınkinin yanında çok küçük kalır.

Tablo 59 incelendiğinde, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarda altıncı sınıf öğrencilerinin çoklu bakış açılarının varlığı görülmektedir. Özellikle sorunun nedenlerini irdeleyebilme ve durum kıyaslaması yapabilmeleri çoklu bakış açısının oluştuğunun göstergesidir diyebiliriz. Bu bağlamda, altıncı sınıf öğrencileri için Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi bulunmaktadır diyebiliriz.

Tablo 60. 7. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.6: Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?	SORU.9:Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden
	CEVAP	CEVAP
7S.1Ö	O ülkenin halkıyla uğraşmış ve her şeyi ellerinden alınmış olabilir.	Hayır. Bizde birkaç kişi yoksulken onların ülkeleri yoksul.
7S.2Ö	Oranın iklimi sıcak ve kurak olduğundan geçimlerini sağlayamıyorlar ve yoksul kalıyorlar. Ayrıca Afrika gelişmemiş bir ülke.	Hayır. Bence Afrika'daki yoksulluk daha önemli çünkü orada insanlar yoksulluktan ölürlen ülkemizde böyle bir şey yok.
7S.3Ö	Para sıkıntısı ve işsizlik olabilir.	Hayır. Çünkü Afrika'da açlık ve susuzluktan ölen insanlar var.
7S.4Ö	Oradaki fazla sıcaklıktan dolayı iklim şartlarına uygun fazla meyve sebze yetişmediği için.	Hayır. Çünkü Afrika Türkiye'den çok daha fakirdir. Âmâ ülkemizdeki yoksullukta önemlidir.
7S.5Ö	Küresel ısınma yüzünden suları buharlaşmış olabilir. Sonra böyle olmuş olabilir	Bence hayır. Orada hiçbir şey yok ama burada su var ekmek var.
7S.6Ö	Savaşlar yüzünden. Afrika çok savaş geçirdi ve aç kaldı.	Hayır değildir. Çünkü bizim ülkemiz onlarınki kadar fakir değil ve bizler onlara yardım etmeliyiz
7S.7Ö	Bence orada savaş çıkmıştır insanların tüm mallarını almışlardır.	Hayır değildir. Çünkü oradaki insanların hiçbir şeyi yoktur. Bizim en azından malımız mülkümüz vardır.
7S.8Ö	Çünkü 15 ve 16. yüzyıllarda Avrupalılar Afrika'da sömürgeler kurdular. Afrika'da teknoloji çok gelişmediği için hala doğal kaynaklarını kullanamıyorlar.	Hayır. Onlar kaç yıldır yoksulluk içindeler, açlıktan ölüyorlar. Türkler iki gün aç kaldı diye bir şey mi olacak.
7S.9Ö	İklimlerinden dolayı. Sanayileri gelişmemiş.	Değildir. Çünkü biz onlar kadar muhtaç değiliz.
7S.10Ö	Bazı ülkelerin köleleri olmuş olabilirler. Yaptıkları hizmetlerin karşılığını almamış olabilirler	Hayır, önemli değil. Onların yoksulluğu daha önemli. Sonuçta onlar bir deri bir kemik.

Tablo 60 incelendiğinde, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarda, yedinci sınıf öğrencilerinde çoklu bakış açısının varlığı görülmektedir. 7S.8Ö kodlu kız öğrencinin “*Çünkü 15 ve 16. Yüzyıllarda Avrupalılar Afrika'da sömürgeler kurdular. Afrika'da teknoloji çok gelişmediği için hala doğal kaynaklarını kullanamıyorlar.*” ve 7S.2Ö kodlu kız öğrencinin “*Hayır. Bence Afrika'daki yoksulluk daha önemli çünkü orada insanlar yoksulluktan ölürlen ülkemizde böyle bir şey yok.*” cevapları, yedinci sınıfların ulaştığı çoklu bakış açısının boyutunu göstermektedir. Özellikle, neden-sonuç ilişkisini kurabilmeleri ve durum kıyaslaması yapabilmeleri çoklu bakış açısının oluştuğunun göstergesidir diyebiliriz. Bu bağlamda, yedinci sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi bulunmaktadır diyebiliriz.

Tablo 61. 8. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Bakış Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.6: Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?	SORU.9: Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan önemli midir? Neden
	CEVAP	CEVAP
8S.1Ö	Tarım yapacak yerleri olmadığı için.	Önemlidir. Ülkemiz bizim yerimiz.
8S.2Ö	Cevap Yok.	Değildir. Çünkü bizden daha yoksullar.
8S.3Ö	Hep sömürülmüşlerdir. Ellerindeki her şey (maddi ve manevi) alınmıştır. Bu yüzden yoksul kalmışlardır.	Bence ikisinin de farklı önemi var. Önemli olan yoksul olmamak.
8S.4Ö	Sefillikten.	Değildir.
8S.5Ö	Afrika'nın iklimlerinden dolayı olabilir.	Önemlidir. Çünkü bazı kişilerin durumları iyi olabilir.
8S.6Ö	İş olmadığı için.	Afrika daha önemli. Çünkü çok fakir.
8S.7Ö	Afrika yoksul bir ülke olduğu için. Sömürgeciye dolayı yoksul kalmışlar.	Bence ikisinin de ayrı bir önemi var.
8S.8Ö	Oradaki insanların özelliklerinden kaynaklanabilir.	Hayır. Onlar bizden daha kötü durumda.
8S.9Ö	Savaşlardan ve sömürgelerden.	Hayır. Onlar bizden daha kötü durumlarda baskı altında kaldıkları için.
8S.10Ö	Çünkü gelir kaynakları yok. Bakım yapacak komşu devletleri yok.	Tabii ki önemlidir. İlk önce kendi ülkemizi düşünmeliyiz.

Tablo 61 incelendiğinde, öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplarda, sekizinci sınıf öğrencilerinde çoklu bakış açısının varlığından söz etmek mümkündür. Sekizinci sınıf örneklem grubundaki öğrencilerin cevapları kendilerinden beklenen düzeyde olmasa da, genel anlamda çoklu bakış açısının varlığını göstermektedir. 8S.3Ö kodlu kız öğrencinin “*Bence ikisinin de farklı önemi var. Önemli olan yoksul olmamak.*” ve 8S.9Ö kodlu kız öğrencinin “*Hayır. Onlar bizden daha kötü durumlarda baskı altında kaldıkları için.*” cevapları, sekizinci sınıflar için de çoklu bakış açısının varlığını gösteren cevaplardır. Bu bağlamda, sekizinci sınıf öğrencileri için; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi bulunmaktadır diyebiliriz.

4.5.1.6 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 8. ve 11. sorularında öğrencilere “Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz? Neden?” ve “Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?” soruları yöneltilerek öğrencilerin dünya vatandaşlığı kavramını algılanması ve “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 62. 4. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz? İstemez misiniz? Neden?	SORU.11:Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye, Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?
	CEVAP	CEVAP
4S.1Ö	İstemem. Çünkü onların dediğini anlamayız, onlar da bizim dediğimizi anlamaz.	Hayır, bilmiyorum.
4S.2Ö	İsterim, çünkü onlar sayesinde daha bilgili oluruz.	Hayır, çünkü onunla ilgili bir konu değil.
4S.3Ö	İsterdim çünkü onun konuştuğu dili bizde duyardık.	Türkleri tutmalıyız çünkü bizim ülkemiz.
4S.4Ö	İsterdim, çünkü onlar da bizim gibiler.	Evet. Bizimde hakkımız.
4S.5Ö	İsteriz, onların kültürlerini görmek isteriz.	Tarafsız olmalı, çünkü bir dayanışma olmalı.
4S.6Ö	İstemem, çünkü konuşma türü değişik olduğu için konuştuklarını anlamam.	Evet, çünkü bizde bir tarafta bulunmalıyız.
4S.7Ö	Hayır, ilgi alanımız farklı olurdu.	Hayır, ikisine eşit davranmalı.
4S.8Ö	İsterdim, çünkü onların neler öğrendiklerini dinlemek isterdim.	Herkese eşit ve adil davranmalı.
4S.9Ö	İstemezdim. Çünkü hiçbirimiz birbirimizin dilinden anlamazdık.	Evet, çünkü o ülkelerde yaşayan insanlar bizim kardeşlerimiz olduğundan dolayı onlara yardım etmemiz gerekir.
4S.10Ö	İsterim. O arkadaşına ülkemi, şehrimi, dilimi ve okulumu gösterip öğretirim.	Sergilemelidir. Çünkü diğer ülkelere göre daha iyi olmalıyız.

Tablo 62 incelendiğinde, dördüncü sınıf öğrencilerinin %70'nin farklı ırklar, kültürler ve inançlardan olan kişilerle bir arada olma yönünde istekli ve taraf olduklarını görmekteyiz. Diğer 3 öğrenci (%30) ise, değişik nedenlerden ötürü bir arada olmaya karşıdırlar. Bu tanımdan hareketle dördüncü sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde büyük çoğunluğunun bir arada olma isteğini dünya vatandaşlığı kavramı olarak değerlendiremeyiz. Bu bağlamda dördüncü sınıf öğrencileri açısından dünya vatandaşlığı olgusunun oluşmadığını söyleyebiliriz. Yine dünya vatandaşlığına bağlı olarak tarafsızlığın ölçülmesinin amaçlandığı 11. soruya verilen cevaplara baktığımızda, sadece 3 öğrencinin (%30) tarafsız ve eşitlikten yana cevap verdiğini, geri kalan %70'nin ise aynı ırktan ve millettten olmanın taraf olma zorunluluğunu ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular bağlamında dördüncü sınıf öğrencileri açısından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi olduğunu söylememiz mümkün değildir.

Tablo 63. 5. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz? Neden	SORU.11:Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?
	CEVAP	CEVAP
5S.1Ö	İstemem, çünkü aramızda bir anlaşmazlık olabilir.	Tarafsız olmalıdır. Çünkü iki tarafta bir ülkedir.
5S.2Ö	İstemezdim, çünkü farklı kültürden inançtan dolayı aramızda bir anlaşmazlık olabilir.	Evet Türkiye, Türkiye cumhuriyetlerinden olan ülkelere dayanışma içinde olmalıdır.
5S.3Ö	İsterdim, güzel olurdu	Hayır.
5S.4Ö	İsterim, onlarla dost olmak için.	Hayır. İki tarafın birbirine olan kavgayı tartışması.
5S.5Ö	Evet. Değişik değişik arkadaşlarım olacak.	Hayır. İki tarafta birbirleriyle kavga ediyor.
5S.6Ö	İstemem. çünkü onları çok iyi tanımayabilirim.	Hayır, nedenini bilmiyorum.
5S.7Ö	İsterdim. Çünkü onların nasıl konuştuklarını, onları hayatlarını tanımak, bir gününü ülkesinde nasıl geçirdiğini bilmek isterdim.	Türki Cumhuriyetleri tutmalıyız, zaten Türklerin kolları onlar başka ülkeye destek vermemeliyiz.
5S.8Ö	Olmam.	Cevap yok.
5S.9Ö	Evet, çünkü onlarla İngilizceyi geliştirmek isterim.	Sergilenmelidir, çünkü Türk'üz.
5S.10Ö	İsterim, çünkü farklı şeyleri öğrenirim.	Evet, çünkü Türk'üz.

Tablo 63 incelendiğinde, beşinci sınıf öğrencilerinin %60'ının farklı ırklar, kültürler ve inançlardan olan kişilerle bir arada olma yönünde istekli ve taraf olduklarını görmekteyiz. Ancak istekli olan öğrencilerin bu düşüncelerinin dünya vatandaşlığı olgusundan kaynaklandığını söylememiz mümkün değildir. Diğer 4 öğrenci (%40) ise, değişik nedenlerden ötürü bir arada olmaya karşıdırlar. Beşinci sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde dünya vatandaşlığı kavramının oluşmadığını söyleyebiliriz. Yine dünya vatandaşlığına bağlı olarak tarafsızlığın ölçülmesinin amaçlandığı 11. soruya verilen cevaplara baktığımızda, 5 öğrencinin (%50) tarafsız ve eşitlikten yana cevap verdiğini ancak, neden tarafsız olmaları gerektiğinin farkında olmadıklarını görmekteyiz. Geri kalan %50'si ise aynı ırktan ve millettten olmanın taraf olma zorunluluğunu ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular bağlamında beşinci sınıf öğrencileri açısından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi olduğunu söylememiz mümkün değildir.

Tablo 64. 6. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz? Neden?	SORU.11:Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye, Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?
	CEVAP	CEVAP
6S.1Ö	İsterim, merak ederim.	Hayır, kavga ederler.
6S.2Ö	İsterim. Ona yaşadığı ülke ile ilgili sorular sorarım.	Hayır, eşit olmalıdır.
6S.3Ö	İsterim. Çünkü onlar siyah diye kötü olmayacakları için isterim.	Hayır.
6S.4Ö	Olmak istemem. Çünkü benim dinime ve inancıma karışabilir.	Hayır, adil olandan yana tutum sergilemelidirler.
6S.5Ö	İstemem.	Hayır. İki ülkede birlik ve beraberlik olmalıdır.
6S.6Ö	İstemem ama nedenini bilmiyorum.	Kim haklıysa onu tutmalıyız.
6S.7Ö	Evet isterim. Onlarla tanışmayı isterim.	Evet, çünkü onlarda Türk.
6S.8Ö	İsterdim. Çünkü onların da bana ülkelerini anlatmalarını isterdim.	Türk ülkelerinden yana olmalıdır Türkiye. Çünkü onlar Türk.
6S.9Ö	İsterdim. Çünkü ortak özelliklerimiz olduğunu düşünüyorum.	Türk cumhuriyetlerden yana olmalı onlara yardım etmelidir Türkiye.
6S.10Ö	Evet isterim. Çünkü onları tanımak ve onlarla vakit geçirmek isterim.	Türk cumhuriyetlerinden yana olmalıdır. Çünkü aynı millet sadece yaşam yerleri farklı.

Tablo 64 incelendiğinde, altıncı sınıf öğrencilerinin %70'inin farklı ırklar, kültürler ve inançlardan olan kişilerle bir arada olma yönünde istekli ve taraf olduklarını görmekteyiz. Ancak istekli olan öğrencilerin bu düşüncelerinin dünya vatandaşlığı olgusundan kaynaklandığını söylememiz mümkün değildir, istekli olan 2 öğrencinin dünya vatandaşlığı kavramsal çerçevesi içerisinde değerlendirilebilecek cevap verdiklerini söyleyebiliriz. Diğer 5 öğrenci (%50) ise, değişik nedenlerden ötürü bir arada olmaya karşıdırlar. Altıncı sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde dünya vatandaşlığı kavramının oluşmadığını söyleyebiliriz. Yine dünya vatandaşlığına bağlı olarak tarafsızlığın ölçülmesinin amaçlandığı 11. soruya verilen cevaplara baktığımızda, 5 öğrencinin (%50) tarafsız ve eşitlikten yana cevap verdiğini, bunlardan sadece üçünün tarafsızlığın nedeninin eşitlik ve haktan yana olunması olarak tanımladıklarını görmekteyiz. Geri kalan %50'si ise aynı ırktan ve millettan olmanın taraf olmayı gerektirdiğini ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular bağlamında altıncı sınıf öğrencileri açısından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi olduğunu söylememiz mümkün değildir.

Tablo 65. 7. Sınıf Öğrencilerini Dünya Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz? Neden?	SORU.11:Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?
	CEVAP	CEVAP
7S.1Ö	İstemezdim. Çünkü herkes onunla dalga geçebilir.	Evet. Çünkü onlar Türk. Önümüze gelene ateş etmiyoruz. Bize ateş edene vuruyoruz.
7S.2Ö	İstemezdim. Çünkü onun nelerden hoşlanacağını bilemezdim ve uyum sağlayamayabilirdim.	Evet, çünkü onlarda bizim ülkemizden.
7S.3Ö	İsterdim. Farklı arkadaşlıklar edinmek güzel olabilir. Onlara geldiği yerlerle ilgili bilgiler sorardım.	Evet, her zaman dayanışma içinde olunmalıdır.
7S.4Ö	Bana fark etmez. İsterim.	Hayır. Hangi taraf haklıysa ondan yana bir tutum sergilemelidir.
7S.5Ö	İsterdim. Çünkü farklı arkadaşlar edinmeyi seviyorum.	Türk Cumhuriyetlerinden yana olmalıdır. Çünkü o ülkeler Türkiye'nin dostu.
7S.6Ö	İsterdim. Birde onların dillerine, konuşmalarına, dinlerine bakardım.	Cevap yok.
7S.7Ö	İstemem çünkü anlaşılamayız	Bence sergilenmemeli. Çünkü onların sorunu.
7S.8Ö	İstemezdim. Çünkü onlarla anlaşamazdım.	Evet sergilemelidir. Çünkü birbirimizle dayanışma içinde olmalıyız.
7S.9Ö	İsterdim. Farklılık olurdu.	Hayır. Hangi taraf haklıysa onu tutmalılar.
7S.10Ö	İsterim. Sonuçta sınıftaki herkesten farklı biz özelliği olan bir arkadaşım olur.	Tutmalı. Sonuçta kardeş ülkeler.

Tablo 65 incelendiğinde, yedinci sınıf öğrencilerinin %60'ının farklı ırklar, kültürler ve inançlardan olan kişilerle bir arada olma yönünde istekli ve taraf olduklarını görmekteyiz. Ancak istekli olan öğrencilerin bu düşüncelerinin dünya vatandaşlığı olgusundan kaynaklandığını söylememiz mümkün değildir. Diğer 4 öğrenci (%40) ise, değişik nedenlerden ötürü bir arada olmaya karşıdır. Yedinci sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde dünya vatandaşlığı kavramının oluşmadığını söyleyebiliriz. Yine dünya vatandaşlığına bağlı olarak tarafsızlığın ölçülmesinin amaçlandığı 11. soruya verilen cevaplara baktığımızda, 3 öğrencinin (%30) tarafsız ve eşitlikten yana cevap verdiğini, bunlardan ikisinin tarafsızlığın nedeninin eşitlik ve haktan yana olunması olarak tanımladıklarını görmekteyiz. Geri kalan %70'inin ise aynı ırktan ve milletten olmanın taraf olmayı gerektirdiğini ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular bağlamında yedinci sınıf öğrencileri açısından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi olduğunu söylememiz mümkün değildir.

Tablo 66. 8. Sınıf Öğrencilerinin Vatandaşlığı ve Tarafsızlık Olgusu Kategorisindeki Sorulara Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Okulda farklı kültürden, inançtan renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz? Neden?	SORU.11:Ülkelerarası anlaşmazlıklarda Türkiye Türk Cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?
	CEVAP	CEVAP
4S.1Ö	İsterim. Farklılık olur. Onun kültürünü öğrenirim.	Cevap yok.
4S.2Ö	İstemem.	Cevap yok.
4S.3Ö	İsterdim. Kültürünü merak eder sorular sorardım.	Türkiye’den yana tutum sergilemelidir. Çünkü onlar da bizim gibi Türk.
4S.4Ö	Hayır, olmak istemem.	Evet sergilemelidir.
4S.5Ö	İstemem. Çünkü dilleri farklı olduğu için anlamazdım.	Bence eşit davranılmalı, çünkü Türkiye böyle daha çok sevilir.
4S.6Ö	Evet. Arkadaşlığa inanıyorum çünkü.	Cevap yok.
4S.7Ö	İsterdim. Neden istemeyeyim. Onlarda bizim gibi insan. Din, dil, ırk ayrımı yapmama gerek yok.	Hiçbir fikrim yok.
4S.8Ö	İsterim. Sonuçta onlar da bizim gibi canlılar.	Evet sergilenmelidir. Çünkü onlar Türk.
4S.9Ö	Evet. Her kültüre saygılıyım.	Evet sergilenmelidir. Anlaşmaya varılmak için.
4S.10Ö	Hayır, ben olmak istemezdim. Çünkü ben Türk milletiyle okulumu bitirmek istiyorum.	Bence sergilemelidir. Çünkü sonuçta onlar bizden.

Tablo 66 incelendiğinde, sekizinci sınıf öğrencilerinin %60’ının farklı ırklar, kültürler ve inançlardan olan kişilerle bir arada olma yönünde istekli ve taraf olduklarını görmekteyiz. Sekizinci sınıf öğrencilerinin verdikleri cevaplar, dünya vatandaşlığı olgusu çerçevesinde değerlendirilebilir. Diğer 4 öğrenci (%40) ise, değişik nedenlerden ötürü bir arada olmaya karşıdırlar. Bu bağlamda sekizinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğunda dünya vatandaşlığı olgusunun algılandığı ve benimsendiğini söylememiz mümkündür. Yine dünya vatandaşlığına bağlı olarak tarafsızlığın ölçülmesinin amaçlandığı 11. soruya verilen cevaplara baktığımızda, 1 öğrencinin (%10) tarafsız ve eşitlikten yana cevap verdiğini görmekteyiz. Geri kalan %90’ı ise aynı ırktan ve millettten olmanın taraf olmayı gerektirdiğini ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular bağlamında sekizinci sınıf öğrencileri açısından, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisinin olduğunu ancak “tarafsızlık olgusu üzerine etkisinin” bulunmadığını söylememiz mümkün değildir.

4.5.1.7. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğrencilerin Türk Cumhuriyetleri ve Küresel Komşularımızın Bilinirliği Üzerine Etkisi

Görüşme formunun 10. ve 13. sorularında öğrencilere “Türk Cumhuriyetleri hangileridir? Asya ve Avrupa’da Türklerin yoğun olarak yaşadıkları bölgeler hangileridir? ve Türkiye’nin komşu ülkeleri hangileridir?” soruları yöneltilerek öğrencilerin; Türk Cumhuriyetleri ve küresel komşuların bilinirliğinin ölçülmesi ve “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin küresel komşuların bilinirliği üzerine etkisi”nin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 67. Örneklem Gruplardaki Öğrencilerin Türk Cumhuriyetleri ve Küresel Komşularımız Sorularına Verdikleri Cevaplar

SINIF/ KOD	SORU.8: Türk Cumhuriyetleri hangileridir? Asya ve Avrupa’da Türklerin yoğun olarak yaşadıkları bölgeler hangileridir?	SORU.11:Türkiye’nin komşu ülkeleri hangileridir?
	CEVAP	CEVAP
4S.1Ö	Cevap Yok.	Bilmiyorum.
4S.2Ö	T.C, KKTC, Asya.	Azerbaycan, Suriye, Irak, Gürcistan, Kazakistan.
4S.3Ö	Cevap Yok.	İran, Suriye.
4S.4Ö	Cevap Yok.	Irak, Suriye, İran.
4S.5Ö	Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan.	Azerbaycan, Gürcistan, ABD.
4S.6Ö	Cevap Yok.	Irak, İran, Gürcistan, Bulgaristan.
4S.7Ö	Azerbaycan.	Yunanistan, Bulgaristan, Ermenistan, Azerbaycan, Suriye, İran, Irak.
4S.8Ö	Avrupa.	Suriye, İran, Irak, Bulgaristan.
4S.9Ö	Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan. Yoğun olarak Almanya ve Amerika.	Suriye, Irak, İran, Gürcistan.
4S.10Ö	Avrupa ve Asya kıtası. Asya’da, Ankara Avrupa’da İstanbul.	Suriye, Azerbaycan, Kırgızistan, Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan.
5S.1Ö	Avrupa’dır. Azerbaycan.	Suriye, Irak, Gürcistan, Bulgaristan, Ermenistan.
5S.2Ö	Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan. Almanya Türkiye vb de Türkler yoğun olarak bulunmaktadır.	Bulgaristan, Yunanistan, Gürcistan, Suriye, Irak, Ermenistan.
5S.3Ö	Azerbaycan.	Azerbaycan, Gürcistan.
5S.4Ö	Azerbaycan, Ural Dağları.	Rusya, Azerbaycan.
5S.5Ö	Azerbaycan.	Rusya, Azerbaycan.
5S.6Ö	Cevap Yok.	Rusya, Suriye, Irak.
5S.7Ö	Göktürk, Osmanlı, Selçuklu, Türki Cumhuriyetler. Bütün hun imparatorluğu, Avrupa, Kıbrıs, İngiltere, Anadolu, Türkmenistan.	Kıbrıs, Suriye, Irak, Yunanistan, Bulgaristan.
5S.8Ö	Cevap Yok.	Cevap Yok.
5S.9Ö	ABD olabilir. Hollanda.	Irak, Suriye.
5S.10Ö	Cevap Yok.	Suriye Irak.
6S.1Ö	Azerbaycan.	Azerbaycan, Irak, İran, Suriye, Yunanistan, Gürcistan,

	KKTC.
6S.2Ö	Asya civarındır. Türkmenistan, Kazakistan, Kıbrıs. Kıbrıs, Azerbaycan, Türkmenistan.
6S.3Ö	Türkmenistan, Azerbaycan, Tacikistan, Özbekistan. Yunanistan, Çek Cumhuriyeti, Azerbaycan.
6S.4Ö	Göktürkler, Asya Hunları, Türkiye Cumhuriyeti. Nahcivan, Gürcistan, Bulgaristan, Ermenistan, Yunanistan.
6S.5Ö	Cevap Yok. Yunanistan Bulgaristan.
6S.6Ö	Kazakistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan, KKTC. Yunanistan, Azerbaycan.
6S.7Ö	Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan. Yunanistan, Ermenistan, Irak.
6S.8Ö	Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan. Asya ve Avrupa ülkeleri.
6S.9Ö	Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan. Suriye, Irak, İran, Ermenistan, Yunanistan, Azerbaycan.
6S.10Ö	Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan. Orta Asya. Yunanistan, Bulgaristan, Azerbaycan, Ermenistan, Irak , İran, Suriye.
7S.1Ö	Cevap yok. Irak, Suriye, Azerbaycan, İran, Almanya.
7S.2Ö	Cevap yok. Azerbaycan, Irak, İran, Suriye.
7S.3Ö	Türkiye, KKTC, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan. Azerbaycan, Yunanistan, Bulgaristan, Gürcistan, Ermenistan, İran.
7S.4Ö	Türkiye, Balkanlar, Karakalpaklar, Özbekistan, Azerbaycan. Suriye, İran, Bulgaristan, Yunanistan, Ermenistan, Gürcistan, Irak.
7S.5Ö	Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Almanya, Balkanlar. Bulgaristan, İran, Ermenistan, Suriye, Irak, Yunanistan.
7S.6Ö	Cevap yok. Afrika, Yunanistan.
7S.7Ö	Bosna Hersek, Almanya, Suriye, Azerbaycan. Suriye, Bulgaristan, Irak, İran.
7S.8Ö	Azerbaycan, Türkmenistan Özbekistan Kazakistan. Yoğun olarak Azerbaycan ve Kazakistan. Yunanistan, Irak, İran, Azerbaycan, Suriye, Gürcistan.
7S.9Ö	Türkiye, Çin, Pakistan, Özbekistan, yoğun olarak Almanya. Yunanistan Ermenistan, Gürcistan, Suriye.
7S.10Ö	Türkistan, Azerbaycan. Yoğun olarak İran ve Almanya. Azerbaycan, Türkmenistan, Yunanistan, Bulgaristan, Suriye, İran, Ermenistan.
8S.1Ö	Tunus, Özbekistan, Azerbaycan, Türkiye. Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan, Türkistan, Irak, İran, Kıbrıs.
8S.2Ö	Cevap yok. Bulgaristan, Yunanistan, Ermenistan.
8S.3Ö	Bilmiyorum. Cevap yok.
8S.4Ö	Özbekistan, Türkistan. Almanya, ABD, Gürcistan.
8S.5Ö	Cevap yok. Bulgaristan, Nahcivan, Irak, İran.
8S.6Ö	Cevap yok. Cevap yok.
8S.7Ö	Bilmiyorum. Bilmiyorum.
8S.8Ö	Kazakistan, Kıbrıs. Gürcistan, Ermenistan, Suriye, Irak, İran.
8S.9Ö	Türkiye, Kıbrıs, Kazakistan, Türkmenistan, Azerbaycan. Ermenistan, Gürcistan, Irak, Suriye, Bulgaristan, Yunanistan İran.
8S.10Ö	Cevap yok. Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan Türkistan. KKTC, Irak, İran.

Uygulama çalışmasının yapıldığı 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıfta eğitim gören 50 öğrenciye, “Türk Cumhuriyetleri hangileridir? Asya ve Avrupa’da Türklerin yoğun olarak yaşadıkları bölgeler hangileridir?” ve “Türkiye’nin komşu ülkeleri hangileridir?” soruları yöneltilerek, Sosyal

Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın "Türk Cumhuriyetleri ve Küresel Komşularımızın " bilinirliği üzerine etkisi incelenmiştir. Türk Cumhuriyetleri ve Türklerin yoğun olarak yaşadıkları Asya ve Avrupa ülke ve şehirleri sorusuna, 50 öğrenciden 16 öğrenci (%32) cevap vermemiş veya bilmiyorum diyerek cevaplandırmışlardır. Geri kalan 34 öğrencinin (%68) cevapları değerlendirildiğinde ise; Türk nüfusunun yer aldığı Asya ülkelerinin bilindiği ancak, Avrupa ülkelerinin bilinirliğinin düşük seviyede olduğu görülmektedir. Buna rağmen genel olarak sonuçlar değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun Türk nüfusunun yoğun olarak yer aldığı bölgeleri bildiklerini söylememiz mümkündür.

Diğer sorumuz olan Türkiye'nin komşuları hangi ülkelerdir sorusuna ise; 5 öğrencinin (%10) cevap vermediklerini veya bilmiyorum cevabı verdiklerini görmekteyiz. Geri kalan 45 öğrencinin (%95) ise komşularımızı tanımlama bilgi ve yeterliliğine sahip oldukları görülmektedir. Bu bağlamda tüm sınıflar açısından Türkiye'nin komşularının bilinirliğinin varlığından söz etmek mümkündür.

Sonuç olarak; örneklem grubunun geneli açısından Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın Türk Cumhuriyetleri ve küresel komşularımızın bilinirliği üzerine etkisi vardır dememiz mümkündür.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada son zamanlarda yaşanan gelişmeleri açıklamak için kullanılan küreselleşme ve söylemleri akademik alandan siyasete, ekonomiden popüler kültür çevrelerine kadar yoğun olarak tartışılmaktadır. Küreselleşmenin ne olduğu ve nasıl oluştuğu, sonuçları, etkileri, güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları, tehditleri farklı bakış açıları ile açıklanmaktadır. Küreselleşmenin getirileri gündelik hayata eğitim ile aktarılmaktadır. Her gün öğrendikleri yeni bilgiler ile sınıfa gelen öğrencilere çağın koşullarına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.

Sosyal Bilgiler ders kitapları eğitim ve öğretim süreci içerisinde küreselleşme konusuna giriş yapmaktadır. Sosyal Bilgiler dersi içerisinde yer alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı öğrencilerin farklı kültürleri, inançları, dilleri ve sosyal hayatları tanımlarını sağlamaktadır.

Bu araştırma, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik öğretmen, öğretmen adayları ve öğrenci görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde araştırma süresince toplanan nicel ve nitel verilerin analizi ile her bir alt problem için elde edilen sonuçlar ilgili literatür ile tartışılarak sunulmuştur. Ayrıca sonuçlar doğrultusunda araştırmacılar, öğretmenler ve eğitimciler için önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Sonuç ve Yorumlar

Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğretmen adayları, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmanın öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen uygulama çalışmasından elde edilen bulgular değerlendirilerek Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik etkileri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirilmesine ağırlık verilmesini istedikleri tespit edilmiştir. Bu tespitin yanı sıra; dünyanın ortak yaşam alanı olduğu bilinci, sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunması, demokrasi, tüm insanların eşitliği, çevresel ve uluslararası sorunlar hakkındaki konulara da öğretmenler programda ağırlıklı olarak yer verilmesini istemektedirler. Öğretmenlerin; ekonomik ve politik adaletsizlikler, savaşlar, uluslararası terörizm, insan hakları ihlalleri ile ilgili konuların programda daha az yer almasını istedikleri konular olduğu tespit edilmiştir. Bulunan sonuçlar Özkan (2006)'ın araştırması ile benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda en fazla insan hakları ile ilgili konuların yer almasını istedikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin programda en çok yer almasını istediği diğer konular; dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu, sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunması, demokrasi, tüm insanların ayrımsız bir şekilde eşitliği, çevresel ve uluslararası konular olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin; diğer din ve kültürler, farklı dini inanışlar, uluslararası kuruluşlar, farklı kültürel özellikler, uluslararası savaş ve güvenlik konularının programda daha az yer alması gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bozkurt (2013)'un çalışmasında ise sınıf öğretmenleri farklı kültürlerin olduğu gibi kabul edilmesi, farklı kültürlerle etkileşimin önyargıların azalmasına yardım edeceği, farklılıklarımızın bir zenginlik olduğu, farklılıklara saygı ve hoşgörü ile yaklaşılması gerektiği, farklı kültürlerle etkileşimin bireyin sosyal yaşamını zenginleştireceği gibi görüşler sunmuşlardır. Öğretmenler 2005 yılında yenilenerek uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın demokrasi ve insan haklarını öğretme, bireyi ve toplumu tanıma, Türkiye'deki bölgesel farklılıkları tanıtma, dünyadaki kültürel mirası tanıtma gibi konularda yeterlilikler kazandırıldığını vurgulamışlardır.

Öğretmenler Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili olarak; ekonomik ve politik adaletsizliklerin, savaşların ve uluslararası terörizmin, insan hakları ihlallerinin azalması, bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına

varılması, ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğinin artırması, tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlayacağına ilişkin maddelere diğer maddelere göre daha az katılmışlardır. Öğretmenlerin bu konuların Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda daha az yer alması gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Küresel eğitim çoklu bakış açılarından bilgi edinebilme, farklı düşünce ve görüşleri analiz etme, farklı dünya görüşleri olduğunu kabul etme, farklı kültürlerle etkileşim kurabilmedir (Merryfield, 1997). NCSS (2005) Sosyal Bilgiler eğitiminde etkili öğretim ve öğrenme açısından öğretmenlerin konu ile ilgili karmaşa, ikilem ve değerlerden haberleri olmaları gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenler konunun farklı öğrenciler üzerinde yaratacağı etkileri düşünebilmeli, öğrencilerin sosyal ve politik değerlerle tutarlı görüşler oluşturmalarına fırsat tanınmalıdır. Kültürel farklılık ve benzerliklere duyarlı olmayı, farklı karşıt görüşlerin bilinmesini ve sosyal sorumluluk duygusunu özendirmelidir.

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri cinsiyet açısından incelendiğinde bay ve bayan öğretmenler arasında farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuç Özkan'ın (2006) araştırması ile örtüşmektedir. Özkan (2006) araştırmasında öğretmenlerin, küresel eğitimle ilgili konuların Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili görüşlerinde cinsiyet açısından farklılık olmadığı sonucunu elde etmiştir. Koluman (2011) da araştırmasında öğretmenlerin Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik görüşlerinde cinsiyet açısından farklılık olmadığını belirlemiştir. Son yıllarda yaşanan küresel gelişmeler bay ve bayan öğretmenleri elbette ki yakından etkilemiştir. Bay ve bayan öğretmenlerin algılarının, ilgilerinin ve sosyal çevrelerinin farklı olması, medyayı kullanma biçimleri, ilgili yayınları ve teknolojik gelişmeleri takip oranları v.b. farklılığın sebebi olabilmektedir.

Yaş düzeylerine göre öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde, yaş düzeyi yüksek öğretmenlerin dünyadaki farklı kültürlerle ait bilgiler ve tüm insanlığın eşitliği konularında daha olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu durum öğretmenlerin yaş düzeyleri arttıkça küresel eğitimin farklılıklara saygı kriterine daha olumlu yaklaştıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin tecrübelerinin artması, yaşamsal birikimleri bu konuda etkili olabilmektedir.

Öğretmenlerin mezuniyet türüne göre, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Koluman (2011) araştırmasında öğretmenlerin Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın hedef ve içerik boyutuna ilişkin görüşlerinde mezun olunan okul türüne göre farklılık tespit etmiştir.

Bu farklılık eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerde, fen edebiyat fakültesi ve eğitim yüksekokulu enstitüsü mezunu öğretmenlere göre daha olumlu olduğu yönündedir.

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde, kıdem yılına göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Elde edilen bu bulgu Özkan'ın (2006) sonuçları ile örtüşmektedir.

Günümüzde küreselleşme ve etkilerinden uzak kalmak mümkün değildir. Küreselleşme demokratik bir çağa karşılık gelmektedir (Giddens, 2004). Fırıncı (2006) araştırmasının sonuçlarında yetişen yeni nesillerin taşıması beklenen değerleri; küresel dünyada, enformasyon toplumuna uyumlu olacak biçimde: “bilgi”, “rekabet”, “verimlilik”, “insan hakları”, “demokrasi”, “hoşgörü”, “sorumluluk”, “yeni bir ahlak”, “katılım”, “tartışma”, “açıklık”, “adalet”, “nesnellik”, “özerklik”, “gelecek”, “iletişim” vb. olarak karşımıza çıktığını vurgulamaktadır. Bu değerleri öğrencilere aktaracak olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin son yıllarda küresel bazda yaşanan, medyadan kolayca öğrenilebilen gelişmelerden olumlu veya olumsuz olarak etkilendikleri görülmektedir.

5.2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Ait Sonuç ve Yorumlar

Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğretmen adayları, ilkököl ve ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmanın öğretmen adaylarına yönelik gerçekleştirilen uygulama çalışmasından elde edilen bulgular değerlendirilerek Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik etkileri belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili olarak; insan hakları, sosyal adalet, insanların eşitliği, dünyanın ortak yaşam olduğu algısı, yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılması konusunda olumlu tutum sergiledikleri belirlenirken; dini ve kültürler farklılıkları, uluslararası örgütler, Türkçe derslerinde dünya edebiyatı örnekleri ve yabancı dil eğitimi ile ilgili konuların programda daha az yer alması yönünde tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının farklılıklara karşı olumsuz tavır sergileyerek dünya vatandaşlığı olgusunu göz ardı ettiği söylenebilir.

Öğretmen adayları Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili olarak; dünya sorunlarına çözüm üretebilen, demokrasiyi benimsemiş, her türlü ayrımcılığa karşı çıkan, yeni stratejiler geliştirebilen bireylerin yetişmesi açısından olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının; savaşların, insan hakları ihlallerinin, uluslararası

terörizmin, ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına, bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına, ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırmasına, tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlayacağı konularının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda daha az yer alması gerektiği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda öğretmen adayları küreselleşmenin olumlu taraflarını programda görmek isterken olumsuz taraflarını görmek istememektedirler. Hanvey'in (2004) değindiği küresel bakış açısını öğretmen adaylarının kavraması gerekmektedir. Adaylar, bireyin kendi bakış açısının dünyanın her yerinde aynı olmadığını, bakış açısının sürekli olarak değiştiğini, başkalarının bakış açısının kendisinden farklı olduğunu kabul etmelidir. Öğretmen adayları olay ve konulara tek taraflı bakarak programda olumlu küresel gelişmelerin yer almasını istemektedirler.

Öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri cinsiyet açısından incelendiğinde, bayan öğretmen adaylarının lehinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kan'ın (2009) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili tutumlarını ölçen araştırmasında, öğretmen adaylarının cinsiyetine göre tutumlarında bayan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bayan öğretmen adaylarının güncel konuları ve küresel gelişmeleri yakından takip ettiği ve bazı konularda bay öğretmenlere göre daha duygusal davrandıklarını söylemek mümkündür.

Sınıf düzeyleri açısından, öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda küresel konulara yer verilmesi ile ilgili görüşleri incelendiğinde, anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum 3.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerin programda küresel konulara ağırlık verilmesi ile ilgili katılma derecelerine ilişkin görüşleri arasında benzeşik oranlarda katıldıklarını göstermektedir. Benzer şekilde Kan (2009), Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili tutumlarını ölçen araştırmasında, sınıf düzeylerine bağlı olarak öğretmen adaylarının tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Küresel konuların Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili olarak öğretmenler ve öğretmen adaylarının aynı görüşte oldukları söylenebilir. Erkek öğrencilerin küresel eğitime karşı olumsuz tutumları ayrıca araştırılmalıdır.

Küreselleşen, bilgi teknolojilerinin, yeni gelişmelerin yaşandığı dünyada öğretmenlerde aranan nitelik ve yeterlilikler değişmektedir. Ülkemizde öğretmen adayları her yıl eğitim fakültelerine öğretmen olabilmek için kayıt yaptırmaktadır. Mezun olan adaylar arasından

ataması yapılanlar mesleğe başlamaktadır. Gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının, öncelikle kendilerinin farklı ülke ve kültürleri iyi tanımaları ve anlamaları gerekmektedir. Öğretmenlerin eğitimi ile ilgili yeni modellerin, akademik çalışmaların, yeni yönelim ve eğilimlerin desteklenerek uygulanması sağlanmalıdır. Eleştirel düşünme, hoşgörü, farkındalık, farklılıklara saygı, birbirini dinleme v.b. özellikler ders içeriklerinde daha fazla yer almalıdır. Derslerde daha fazla uygulama ve etkinliğe yer verilmelidir. Öğretmen yeterliliklerinde çok yönlü beceriler olan heterojen okul ve sınıf ortamı öğretmenin yetkinliği ve demokratik tutumu açısından çok önemlidir (Polat, 2009).

5.3. İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerine Ait Sonuç ve Yorumlar

Sosyal Bilgiler öğretmenleri, öğretmen adayları, ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmanın, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen uygulama çalışmasının, görüşme formları verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik etkileri belirlenmiştir.

Uygulama görüşme formunda yer alan sorulara verilen cevaplar değerlendirilirken, her kategoriye ilişkin genel frekansa negatif etki eden öğrencilerin demografik özellikleri incelendiğinde ulaşılan sonuç; eğitim ve öğretimin tek başına okul-öğretmen faktörüne bağlı olmadığı, öğrencinin algı ve öğrenme çitasının yükselmesinde aile ve sosyal çevre faktörlerinin de en az okul-öğretmen faktörü kadar etkili olabileceği yargısına ulaşılmıştır. Ailelerin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun eğitime sağlayacakları katkı ve destek artacağından, çocuğun eğitim ve öğrenme düzeyi ile kendini ifade edebilme ve algılama düzeyleri de gelişecektir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin küresel dünyayı ve küresel kuruluşları tanımaları üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, 4. sınıf öğrencileri dışında diğer sınıftaki öğrencilerin dünyamızı ve dünyada yer alan ülkeleri tanıdıkları, ülkeler hakkında genel bir fikir ve düşünceye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, küresel kuruluşlar ve küresel kuruluşların amaçlarının bilinmesi açısından 4.sınıfların henüz bu kavramları bilmediği, 8. sınıflarda ise tam olarak kavramların yerleşmediği tespit edilmiştir. 6. ve 7. sınıflarda ise küresel kuruluş ve küresel kuruluşların amaçlarının bilindiği bulgularına ulaşılmıştır. Öğrencilerin bu kategorideki soruya verdikleri

cevaplar ve okul arasındaki ilişki değerlendirildiğinde küresel dünyanın tanınması ve küresel kuruluşlar ile bu kuruluşların amaçları olgusuna verdikleri cevaplar ile velilerinin eğitim profilleri incelendiğinde, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın tek başına yeterli olmadığı, eğitimin okul, aile ve sosyal çevre tarafından desteklenmesi gereken bir süreç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çakar (2008) çalışmasında günümüzde dünyada hakim olan küresel anlayış hakkında bilim adamları tarafından ortaya konulan farklı fikirlerin sade bir dille öğrencilere anlatılması ve öğrencilerin bu fikirleri detaylı bir şekilde öğrenmesinin teşvik edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin küresel olayları ve sorunları algılama ve takip etmeleri üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, sadece 5. ve 7. sınıf öğrencileri üzerinde pozitif etkisinin olduğu, 4, 6 ve 8. sınıflar üzerinde etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın, küresel sorunların algılanması ve küresel sorunlara çözüm önerileri ile çevre bilincinin geliştirilmesi yönünde pozitif etki sağladığını söylememiz mümkündür. Bozkurt (2013) Sosyal Bilgiler dersi kapsamında küresel olaylara yer verilmediğini, öğretmenlerin yeri geldikçe yurtdışında yaşanan sorun ve gelişmelere yer verdiklerini, öğrencilerin dünyada yaşanan sorun ve gelişmeleri daha çok medya yoluyla öğrendiklerini, programın küresel olaylar bağlamında öğrenci düzeyi göz önünde bulundurulduğunda yeterli kabul edildiğini tespit etmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı çevre, sağlık, güvenlik, farklı kültürler, empati, benzerlikler ve farklılıklar v.b. noktasında gelişen dünyayı öğrencilere tanıtmak amaçındadır. Bu amaca ulaşmasında en büyük pay öğretmenlere düşmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin sosyal haklar ve eşitlik kavramlarının algısı üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, tüm sınıflardaki öğrencilerin sosyal haklar ve eşitlik kavramlarını algıladıkları ve bu kavramları tanımlayabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fırıncı (2006) 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın demokrasi bilincini taşıyan, insan haklarına duyarlı, bağımsız, eleştirel düşünebilen, yaratıcı bireyler yetiştirmeyi amaçladığını saptamış ve küreselleşmenin doğurduğu ihtiyaçlara büyük ölçüde cevap verecek nitelikte olan bir program olduğu sonucuna varmıştır. Yapılan çalışma, adı geçen çalışmada elde edilen bulguların amacına ulaştığını göstermektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik sosyal haklar ve eşitlik algıları üzerinde pozitif etkisi bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin farklı kültürleri öğrenmeye yeterince istekli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Henüz çocukluktan kurtulamamış gelişme çağındaki olan 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kültür kavramını bilemeyecekleri varsayımından hareketle, yabancı bir ülkeyi görme arzusunun kültürel özellikleri öğrenme arzusuna dönüşebileceği yargısına varılmıştır. 6, 7 ve 8. sınıflar açısından ise kültür kavramının algılandığı ve öğrencilerin farklı kültürlerle olan ilgisi ve öğrenme isteğinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda 6, 7 ve 8. sınıflarda, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin farklı kültürleri öğrenme üzerine etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, 4. sınıf öğrencileri dışındaki diğer tüm sınıflarda öğrencilerin çoğunluğunun, sorunları algılayabilme, durum değerlendirmesi yapabilme, empati yeteneklerinin varlığı ve farklılıkları benimsemeleri gibi faktörler nedeniyle çoklu bakış açısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. “Küresel gelişmeleri takip edebilen, farklılıkları benimseyen ve ötekinin bakış açısı ile olaylara bakabilen” (Sunal, Haas, 2005, s.114) çoklu bakış açısı olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bozkurt'un (2013) çalışmasında öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde çoklu bakış açısı noktasında “bireyin öznelliği, baskın kültürü benimseme, farklılıklara saygı” gibi konulara değindikleri belirlenmiştir. Her bireyin birbirinden farklı olduğu ve bu farklılıkların hoşgörü değeri ile birlikte verildiği vurgulanmıştır. Öğretmenler farklılıklara saygı ve hoşgörü çerçevesinden yaklaşarak bu farklılıkların bir zenginlik olduğunu öğrencilere aktarmalıdır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nın öğrencilerin dünya vatandaşlığı ve tarafsızlık olgusu üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre, 8. sınıf öğrencilerinin kısmen dünya vatandaşlığı olgusuna sahip oldukları, diğer tüm sınıf öğrencilerinde dünya vatandaşlığı olgusunun oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca tüm sınıflardaki öğrencilerde, haklının ve doğrunun yanında olmak, kişisel, kültürel ve diğer faktörlere bağlı etkenlerden dolayı taraf olmamak anlamına gelen ‘tarafsızlık’ kavramının yerleşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Dünya vatandaşlığı kavramsal olarak “Yeryüzünde yaşayan insanların ırk, renk, dil ve inanç ayrımı olmaksızın dünyanın vatandaşları olduğu fikri

veya bundan doğan kimliktir.” (Lynch, 1993, s.14) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda tüm sınıflarda, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin çoklu bakış açılarının varlığı üzerine etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın öğrencilerin Türk Cumhuriyetleri ve küresel komşularımızın bilinirliği üzerine etkisi kategorisinde elde edilen bulgulara göre; 50 öğrenciden 16 öğrencinin (%32) cevap vermediği veya bilmiyorum cevabını verdikleri, 34 öğrencinin (%68) Türk nüfusunun yer aldığı Asya ülkelerini bildikleri ancak Avrupa ülkelerinin bilinirliğinin düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna rağmen genel olarak sonuçlar değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun Türk nüfusunun yoğun olarak yer aldığı bölgeleri bildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkiye’nin komşuları hangi ülkelerdir sorusuna ise; 5 öğrencinin (%10) cevap vermedikleri veya bilmiyorum cevabı verdikleri, 45 öğrencinin (%95) ise komşularımızı tanımlama bilgi ve yeterliliğine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda tüm sınıflar açısından Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın Türk Cumhuriyetleri ve küresel komşularımızın bilinirliği üzerine etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm kategorilerdeki sonuçlara göre; Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’nın etkilerinin genel anlamda kısıtlı ve yetersiz olduğunu söylememiz mümkündür. Bulgularda öğrencilerin küresellik, vatandaşlık olgusu, çoklu bakış açısı, kültür gibi kavramlara yabancılık çektikleri açıkça görülmektedir.

5.4.Öneriler

Bu çalışmada elde edilen bulguların sonucunda, eğitimcilere ve bu konu ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara ışık tutması açısından, küresel konuların Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nda etkili olabilmesi için öneriler şu şekildedir:

5.4.1.Eğitimciler İçin Öneriler

- Öğrencilerin küreselleşme ve küresellik ile bağlantılı kavramları bilmemelerinden kaynaklı sorulan soruları algılayamadıkları görüldüğünden; küresel kavramların tanımlanması ve anlaşılabilirliğinin artırılması açısından daha fazla etkinlik ve örneklere yer verilmelidir.
- Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na alınan küresel dünya, kültürler ve kavramlar konusundaki etkinliklerin farklı yerleşim birimlerinin ekonomik ve sosyal özelliklerini dikkate alacak şekilde alternatif uygulamalarla desteklenmesi önerilebilir.
- Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'nda yer alan konuların etkililiğinin artırılması için okullarda materyal ve donanımlar artırılmalıdır.
- Öğretmenlere verilecek olan hizmet içi eğitim konuları arasında; küresel dünya, farklı kültürler, günümüz dünya sorunları gibi kavramlarla ilgili eğitimler verilmelidir.
- Öğretmen ve öğrenciler için açıklayıcı bir şekilde hazırlanacak olan film, CD, broşür vb. araçların kitaplarla birlikte verilmesi eğitime destek olacaktır.
- Öğretmenlerin Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı'na yönelik disiplinler arası yaklaşımla ders işlemeleri hizmet içi kurslarla teşvik edilmelidir.
- Küresel eğitim ile ilgili dünyada uygulanan yeni programlar, yenilikler takip edilerek Türkiye bu gelişmelerden uzak kalmamalıdır.
- Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı ve içeriği lisans eğitiminde küresel ve ulusal değerlerle kuvvetlendirilmelidir.

5.4.2. Araştırmacılar İçin neriler

- Bu araştırmaya benzer çalışmalar farklı örneklemler için yapılmalı ve örneklemler arasında karşılaştırmalar yapılmalıdır.
- Küresel dünya, farklılıklar, benzerlikler, hoşgörü v.b. eēitimlerin uygulanabilirliēi hakkında, dünyadaki uygulamalar, okulların mevcut fiziksel olanaklarıyla, teknoloji ve materyal desteēiyle ilgili sorunlar araştırılmalıdır.
- Küresel Baēlantılar ērenme Alanı'na yönelik nitel ve nicel araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, M. (2010a). Influence of global education on the Turkish social studies curriculum. *The Social Studies*, 101(6), 254-259.
- Açıkalın, M. (2010b). Sosyal bilgiler eğitiminde yeni yaklaşımlar: Çokkültürlü ve küresel eğitim. *İlköğretim Online*, 9(3), 1226-1237.
- Agbaria, A. K. (2011). Debating globalization in social studies education: Approaching globalization historically and discursively. *Intercultural Education*, 22(1), 69-82.
- Akçay, R. (2003). Küreselleşme, eğitimsel yoksulluk ve yetişkin eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 67-78.
- Akgüç, Ö. (2002). *Cumhuriyet ve küreselleşme*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Aktan, C. C. (2002). *Yoksullukla mücadele stratejileri*. Ankara. Hak İş Konfederasyonu.
- Alger, C. F. & Harf, J. E. (1985). *Global education: why? for whom? about what?*. Americas Asociation of Coleges for Teacher Education, Washington, D.C.
- Amin, S. (1998). *Kapitalizmin hayaleti* (C. Algon, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat.
- Angry, R. (1992). Developing and implementing a model for improving global awareness in the secondary school with collabohrative learning groups through the end of the multimedia Approach. 1-89. 16 Mayıs 2014 tarihinde <http://www.eric.ed.gov> pdf sayfasından erişilmiştir.
- Ata, B. (2006). Sosyal bilgiler öğretim programı. Cemil Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi: Yapılandırmacı bir yaklaşım içinde* (s. 71-83). Ankara: Pegem.
- Atatüre, S. (2005). *2015 yılında türkiye*. Ankara: Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Balı, A.Ş. (2001). *Çokkültürlülük ve sosyal adalet*. (1. Baskı). Konya: Çizgi

- Barth, J.L. & Demirtaş A. (1997). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Milli Eğitim Geliştirme Projesi Yayınları.
- Bauman, Z. (1999). *Küreselleşme* (A. Yılmaz. Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Bayhan, V. (2001, Mart). *Bilişim toplumunun sosyolojik perspektifi ve türkiye*. Bilişim Toplumuna Giderken Psikoloji Sosyoloji ve Hukukta Etkiler Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Bozkurt, M. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi bağlamında küresel eğitime ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bozkurt, V. (2000). *Küreselleşme: kavram, gelişim ve yaklaşımlar, küreselleşmenin insani yüzü* (V. Bozkurt, Der.). İstanbul: Alfa.
- Böke, K. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Kaan Böke (Ed.), İstanbul: Alfa.
- Bursalıoğlu, Z. (1994). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program geliştirme "kaynak metinler"*. Konya: Kuzucular.
- Cangızbay, K. (2003). *Globalleşme terörü*. Ankara: Odak.
- Celep, C. (2011). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem.
- Chanda, N. (2009). *Küreselleşmenin sıra dışı öyküsü tacirler, vaizler, maceraperestler ve savaşçılar globalizmi nasıl şekillendirdiler*. (D. Cenkçiler Çev.) Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Chosdowsky, M. (1999). *Yoksulluğun küreselleşmesi* (M. Domaniç, Çev.). İstanbul: Çivi.
- Cresswell, J. W. & Plano Clark. V. L. (2007). *Desiging and conducting mixed method research*. London: Sage Publications.
- Çakar, M. (2008). *Küreselleşmenin ilköğretim sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan konu ve kavramlar üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çalık, T. & Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66.
- Çeçen, A. (2002). *Cumhuriyet ve küreselleşme*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

- Çeken, H. (2008). Eşitsizliği derinleştiren bir süreç olarak küreselleşme ve yoksulluk. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 9(2),79-95.
- Çelenk, S. (2000). Cumhuriyet döneminde ilköğretim (A. Tazebay Yay. Haz.). *İlköğretim programları ve gelişmeler: program geliştirme ilke ve teknikleri açısından değerlendirilmesi* (s.1-60). Ankara: Nobel.
- Çelik, V. (1998). Bilgi toplumunun eğitim sistemi ve geleceğe yönelik eğilimler. *Yeni Türkiye 21. Yüzyıl Özel Sayısı*, 4(19), 829-836.
- Çetin, C. (2006). *Küreselleşme ve küresel ekonomi içerisinde türkiye'nin konumu*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Deniz, N. (1999). *Global eğitim*. İstanbul: Türkmen.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2000). Sekizinci beş yıllık kalkınma planı. *Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: DPT.
- Doğan, E. (2002). *Eğitimde küreselleşme*. Eğitim Araştırmaları. Ankara: Anı.
- Doğan, İ. (2002). *Modern toplumda vatandaşlık demokrasi ve insan hakları*. Ankara: Pegem.
- Doğanay, A. (2003). Sosyal bilgiler öğretimi. Cemil Öztürk, Dursun Dilek (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s. 16-43). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğanay, A. (2004, Mayıs). *Sosyal bilgiler programının genel amaçları ne olmalıdır? I*. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi. İzmir.
- EARGED (2011). *Çağdaş öğrenci profili*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. 4 Haziran 2014 tarihinde <http://yegitek.meb.gov.tr/earged/arasayfa.cagdasogrenci.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Erdoğan, İ. (2012). Karşılaştırmalı eğitimin bir disiplin olarak türkiye'deki gelişimi. Songül Aynal (Yay. Haz.), *Karşılaştırmalı eğitim yansımaları içinde* (s.240-249). Ankara: Pegem.
- Erkuş, A. (2011). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin.
- Eşkinat, R. & Kutlu, E. (2014). *Dünya ekonomisi*. Eskişehir: Nisan.
- Farrel, C. (1999), The growing pains on globalization. *Businessweek*, 26 April, 27.

- Fırat, M., Yurdakul, I. K. & Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 65-86.
- Fırıncı, T. (2006). *Küreselleşmenin öğretim programları üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Friedman, T. (2003). *Lexus ve zeytin ağacı küreselleşmenin geleceği* (E. Özsayar, Çev.). İstanbul: Boyner.
- Geray, H. (1997). *Emperyalizmin yeni masalı küreselleşme*. Ankara: İmge.
- Giddens, A. (2004). Castells'in ağ toplumunun yükselişi üzerine. M. Armağan (Haz.), *Küresel kuşatma karşısında insan içinde* (s. 175-182.), (Ş. Yalçın Çev.). İstanbul: Ufuk.
- Giddens, A. (2010). *Modernliğin sonuçları* (E. Kuşdil, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Gompert, D. & Might, R. M. (1998) *Freedom and power in the information age*. NDU: Washington.
- Gözen, R. (2004). *Uluslararası ilişkiler sonrası çoğulculuk, küreselleşme ve 11 Eylül*. İstanbul: Alfa.
- Gülpınar, M. A. (2005). Beyin/zihin temelli öğrenme ilkeleri ve eğitimde yapılandırmacı modeller. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 271-306.
- Günden, S. (1995). Sosyal bilgiler öğretimine genel bakış. Meral Çileli (Ed.), *İlköğretim okullarında sosyal bilgiler öğretimi ve sorunları içinde* (s. 22- 33). Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Günel, E. & Pehlivan, A. (2015). Küresel eğitim çerçevesinde vatandaşlık ve demokrasi eğitimi ders kitabı ve öğretim programı. *Journal of Social Studies Education Research*. 6(1), 123-171.
- Güngördü, E. (2002). *İlköğretimde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Nobel.
- Günsoy, B. (2006). *Küreselleşme: Bir var oluş çözümlemesi*. Bursa: Ekin.
- Hanson, K. (1995), *Qualitative resarch methods*. Boston: Allyn and Bacon.

- Hanvey, R. G. (2004). An Attainable Global Perspective. *The American Forum for Global Education*, 2-47. [Online]: http://www.globaled.org/an_att_glob_persp_04_11_29.pdf adresinden 06.02.2015 tarihinde indirilmiştir.
- Held, D. (1991) Democracy and the global system, David Held (Ed.), *Political theory today*, polity press, içinde (s. 197-235). Cambridge.
- Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D. & Perraton, J. (2006). Küresel dönüşümler, siyaset, ekonomi ve kültür. *Küreselleşme okumaları*, (Aktar, İ. Çev.) içinde (s.161-207). Ankara: Kadim.
- Hicks, D. (2008). Network inaugural conference on education on sustainable development global citizenship: Ways of seeing: The origins of global education in the UK. ITE: London.
- Kan, Ç. (2009). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili tutumları ve ders programlarına yönelik önerileri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaplan, A. (2000). *Küresel çevre sorunları ve politikaları*. Ankara: Mülkiyeliler Vakfı.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi* (16. Baskı). Ankara: Nobel.
- Keohane, R. O. & Nye, J. S. (2001) . *Power and interdependence*. New York: Addison Wesley Longman
- Keyman, E. F. (1999). Ahlâki benliğe geri dönüş: Globalleşme, etik ve siyaset ilişkisi. *Doğu Batı*, 2(6), 129-139.
- King, A. D. (1998). *Kültür küreselleşme ve dünya sistemi* (G. Seçkin, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat.
- Kirkwood, T. F. (2001). Our global age requires global education: Clarifying definitional ambiguities. *Social Studies*, (92), 10-15.
- Koluman, S. (2011). *İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan küresel bağlantılar öğrenme alanına yönelik öğretmen görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kumar, K. (2004). *Sanayi sonrası toplumdan post-modern topluma çağdaş dünyanın yeni kuramları*. Ankara: Dost.

- Küng, H. (1998). A global ethic for global politics and economics. New York: Oxford University Press.
- Maarif Vekaleti (1930). *İlkmektep müfredat porgramı*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- MEB (1948). *İlkokul programı*. İstanbul: Milli Eğitim.
- MEB (1962). *İlkokul program taslağı*. Ankara: İlköğretim Genel Müdürlüğü Yayınları.
- MEB (1968). *İlkokul programı*. Ankara. Milli Eğitim.
- MEB (1998). *Cumhuriyetin 75. yılında gelişmeler ve hedefler*. Ankara: Milli Eğitim.
- MEB (2001). *Çağdaş öğretmen profili*. Ankara: MEB. E.A.R.G.E.D.
- MEB (2005a). *Sosyal bilgiler öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim.
- MEB (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu (4. ve 5. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB (2005c). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve kılavuzu (6. ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB (2011). *21. yüzyıl öğrenci profili*. Ankara: Milli Eğitim MEB (2015a). *Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı 4.Sınıf*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB (2015a). *Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı 4.Sınıf*. Ankara: Devlet Kitapları
- MEB (2015b). *Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı 5.Sınıf*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB (2015c). *Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı 6.Sınıf*. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB (2015d). *Sosyal bilgiler öğretmen kılavuz kitabı 7. Sınıf*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Merryfield, M. M. (1994, A). *In the global classroom. teacher decision-making and global perspectives in educaton*. <http://www.eric.ed.gov> adresinde 16 Ekim 2014 pdf tarihinde erişilmiştir.
- Merryfield, M. M. (1998). *In the global classroom. teacher decision-making and global perspectives in educaton*. 11 Şubat 2015 tarihinde <http://www.eric.ed.gov> sayfasından erişilmiştir.

- Merryfield, M.M. (1997). A framework for teacher education in global perspectives. M.M. Merryfield, E. Jarchow, S. Pickert (Ed.), *Preparing teachers to teach global perspectives* içinde (s. 1-24). California: Corwin pres inc.
- Miliziano, K. R. (2009). *Teaching social studies in an age of globalization: A case study of secondary social studies teachers' participation in the UNA-USA's global classrooms curriculum program*. Department of Secondary Education College of Education University of South Florida.
- Modelska, G., T. Devezas, & W. R. Thompson (2008). *Globalization as evolutionary process: Modeling global change*. London and Newyok: Routledge.
- Morgül, M. (2010). *Eğitim küresel piyasaya teslim, milli eğitimde emperyalist kuşatma (2004-2010)*, Ankara: Özdoğan.
- Mundy, K. & C. Manion (2008). Global education in Canadian elementary schools: An exploratory study. *Canadian Journal of Education*, 31(4), 941-974.
- Müfredat Programı (1926). İstanbul: Milli Eğitim.
- Naylor, D. T. & Diem, R. (1987). *Elementary and middle school social studies*. New York: Random House.
- Nye, Jr. & Welch A. D. (2009). *Küresel çatışmayı ve işbirliğini anlamak* (Renan Akman, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası.
- Oktay, A. (2004). 21. Yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim. O. Oğuz, A. Oktay ve H. Ayhan (Ed). *21. Yüzyılda eğitim ve türk eğitim sistemi*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi.
- Örs, H. B. (2009). Post modern dünyada ideolojinin dönüşümü. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 40(5), 1-12.
- Özden, Y. (2005). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem.
- Özden, Y. (2009). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem.
- Özkan, T. (2006). *İlköğretim öğretmenlerinin küresel eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Öztürk, C. & Otluoğlu, R. (2002). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*. Ankara: Pegem.

- Öztürk, S. (2002). Enformasyon toplumu yaklaşımı ve internet: dil öğreten web siteleri üzerine bir araştırma. *Kültür ve İletişim, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları*, 5(1), 111-136.
- Özyurt, C. (2005). *Küreselleşme sürecinde kimlik ve farklılaşma*. İstanbul: Açılım.
- Peters, R. O. (1991). *A focus on lifespace awareness for effective 21st century living in the global community*. 1-35. 15 Ağustos 2014 tarihinde <http://www.eric.ed.gov> sayfasından erişilmiştir.
- Pike, G. (2000). Global education and national identity: In pursuit of meaning. *Theory into Practice*, 39(2), 64-73.
- Pilger, J. (2004). *Dünyanın yeni efendileri, küresel yağmacılığın yeni yüzü*, (A. Çimen, Çev.). İstanbul: Timaş.
- Polat, S.(2009). Öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime yönelik kişilik özellikleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, , 1(1), 154- 164.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: nicel ve nitel yaklaşımlar* (D. Bayrak, H. B. Arsan, Z. Akyüz , Çev.). Ankara: Siyasal.
- Reed, M. A. (2002). *Global perspective development among high school students*. Doctorate Thesis, University of Pittsburg, USA.
- Robbins, M., Francis, L. J. & Eliot, E. (2003). Attitudes toward education for global citizenship among trainee teachers. *Research in Education*, (69), 93-99. 25 Temmuz 2014 tarihinde <http://web.ebscohost.com> sayfasından erişilmiştir.
- Robertson, R. (1999). *Küreselleşme*, (Ü. H. Yolsal, Çev), Ankara: Bilim ve Sanat.
- Safran, M. (2008). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Safran, M. (2008). Sosyal bilgiler öğretimine genel bakış. Bayram Tay, Adem Öcal (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s. 2-16). Ankara: Pegem.
- Sağlam, M., Vural L. & Akdeniz, C. (2011). Küreselleşmenin türkiyedeki ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programı ve ders kitaplarına yansımaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(35), 1-15.
- Sarıtaş, Z. M. (2005). *Küreselleşmenin siyasal boyutu: Yeni dünyada siyaset*. İstanbul: Bilgi Dönüşüm.

- Selamoğlu, A. (2000). *Yoğunlaşan sosyal sorunlarıyla küreselleşme: Küreselleşmenin insani yüzü*. (Der. V. Bozkurt). Bursa: Alfa.
- Sezal, İ. (1998). İkinci binyıl ve “ikinci toplum”dan üçüncü bin yıl ve “üçüncü toplum”a. *Bilgi ve Toplum* (1), 19-26.
- Smith, A. D. (1990). Towards a global culture?, Mike Featherstone (Ed.), *Global Culture: Nationalism, Globalization and Modernity*, London: Sage.
- Steger, M. B. (2006). *Küreselleşme* (A. Ersoy, Çev.). Ankara: Dost.
- Sunal, C. S. & Haas, M. E. (2005), *Social studies for the elementary and middle grades*. United States Of America: Pearson Education.
- Şimşek, A. (2008). 21. yüzyılda kimlik, vatandaşlık ve tarih eğitimi. Mustafa Safran, Dursun Dilek (Ed.). *Türkiye’de sosyal bilgiler dersinde ‘küresel bağlantılar’: Bazı dünya devletleri ile karşılaştırmalı bir çalışma içinde* (s.345-363). İstanbul: Yeni İnsan.
- Tatlıl, E. (1998) *Globalleşme sürecinde insan kaynaklarının değişimi. Küreselleşme, uluslararası firmalar ve yükselen ekonomiler*. Globalisation, The International Firm and Emerging Economies, Uluslararası Konferansında sunulmuş bildiri, İzmir.
- Taylor, G. (2005), *Integrating quantitative and qualitative methods in research*. Lnham: University Press of America.
- Tezcan, M. (2002). *Postmodern ve küresel toplumda eğitim*. Ankara: Anı.
- Ülsever, C. (2001). *21. yüzyılda küreselleşen dünya ve türkiye perspektifi*. İstanbul: Timaş.
- Üstel, F. (2004). “Makbul vatandaş”ın peşinde-II. meşrutiyet’ten bugüne vatandaşlık eğitimi. İstanbul: İletişim.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme teoriler, teknikler*. Ankara: Alkım.
- Waters, M. (2001). *Globalization: Key ideas*. London: Routledge.
- Yalçın, C. (2002). Küreselleşme, çokkültürcülük ve eğitim. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (6)1, 63-78.
- Yaşar, Ş. (2008). Sosyal bilgiler ve dünya vatandaşlığı. Ş. Yaşar (Ed). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde* (s. 229-245.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Yazıcı, H. & Koca, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi programı. Bayram Tay ve Adem Öcal (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* içinde (s. 22-35). Ankara: Pegem.
- Yel, S. (2007). Kavram geliştirme ve öğretimi. C. Öztürk (Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi yapılandırmacı bir yaklaşım* içinde (s. 147-178). Ankara: Pegem.
- Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yurdabakan, İ. (2002). Küreselleşme konusundaki yaklaşımlar ve eğitim. *Eğitim Araştırmaları*, 6, 61-64.
- Yüksek Öğretim Kurulu. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- Zürcher, E. J. (2005). *Modernleşen türkiye'nin tarihi*. (Y. Saner Çev). İstanbul: İletişim.

EKLER

EK:1

ÖĞRETMENLERİN /ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu anket siz sayın öğretmenlerimizin bazı demografik özelliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sonuçları, sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Bu nedenle, anket formuna isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Lütfen, ifadeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan şıkkı işaretleyiniz. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

1. Cinsiyetiniz?

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Yaşınız?

☐ 25 ve altı ☐ 26-34
☐ 35-44 ☐ 45-54
☐ 55 ve üzeri

3. Mezun olduğunuz Yüksek Okul / Fakülte?

☐ Açık Öğr. Ön Lisans ☐ Eğitim Enstitüsü
☐ Eğitim Fakültesi ☐ Fen Fakültesi
☐ Diğer (Belirtiniz).....

4. Mesleki Kıdeminiz?

- () 1-5 yıl () 6-10 yıl
() 11-15 yıl () 16-20 yıl
() 21 yıl ve üzeri

ÖĞRETMENLERİN /ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bu envanter, öğretmenlerin / öğretmen adaylarının küresel eğitime ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Sonuçlar sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Lütfen, ifadeleri dikkatle okuyunuz. Gerçek görüşlerinizi belirtiniz. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Aşağıda, ilköğretim programının içeriğinde, küresel boyutlara ilişkin konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ile ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. **İstenilen Durum** bölümünde, aşağıda belirtilen konuların ilköğretim programında ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin görüşlerinizi belirtmeniz istenmektedir. Her bir konunun ne kadar yer almasını istediğinize dair görüşlerinizi "**Çok yer almalı**", "**Biraz yer almalı**", "**Çok az yer almalı**", "**Hiç yer almamalı**" seçeneklerinden biri için (X) işareti kullanarak belirtiniz.

		İstenilen Durum			
		Çok yer almalı	Biraz yer almalı	Çok az yer	Hiç yer
İlköğretim Programında:					
1	Dünyadaki farklı kültürlerle ilişkin bilgiler				
2	Sosyal adalete ilişkin konular				
3	Türkçe derslerinde dünya edebiyatıyla ilgili örnekler				
4	Farklı kültürlerle ait sanat ve müzik eserleri				
5	İnsan haklarına ilişkin konular				

6	İrk ayrımı, politik baskı, dini baskı, mülteci sorunu gibi uluslararası konular				
7	Evrensel barış, çevre ve yoksullukla mücadele vb. konularda faaliyet gösteren kuruluşların etkinlikleri				
8	Farklı kültürlerle karşı saygıya ilişkin konular				
9	Dünyanın tüm insanların ortak yaşam alanı olduğu bilinci				
10	Bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkıları				
11	Diğer din ve kültürlerle ait özel günlerin tanıtımı				
12	Dil, din, ırk ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliği				
13	Uluslararası ekonomik ve politik işbirliğinin önemi				
14	Çevre kirlenmesi, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması, su kirlenmesi vb. uluslararası konular				
15	Demokrasiye ilişkin konular				
16	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının korunmasına ilişkin konular				
17	Sınırlı yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına ilişkin konular				
18	Uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler				
19	Uluslararası terörizmle nasıl başa çıkılacağı				
20	Uluslararası savaş ve güvenlik konuları				
21	Farklı dini inanışlara ilişkin bilgiler				
22	Yabancı dil eğitimi				
23	Dünya vatandaşlığı olgusu				

Aşağıda, ilköğretim programının içeriğinde, küresel konulara ağırlık verilmesine ilişkin bazı ifadeler yer almaktadır. **Katılma Dereceniz** bölümünde; aşağıda belirtilen her bir ifade için katılım düzeyinizi belirtmeniz istenmektedir. Katılma Dereceniz bölümünde, görüşlerinizi **"Hiç Katılmıyorum"**, **"Biraz Katılıyorum"**, **"Katılıyorum"**, **"Genellikle Katılıyorum"**, **"Kesinlikle Katılıyorum"** seçeneklerinden biri için (X) işareti kullanarak belirtiniz.

Eğitim programında küresel konulara ağırlık verilmesi:		Katılma Dereceniz				
		Hiç Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Genellikle Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
24	Bireylerin hem kendilerinin hem de kendi ülkelerinin dünyadaki yerini anlamalarına katkı sağlar.					
25	Dünya sorunlarına duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.					
26	Dünya sorunlarına çözüm üretebilen, yeni stratejiler geliştirebilen bireyler yetiştirmeye katkı sağlar.					
27	Dil, din ve ırk ayrımının azalmasına katkı sağlar.					
28	Uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar.					
29	Tüm insanlığın paylaşabileceği ortak bir kültür oluşumuna katkı sağlar.					
30	Ülkeler arasında dayanışma ve işbirliğini artırır.					
31	Savaşların ve uluslararası terörizmin azalmasına katkı sağlar.					
32	Ekonomik ve politik adaletsizliklerin azalmasına katkı sağlar.					
33	Bilim ve teknolojinin etkin kullanımına katkı sağlar.					
34	İnsan hakları ihlallerinin azalmasına katkı sağlar.					
35	Yeryüzü kaynaklarının korunmasına katkı sağlar.					
36	Yeryüzü kaynaklarının verimli kullanılmasına katkı sağlar.					
37	Farklı kültürlerle karşı önyargıların azalmasına katkı sağlar.					
38	Bazı çok uluslu şirketlerle bağlantılı olan adaletsizliklerin farkına varılmasına katkı sağlar.					

39	Adaleti benimseyen bireylerin yetişmesine katkı sağlar.					
40	Demokrasiyi benimseyen bireyler yetişmesine katkı sağlar.					
41	Bireylerin, uluslararası kurulmuş politik ve ekonomik birlikler, örgütler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağlar.					

EK: 2

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI KÜRESEL BAĞLANTILAR
ÖĞRENME ALANI'NA YÖNELİK ÖĞRENCİ TUTUMU FORMU**

Bu görüşmenin amacı “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı’na Yönelik Öğrenci Tutum”larını belirlemektir. Burada verdiğiniz cevaplar bilimsel bir araştırmada kullanılacak, ancak kesinlikle isminiz açıklanmayacak ve yazılmayacaktır. Bunun için lütfen sorulara içtenlikle cevap veriniz. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Görüşme Tarihi:

Görüşme Yeri :

Görüşme Süresi:

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Görüşme Yapılan Kişinin

Cinsiyeti:

Sınıfı:

Okulu:

Anne Eğitim Durumu:

Baba Eğitim Durumu:

II. BÖLÜM

KÜRESEL BAĞLANTILAR ALANINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

1. Dünya üzerinde nereye gitmek, görmek isterdiniz, niçin?
2. Tüm dünyayı etkileyen, insanlar için önemli olan olayların yaşandığı ülkeler, şehirler hangileridir?
3. Dünya üzerindeki tüm çocukların ortak özellikleri nelerdir?
4. Dünya üzerindeki tüm çocukların farklı özellikleri nelerdir?
5. Yabancı bir ülkede bulundunuz mu? (ya da bulunmak ister miydiniz? Neden?) Neler hissettiniz?

6. Sence Afrika'daki insanlar neden yoksul kalmış olabilir?

7. Ülkemizdeki yoksulluk Afrika'daki yoksulluktan daha önemli midir? Neden?

8.Okulda farklı kültürden, inançtan, renkten öğrencilerle aynı sınıfta olmak ister misiniz, istemez misiniz, neden?

9. Özellikle hangi milletten bir arkadaşının olmasını isterdin? Ona ne sorardın?

10. Türk Cumhuriyetleri hangileridir? Asya ve Avrupa'da Türklerin yoğun olarak yaşadıkları bölgeler nereleridir?

11. Ülkeler arası anlaşmazlıklarda Türkiye Türk cumhuriyetlerinden olan ülkelere yana bir tutum sergilemeli midir? Neden?

12. Sizce en önemli küresel sorun nedir, açıklayınız. Bununla ilgili çözüm için neler yapılabilir?

13. Türkiye'nin komşu ülkeleri hangileridir?

14. Çevre kirliliğini önlemek için neler yapılabilir? Örnek veriniz.

15. Uluslararası kuruluşlara örnek veriniz, bu kuruluşların amaçları nelerdir?

EK: 3. İZİNLER

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 81062147-604.99-E.3731
Konu : Ölçek Uygulama İzni

13/10/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırmaya ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi

İlgili Yönerge doğrultusunda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Doktora öğrencisi Melek ULUSOY "Küresel Eğitim Bağlamında Sosyal Bilgiler Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen, Öğretmen Adayı ve Öğrenci Görüşleri" isimli doktora tezine ait ölçeğini Niğde merkez ve ilçelerde yer alan okullarda görev yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine uygulama izni 06/10/2014 tarih ve 1412673 sayılı dilekçesiyle istemektedir. İlgili ölçek uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Halil İbrahim YAŞAR
Millî Eğitim Müdürü

OLUR

Mustafa KARACA

Vali a.
Vali Yardımcısı

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (Z08v1A-nfPy/T-XTaQQH-qEnEe2-TRAn.CFR3) kodunu yazınız.

Yukarı Kayabaşı Mh. Dışarı Cami Sok. 51200NİĞDE
Elektronik ağ:www.nigde.meh.gov.tr

Bilgi için: Emine Uludağ
V.H.K.İ
Telefon No:

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 81062147-604.99-E.3731
Konu : Araştırma İzni

22/10/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzni ve Uygulama Yönergesi

İlgili Yönerge doğrultusunda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Doktora öğrencisi Melek ULUSOY “Küresel Eğitim Bağlamında Sosyal Bilgiler Programı Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen, Öğretmen Adayı ve Öğrenci Görüşleri” isimli doktora tezi kapsamında Niğde merkezde yer alan ilkokul ve ortaokul öğrencilerine uygulama izni istemekte olup Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Halil İbrahim YAŞAR
Millî Eğitim Müdürü

O L U R

Mustafa KARACA

Vali a.
Vali Yardımcısı

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek [Z08v1A-e1Fy/I-XT4QQE-qBzRcR2-7SAnJFRC] kodunu yazınız.

Yükarı Kavuşu Mh. Dışarı Cami Sok. 51200 NİĞDE
Elektronik ağı www.nigde.meh.gov.tr

Bilgi için: Emine ULUDAĞ
V.H.K.İ
Telefon No: